

Vol. IX

No 3.

13th July, 1960

(Wednesday)

22nd Asadha, 1882 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II - Proceedings other than Questions and Answers.

CONTENTS

PAGES

Drawing attention to matters of urgent public importance.	
re: Delays in running of Railway Trains. 	[189-191]
Government Bill:	
The Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960. —Passed	[191-223]
Business of the House: 	[223-]
Non-official Business:	
Resolution re: Distribution of cultivable waste lands. (Not concluded)	[224-268]

note:—*at the commencement of the speech denotes confirmation not received
in time from the Member.

కారోజు అందకుండా పోతున్నది. పాసింజెర్లు నిలిచే స్టేషన్లలో టపాల్సు మరుసటి రోజుకాని రావడానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది. దీనివల్ల ముఖ్యంగా నెల్లూరు జిల్లాకు చాలా నష్టంగా ఉంది. ఇతర జిల్లాలకు గూడా నష్టంగానే ఉంటుంది. ఆంధ్ర దేశంలోని తపాలా పోస్టాల్స్ కాని ప్రయాణీకుల సౌకర్యాలను కాని ఏమాత్రం చూడకుండా రైళ్ళను రద్దుచేయడం, తైమింగును ఏర్పరచడం జరిగింది. నెల్లూరు జిల్లాలో 50, 100 వరకు బస్సులున్న వారున్నారు. ప్రయాణీకులు రైళ్ళలో ప్రయాణం చేయడానికి అనుకూలం కానిరీతిగా తైమింగు ఏర్పడితే తమ బస్సులపైనే ప్రయాణం చేస్తారనే అభిప్రాయంతో ఆ విధంగా బస్సులకు లాభం రావాలనే ఉద్దేశ్యంతో తైమింగు ఇట్లా నిర్ణయించబడ్డాయని ఒక అభిప్రాయం కూడా ఉంది. మద్రాసు - కలకత్తా మెయిలును సూళ్ళూరుపేటలో ఇది వరకు ఆపేసారు. ఇప్పుడు ఆవిధంగా నిలుపుడం మునిపేసారు. చాలాచోట్ల ఇది వరకు నిలిచేచోట్లకూడా, ఏవెయి 1 నుంచి ఆపుడం రద్దుచేసారు. మనకు ప్రత్యేక జోన్ అవసరం. అది లేనందువల్ల ఇన్ని ఇబ్బందులు వస్తున్నాయని అనుకున్నా 12 గంటలు, 15 గంటలు అలస్యంగా బండ్లువస్తూంటే, ప్రయాణీకులు కొన్ని బండ్లను రద్దుచేయడం, ఉన్నబండ్లు అలస్యంగా రావడం మూలంగా ఇబ్బందులు ఏడుతున్నంటే ప్రభుత్వం వారు ఇంకవరకు ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు? రైళ్ళు నిలిపాలని వేలకొలది ప్రిజలు రైళ్ళ దగ్గరకు పోయారు. ప్రజలు ఆ విధంగా రావడానికి వీలు లేదని ఖండించడమే తప్ప ...

మిస్టరు స్పీకరు : ఇది సెంట్రల్ సబ్జెక్టు. మీరు ఏదో ప్రాసారని వారు చెప్పబోతున్నారు. ఇంత తక్కువ దానికి అక్కర లేదు. Kindly sit down.

*నీటిపారుదల విద్యుచ్ఛక్తిశాఖా మంత్రి (శ్రీ) ఎ. సత్యనారాయణ రాజు) : అధ్యక్షా, రైళ్ళ రాకపోకలలో జరిగే అలస్యం గురించి నేను చేసే స్టేటు మెంటుకుమందు రెండు మాటలు చెప్పవలసిన అగత్యం ఏర్పడింది సుందరయ్యగారి ఉపన్యాసంవల్ల. ఏమీ శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు, నిర్లక్ష్యంగా ఊరుకున్నాడు అనేభావం వారు వ్యక్తం చేసారు. అది సరికాదని మాత్రమే ఈ సందర్భంలో తమకు మనవి చేయాలి. స్టేటు మెంటులోని facts వల్ల జరిగిన విషయం తమకు తెలుస్తుంది.— 1-4-60 నుండి అమలులోనికి తేబడిన రైళ్ళ రాకపోకలు, వాటికాలంలో ఏర్పాట్లు, సవరణలవల్ల, రైలుబండ్లు విపరీతమైన అలస్యంతో నడుచుచుండుట వలన, రాష్ట్రంలోని ప్రజలు కష్టనష్టాలకు గురిఅవుతున్న పరిస్థితిని గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇదివరకే శ్రద్ధవహించింది. ప్రజల అసౌకర్యాలను తగ్గించే నిమిత్తమై రైళ్ళ రాకపోకల కాలంలో అనువైన మార్పులు చేయడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా రైల్వే అధికారులకు మన ప్రభుత్వం తెలియజేసినది. ఈ విషయం

యమై ప్రజాసంఘం, కార్పొరేషన్ల పోపు ప్రభుత్వోద్యోగులు, తదితరులు తమను
రైల్వే రా. పోకలలోని అలస్యంవలన అనుభవించుచున్న అనేక అసౌకర్యాలను
అయోధ్య రైల్వే యజమానులకు తెలియపరచడం కూడా జరిగింది. సరాసరి పోపు
ప్రయాణికులు రైల్వే రా. పోకలలోని అలస్యం కారణంగా బాగా విచిత్రంగా
లోని కన్వెన్యం రైల్వేను తప్పకుండా పట్టిగా పెట్టు ఇబ్బందులకు లోనగుచున్నట్లు
కూడా అందులో మేము పేర్కొన్నాము. రైల్వే అలస్యంగా చేరడంవలన తపాలాలు
బట్టాడా చేయడంలో అలస్యం అవుతోంది. ప్రజల వద్దనుంచి ఆశేవణలకు
తావులేకుండా ఉండేటట్లు రైల్వే సరియైన వేళలలో నడిచేటట్లు రైల్వే అధికారులకు
నొక్కి చెప్పడం కూడా జరిగింది. దాని విషయమై చాలా ప్రత్యుత్తరాలు
జరిగాయి. మంచి నీటి సదుపాయాలు, ప్లాటుఫారములపైన కప్పులు, వలహారశాల
లలో, రైలుబండ్లలో ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు, వంటకాలు, రైలుబండ్లలోను మరియు ప్లాట్
ఫారములలోను పానీయనీయాలు, తగిన పరిశుభ్రత లేకపోవడం మొదలైన అనేక
అసౌకర్యాలను గురించి, ఇంకా కొరతపడివున్న అనేక అసౌకర్యాలను గురించి
పత్రికాముఖాన, ప్రజలనుంచి వచ్చే ఆశేవణలవల్ల స్వానుభవం వల్ల ప్రభుత్వానికి
తెలుసు. ఈ పరిస్థితుల దృష్ట్యా నేను స్వయంగా కేంద్ర రైల్వేమంత్రిగారికి అయో
రైల్వే యాజమాన్యాలకు రైల్వే రా. పోకలలోని అలస్యాన్ని నివారించవలసింది
గాను, పై అసౌకర్యాలను అన్నింటినీ తొలగించవలసిందిగాను, మన రైలు
బండ్లను, రైల్వేస్టేషన్లను మంచిస్థితిలో ఉంచేటట్లు చూడవలసింది అని ఆదేశించ
వలసిందిగా వారిని చాలా గట్టిగా విషయాన్ని విశదపరస్తూ కోరడం జరిగింది.
తదను గుణంగానే రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శిగారిని కలుసుకోవలసిందిగా మన
రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన మూడు రైల్వే యాజమాన్యాలకు, అనగా మధ్య,
దక్షిణ, ఆగ్నేయ రైల్వే యాజమాన్యాలకు, ఆదేశించినారు. ఆ ప్రకారం వారు
వచ్చి మన ప్రధాన కార్యదర్శిని 16-6-60 న కలుసుకుని అన్ని విషయాలు
చర్చించడం జరిగింది. త్వరలో పరిస్థితులన్నీ చక్కబడగలవని ఆశిస్తున్నాను. మన
రాష్ట్రంలోని రైల్వేవాడుకదారుల వాస్తవమైన అవసరాలను ప్రభుత్వం అప్ర
మత్తతతో చూస్తున్నదని ఈ సభవారు ఇప్పుడు సంతృప్తి చెందెదరని నేను నిస్సం
యంగా నమ్ముతున్నాను. దానికి తగిన ఏర్పాట్లు విషయంలో ఏర్పడమైన అక్రమ
చేయకుండానే ప్రభుత్వం కార్యదీక్షతో ఈ కార్యక్రమం సాగిస్తోంది.

GOVERNMENT BILL:

The Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ) డి. న. జీవయ్య : అధ్యక్షా, నిన్న మనం పూర్తిచేస్తాం
అమలుపనుచున్న చట్టంలో చూడరాకాదు కార్పొరేషన్లకు మిగిలిపోయింది. దీనిని ఇప్పుడు

పూర్తిచేసుకుని మిగతా నాన్ అఫీషియల్ కార్యక్రమానికి వెదదామని నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

I move-that the Hyderabad Municipal Corporation (Andhra Pradesh Amendment) Bill 1960 be taken up now.

మిస్టరు స్పీకరు : ఈరోజు నాన్ - అఫీషియల్ రోజు. ఆయనప్పటికి కొంచెం సేపులో హైదరాబాదు కార్పొరేషన్ బిల్లు పూర్తిచేసి తరువాత నాన్ అఫీషియల్ కార్యక్రమానికి వెళ్లవలెనని ముఖ్యమంత్రిగారు తీర్మానం ప్రతిపాదించారు. ఈ ప్రతిపాదనను అందరు ఆమోదించారని భావిస్తున్నాను.

The question is -

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be taken up.

The motion was adopted.

Sri D. Sanjivayya : Sir, I move:

That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be read a first time.

Mr. Speaker : Motion moved.

شری جسے - بی متیال راؤ - مسٹر اسپیکر سر۔ کل مجھے بات کرتے کرتے ہی بعد میں چند کارنوں کی وجہ سے رکنا پڑا جن کارنوں کو آپ جانتے ہیں۔ میں پرانے چرتر اور پرانی جو اسکی ہسٹری ہے اسکو تفصیلی طریقہ پر ہوز کے سامنے رکھنے کی کوشش کر رہا تھا۔ اسکی ہسٹری یہ ہے کہ پرانی اسمبلی میں حیدرآباد کے دور میں اس پر کار کا بل آیا اور اسوقت میں سکندرآباد کا ایک ممبر ہونے کے ناتے میں اور شری وی۔ بی۔ راجو دونوں چونکہ سکندرآباد سے الگ ہو کر آئے تھے وہاں کے ریپریزنٹٹیو ہونے کے ناتے اس اسمبلی میں جب سوال آیا تو وہاں کی پر جا کے ابھیرائے کو حکومت کو معلوم کر کے ہم دونوں نے ملکر اسکی کوشش کی کہ اس پر اوپن کو اس میں داخل کیا جائے وہ پر اوپن یہ ہے۔

Provided further that no notification in this respect of establishment of a single corporation shall be published unless the Corporation shall have provisionally resolved by a 3/4ths majority of the total number of councillors in this behalf.

اس طریقہ کا ایک سو جھاڑ ہم نے گورنمنٹ کے سامنے پیش کیا اور ہاؤز نے اسکو اپنی تائید دی اسکا سارا شیر کانگریس کے ممبروں کو حاصل ہے اسوقت کسی کے ڈر سے ہم نے یہ پراویژن نہیں لایا تھا۔ وہاں کے حالات کچھ نرالے تھے اور وہاں کا سچویشن کچھ عجیب سا تھا۔ وہاں اسٹرائیک ہوئے اور دنیا بھر کی چیزیں ہوئیں۔ اسکو کنٹرول کرنے کیلئے مین بھی اسوقت سانی بھوتی پر جا سے کر رہا تھا۔ پر جا کے پرتینید ہی ہونے کے انوسار ہم نے یہاں ریپریزنٹیشن کر کے تقریباً چار سال تک اس مسئلہ کو روک رکھا۔ بعد میں آندھرا پردیش بننے کے بعد پھر یہ سوال پیدا ہوا۔ پہلے کے چیف منسٹر شری سنجیواریڈی سے لیکر موجودہ چیف منسٹر شری ڈی۔ سنجیواریڈی تک اور جب کبھی ہمارے پرائیم منسٹر شری نہرو یہاں آئے تو انہوں نے بھی کہا کہ دونوں کارپوریشنس کو مرج کرنا چاہئے نیز کئی بڑے بڑے لیڈرس جو بھی یہاں آئے انہوں نے بھی کہا کہ ان دونوں کارپوریشن کو مرج کر دینا چاہئے۔ لیکن ہم لوگوں کی رائے میں شروع سے لیکر آج تک یہی چلا آ رہا ہے کہ مرج نہیں ہونا چاہئے۔ اسلئے کہ اسکے کچھ کارن ہیں۔ صرف سٹیٹمنٹ ہی نہیں جیسا کہ ہمارے مکہمہ منتری جی نے کل کہا۔ وہ بھی اسکو مانتے ہیں کہ سارے دیش میں یہ ایک سندرسٹی ہے اور سندر کارپوریشن ہے جو بڑی ایفیشینسی اور اچھے ڈھنگ سے چل رہا ہے۔ میں بار بار اسکو دہرا کر اسکی پرامکھتا کو گھٹانا نہیں چاہتا۔ یہ صاف بات ہے کہ جب سے یہاں کی جنتا نے میونسپل کارپوریشن کو اپنے ہاتھ میں لیا ہے اسکو اچھے ڈھنگ سے چلانے کی کوشش کی۔ خاص کر میں وہاں کے میونسپل کیشنر کی بھی تعریف کرونگا اور ان کو مبارکباد دیتا ہوں کہ انہوں نے بھی کافی اچھے ڈھنگ سے اور ڈپلومیٹک

طریقے سے اور اپنی ایفیشینسی کو پورے طریقہ سے استعمال کرتے کارپوریشن کے کام کو چلاتے آئے ہیں۔ اسکا مطلب یہ نہیں ہے کہ حیدرآباد کی کارپوریشن بری ہے ممکن ہے وہ بھی اچھی ہوگی لیکن ساتھ ساتھ چونکہ میں سکندرآباد کا سٹیزن ہوں وہاں کا ریپریزنٹیٹو تھا اور آج بھی وہاں کا بسنے والا سٹیزن ہوں اسلئے مجھے سکندرآباد سے پریم ہے۔ جس وقت ہم نے آگے بڑھ کر یہ پراویژن لایا اسوقت نہ تو اتحاد المسلمین کا سوال تھا اور نہ کسی کا سوال تھا اور نہ میرے متر شری وندے ماترم راجندر صاحب کا سوال تھا۔ ہم نے کسی سے ڈر کر یہ پراویژن نہیں رکھا تھا ہم نے اپنی مرضی سے رکھا تھا۔ ہم کو چند دن آگے بڑھنے کا موقع ملا تھا لیکن دھیرے دھیرے جیسے جیسے وقت بڑھتا گیا چیف منسٹر صاحب نے ہم لوگوں کو کنونس کر نیکی کوشش کی لیکن ہم آج تک بھی کنونس نہیں ہوئے اسکے کچھ کارن ہیں اسکے کچھ وجوہات ہیں۔ وجوہات یہ ہیں کہ وہ ایک جھوٹی سی سنڈر سٹی ہے ہمارا خیال تھا کہ اسکی سنڈرٹا کو قائم رکھیں وہاں کے کارپوریشن کو اچھی طرح سے چلائیں جس طرح کہ وہ چل رہا ہے اور اس طرح اسکی اہیورڈ ہی کریں۔ جب یہ سوال اٹھایا گیا تو چند دولستوں نے پرسن کیا کہ آپ وشال آندھرا کے سپورٹرز ہیں تلنگا نہ اور آندھرا کو مرج کر کے وشال آندھرا بنا چاہتے تھے تو پھر سکندرآباد اور حیدرآباد کے کارپوریشن کو مرج کرنا کیوں نہیں چاہتے۔ میں نے اسکے لئے پہلے بھی کارن دیا ہے اور آج بھی کارن دیتا ہوں کہ ایس آر سی رپورٹ میں صاف بتایا گیا ہے کہ لارجرسٹی اور اسمار لوکل باڈیز ہی ایفیشینسی کو میٹین کر سکتے ہیں۔ انہوں نے یہ لکھا ہے چونکہ میں ایک فالوور ہوں میری نظروں میں ایس آر سی رپورٹ کا یہ نظریہ جچا اسلئے میں نے وشال آندھرا کی سپورٹ کی اور اس کارپوریشن کے مرج کو اپوز کرتا ہوا آیا ہوں لیکن اب موجودہ حالات کے مد نظر کہ اب حالات بدل چکے ہیں اسلئے ہم کو سوچنا چاہئے کہ کیا کرنا ہے جس طرح سے چیف منسٹر صاحب نے کہا میں ان کو

غلط نہیں سمجھتا ہیں ان کی نیک نیتی پر شک نہیں ہے۔ وہ ہم کو جو
وشواس دے رہے ہیں ہمیں اسپر پورا پورا وشواس ہے لیکن
ڈر یہ ہے کہ وہاں کی افیشینسی مار نہ کھا جائے۔ جس طرح میرے
مترسیتیا صاحب نے کہا کہ وہاں ڈر کس کو ہے پرجا کو یا نیتا کو
ہم لوگ نیتا نہیں ہیں ہم لوگ ورکرس ہیں ہم کو کیا ملنے والا ہے۔
میترنے والے اور اسٹینڈنگ کمیٹی کے چیرمن بننے والے دوسرے ہیں
ہم لوگ بننے والے نہیں ہیں ہم ایک معمولی ورکرس کے قاتے
کانگریس کے ایک سپاہی کے نابنے کام کرنے والے ہیں۔ اسلئے ہم کو
کوئی ڈر نہیں ہے بدویوں کا اور بدویان حاصل کرنے کا۔ ساتھ ساتھ
میں چیف منسٹر صاحب کو اپنے ایک وعدہ کی طرف متوجہ کرنا چاہتا
ہوں۔ جس طریقے سے وہ چاہتے ہیں کہ مرجر ہو جائے آج ہم بھی
مرجر کے خلاف نہیں ہیں۔ ہم اپنی تائید کرنے کے لئے تیار ہیں لیکن میں
پوچھنا چاہتا ہوں کہ کیا آپ اپنی بات پر اپنی زبان پر قائم رہینگے جو
اشواسن ہم کو دلارہے ہیں کہ ہمارا نقصان نہیں ہونے والا ہے
اور اس پر زور دے کر کہہ رہے ہیں کہ جنٹلمنس اگر یمنٹ کریں گے۔
جنٹلمن اگر یمنٹ ہو سکتا ہے لیکن ایسا نہ ہو کہ اگر یمنٹ کی حد تک
اگر یمنٹ ہی رہ جائے اور پرجا کے سامنے ہم کچھ کہنا چاہیں تو
نہ کہہ سکتے کے یوزیشن میں رہ جائیں۔ ایسا نہیں کرنا چاہئے۔ میں
آپ سے اسکی پرار تھنا کرتا ہوں۔ کچھ زمانہ پہلے میں ایک وعدہ
چیف منسٹر صاحب سے کیا تھا۔ میں نے اس اسمبلی میں سنہ ۱۹۵۶ء میں
وعدہ کیا تھا اسی ہاؤز میں اور اسی استہان میں کہ چند دن کے بعد
وہاں کی حتا کو ہم کمونس کرنے کی کوشش کر کے مرج کر نیکی
کوشش کریں گے۔ یہ میرا وعدہ تھا۔ پرانے پروسیدنگس اٹھا کر آپ
میری اسپچس دیکھ سکتے ہیں۔ ان وعدوں کو پورا کرتے ہوئے
چیف منسٹر صاحب کے اشورٹس کا اعتبار کرتے ہوئے میں ان کو
وشواس دلاتا ہوں کہ ہم پرجا کے سامنے حائیدگی پرجا سے کہیں کے
کہ اب وقت آچکا ہے مرج کرنے کیلئے اسلئے ہم تمام لوگ مرج
ہو جانا چاہئے۔ بہت زمانہ ہوا۔ حیدرآباد اور سکندرآباد کے درمیان
صرف ایک حسین سا گر کا کٹھ حائل تھا۔ یہاں کے اور وہاں کے بھائی
بہت دن دور دور رہے لیکن اب حالات کے تحت ہم کو مان لینا چاہئے
لیکن ساتھ ساتھ وہ جو ہمارا ڈر ہے بدویوں کا نہیں استہانوں کا نہیں
بلکہ خوبصورتی سکندرآباد سٹی کی مٹ نہ جائے وہ افیشینسی ختم

نہ ہو جائے۔ جس طرح حیدرآباد میں خیرت آباد ہے مشیر آباد ہے ویسی حالت اسکی نہ ہو جائے۔ تاکہ چیف منسٹر صاحب نے جیسا کہا کہ وہاں کے کمشنر کو بڑا اسٹیٹس حاصل رہیگا۔ وہاں جس طرح پہلے ایک کمشنر تھا اس طرح رکھنا چاہئے وہاں چھوٹے سے اختیارات کے ساتھ کسی کو رکھینگے تو وہ کارپوریشن کے کاموں کو ڈیلیگیٹ نہیں کر سکے گا اور کارپوریشن کے کاموں کو برابر نہیں جلا سکیں گے ایسا نہو کہ وہاں کا سٹیزن وہاں کا ٹیکس پیئر اس بات پر مجبور ہو جائے کہ اسکو اپنے ہر کام کیلئے سکندرآباد سے حیدرآباد آنا پڑے۔ اسلئے ان تمام چیزوں کا خیال کرتے ہوئے عمل کرنا چاہئے۔ میں زیادہ تفصیلات میں نہیں جانا چاہتا آپ خود ان تمام چیزوں کا خیال رکھتے ہوئے سکندرآباد کے بڑے بھائی کے ناتے وشواس دے رہے ہیں اور وشواس دلارہے ہیں۔ میں سمجھتا ہوں کہ اس ہاؤز کے سامنے جس طرح وعدہ کئے ہیں حکومت اس بات پر قائم رہیگی۔ ساتھ ساتھ گوپال راؤ صاحب اکبوتے نے جیسا کہ پورپورل پیش کیا ہے اور دوسرے ساتھیوں نے بھی کہا کہ انگلینڈ میں ایک طریقہ ہے وہاں کاؤنٹی سسٹم ہے اسکو اڈاپٹ کر سکتے ہیں۔ کیا اس کی پاسیویٹی ہے۔ اس کو آپ دیکھ سکتے ہیں بہر حال وہاں کی خوبصورتی کو نہ مٹانا چاہئے۔ اگر ایسا ہو تو ہم ضرور راضی ہونگے اور جا کر وہاں کی برج کو منوا کر ہم اسکی تائید کرنے کیلئے پراپوزیشن کریں گے۔ ساتھ ساتھ مسٹر اسپیکر ایک تعجب اور آشچریہ جملہ بات یہ ہے کہ میں جب صبح اٹھا اور دکن کرائیکل اخبار پڑھا تو اس میں نے دیکھا کہ کارپوریشن کے مارجر کے سلسلہ میں بات کر نیوالون کی فہرست میں کے۔ ایچ۔ نارائن صاحب کا نام ہی نہیں ہے اور کرومورتی صاحب کی تائید لکھی ہے اور نہ خلاف لکھی ہے۔ اس طرح سے میری سمجھ میں نہیں آیا۔ چند لوگوں کو آشچریہ میں ڈال دیا گیا ہے۔ یہ ایک اہم سوال ہے سکندرآباد کے لوگوں کا مسئلہ ہے اسکو کافی پرفارمنس دینا چاہئے۔ میں آپکے دوازا اس ہاؤز سے ریکوسٹ کرتا ہوں اور اس بل کی ان حالات کے تحت اور چیف منسٹر صاحب کے پربووننس کے تحت اور چیف منسٹر صاحب نے جو اشورنس ہم کو دلا یا ہے جو وشواس ہم کو دلا یا ہے اسکے نظر کرنے میں اس بل کو سپورٹ کرتے ہوئے اس ہاؤز کی اجازت چاہتا ہوں۔

శ్రీ జె. బి. ముత్యాలరావు (గజేట్ రిజర్వ్) : ఒక్క విషయం చెప్పడం మరచాను, Public opinion కు ఈ బిల్లు పోవలసిన అవసరమేలేదు. హైదరాబాదు ప్రభుత్వం సెలెక్ట్ కమిటీపెట్టి Public opinion చాలా ప్రోగ్ చేసినది.

*శ్రీ బసవమానయ్య (అందోల్) : అధ్యక్షా, సికిందరాబాదు, హైదరాబాదు మెర్జరు గురించి సమయం ఇస్తే మాటలాడతాను.

మిస్టరు స్పీకరు : మాట్లాడండి.

శ్రీ బసవ మానయ్య : అధ్యక్షా, డిసెంబరు 12 ను అనే సదుద్దేశ్యం ఉన్నప్పుడు ప్రజాభిప్రాయం ఏవిధముగా ఉన్నది, ప్రజలు దానిని కోరుతున్నారా లేదా అనే సమస్య చాల గాఢమైనది. అయితే నిన్న నేను సికిందరాబాదు వెళ్లి ఉంటిని. అక్కడ బట్టల బజారువారు, కూరగాయల బజారువారు, హోటలువారు, strike చేయడానికి ఆలోచిస్తుండిరి. “కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగులు strike చేస్తున్నారు, మేము కూడా ఇప్పుడే చేస్తే ప్రభుత్వం మనసుకు బాధ కలుగుతుందేమో. రేపో ఎల్లండో strike చేస్తాము” అని వారు మాటలాడుకుంటూ ఉండగా నేను విన్నాను. ప్రజలకు సంబంధించిన సంస్థలు వారికి ఇష్టంలేదని protest చేయాలనుకుంటున్నారు అయితే ముత్యాలరావుగారు, కొత్తూరు సీతయ్యగారు ప్రజలంతా అనుకూలంగా ఉన్నారని చెప్పారు. వారు ఇంతవరకు సికిందరాబాదులో ఒక్క పల్లికు మీటింగయినా పెట్టలేదు. అక్కడ ఒక పల్లికు మీటింగ పెడితే ప్రజలకు యిష్టంఉన్నది లేనదీ సరుకు తేలిపోతుంది. రెండవది ఇతేహాదుల్ ముసల్మానుల యొక్క పెట్టు రెబ్బవల్ల ఇక్కడ 13, 14 సీట్లు వచ్చినాయి, దాని గురించి ఇట్లా చేస్తున్నారు అనేది ఏదైతే అంటున్నారో అది మాత్రము నిజం కాదు. చాలా విశ్వసనీయమైనటువంటి వాళ్ళద్వారా తెలిసింది చెప్పుతున్నాను. అయితే merger కాకూడదనిగాని, కావాలనిగాని నా ఆభిప్రాయాన్ని తెలుపడం లేదు. కాని సికిందరాబాద్ ప్రజలు మాత్రము దానికి అనుకూలంగా లేరనేది మాత్రం వగ్గు సత్యము. ఆసత్యాన్ని ప్రభుత్వానికి తెలవడం ప్రతినిధి యొక్క కర్తవ్యం అని నేను ఈ విషయాన్ని తమద్వారా తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ కె. ఎస్. నారాయణ (సికిందరాబాదు సీట్) : అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడిన దానిని గురించి ఈ వేళ press లో wrong reporting జరిగింది. Merger కాకూడదు, ప్రజలు దానికి వ్యతిరేకము అని నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి

మనవిచేసినాను. నేను mergerకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నప్పుడు, నేను support చేసినానని, వేరేవాళ్ళు oppose చేసినారని wrong గా report చేయడం జరిగింది. దానిని దయచేసి correct చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టరు స్పీకరు : This case comes under privilege also. భారబాటున చేసిఉంటారు. అందువల్ల అది ఇప్పుడు correct చేసుకోవలసందగా ఆ papers ను కోరుతున్నాను. Wrong reporting is a serious matter. So, if any paper has done, it must immediately correct with much regret.

శ్రీ కె. ఎస్. నారాయణ : గోల్కొండ పత్రిక, ఆంధ్ర జనత. Daily News, పీటిలో ఆ విధంగా పడింది.

Mr. Speaker : So, I am giving a warning to "Daily News" 'Deccan Chronicle' and those which have reported wrongly.

శ్రీ డి. సంజీవయ్య : అధ్యక్షా, ఈ చర్చలో తొమ్మిది మంది సభ్యులు పాల్గొన్నారు. చిట్టచివర. బసవమానయ్యగారు మాట్లాడారు, వారు ఎటూ చెప్పకుండా, ఇటు merger ను support చేయక అటు oppose చేయక, ఏ అభిప్రాయాన్ని నేను చెప్పను అని త్రిశంకు స్వర్గంలోకి వెళ్ళిపోయారు, 'కాని' అని అదేదో త్రాసులో weigh చేసినటువంటి విధంగా అన్నారు. వారు ఖచ్చితమైన ఒక అభిప్రాయానికి వచ్చి ఉండినట్లయితే సంతోషించి ఉండేది వాడిని. కాని ఆ విధంగా ఏమీ చెప్పలేదు. తరువాత గురుమూర్తిగారు, మొట్టమొదట సికింద్రా బాద్ మేయరుగా ఉండినవారు. అక్కడనుంచి శాసన సభకు ఎన్నుకోబడినారు. చాలా బాధ్యతాయుతమైన వారు, అనుభవజ్ఞులు, అటువంటివారు కూడా ఈ merger ఎప్పుడో జరిగి ఉండవలసింది, తప్పక జరగవలసిందే నని అన్నారు. కాని, నేను మొట్టమొదట ఉపన్యాసములో చెప్పినట్లు అక్కడ ఉండేటటువంటి ప్రజలకు కొన్ని అనుమానాలు ఉన్నాయి; అవి తీర్చవలెనని అన్నారు. తప్పకుండా సందేహాలు తొలగించటానికి సర్వవిధాలా ప్రయత్నం చేస్తామని, వారికి ఇప్పుడు ఉండేటటువంటి amenities తగ్గకుండా, ఇంకా పెంచించడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని వారికి మరొకసారి నేను హామీ ఇస్తున్నాను. తరువాత ఎక్స్‌ప్రెసు గారు ఇదివరలో స్థానిక పరిపాలనా మంత్రిగా ఉండినవారే, కాకుండా, మనము ఇప్పుడు ఏ corporation చట్టానికి సవరణ తీసుకొని వస్తున్నామో అ చట్టం కొరకు 1956 లో శాసన సభలో బిల్లును ప్రవేశపెట్టి, చట్టముగా చేసినటు

వంటి వారు. చాలా సామగ్ధ్యంగా ఆశాఖను నిర్వహించినటువంటి వారు. వారు కూడా ఇది తప్పకుండా జరగాలని చెప్పినారు. మిగతా దేశాలలో ఉండేటటువంటి పరిస్థితులు, లండన్ పట్టణము గురించి, వాషింగ్టన్ గురించి, చరిత్రాత్మకమైన సంఘటనలు కూడా వారు విశదముగా చెప్పినారు. అంతటి అనుభవజ్ఞులు దీనికి అనుకూలముగా చెప్పడం చాలా సంతోషము. తరువాత సందేహాతరం రామచంద్రారావుగారు మాట్లాడతూ, అధికార వికేంద్రీకరణ సిద్ధాంతాన్ని ఈ ప్రభుత్వము అంగీకరించింది కదా, దానికి విరుద్ధంగా ఇక్కడ రెండు కలిపిపెద్దగా చేస్తున్నారు అని అన్నారు. వారు ఒక చిన్న విషయం మూత్రం మరచిపోయినారు. అధికార వికేంద్రీకరణ ఎక్కడ జరుగుతున్నదో ఆలోచించ వలసిందిగా వారిని కోరుతున్నాను. గ్రామస్థాయిలో, బ్లాక్ స్థాయిలో, జిల్లా స్థాయిలో, గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధి దృష్ట్యా ఏర్పాటుచేసే నటువంటిది ఆ వికేంద్రీకరణ సిద్ధాంతము. అది మునిసిపాలిటీలకు వర్తించదు. ఎందుకంటే వాటిలో అసలు Block development అనేది లేదు. Community development మొదలైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు వాటికి వర్తించవు అందువల్ల ఆ analogy గాని ఆ simily గాని దీనికి సరిపోదని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత political exigencies వల్ల ఇది చేస్తున్నారని చెప్పారు. Corporation లో వారి majority ఎక్కవగా లేనటువంటి కారణంచేత చేస్తున్నారని అంటున్నారు 1958 లో ఆ majority ఉండినదో లేదో ఒకసారి ఆలోచన చేసుకోమని వారిని కోరుతున్నాను. అంతేకాదు. 1956 లో ఈ చట్టము చేసినప్పుడే ఈ merger సిద్ధాంతాన్ని అప్పుడే అంగీకరించే merger చేయాలనేది కూడా పారు చాసినట్టారు. అంతేగాకుండా 1960 మార్చి బడ్జెట్ సమావేశంలో ఈ కాఖకు సగబిందించి పద్దులు ఇక్కడ చర్చించినటువంటి సందర్భంలో ఆనాడు వ్యతిరేకంగా ఉన్నటువంటి వారు కూడా చెప్పారు. అందువల్ల ఇదేదో ఇప్పుడు వచ్చింది అనేటటువంటిది వాస్తవంకాదు. ఇది political exigencies వల్ల చేస్తున్నారనేటటువంటిది మాత్రం సత్యధూరమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత హనుదేవనాయక్ గారు సంపూర్ణంగా సమర్థించారు. యల్లమందా రెడ్డి గారు కూడా సమర్థించారు. సీతయ్యగుప్తాగారు కూడా సమర్థించారు. ఇకపోతే ఎటూ కె. యమ్. నారాయణగారు, అక్కడనుంచి ఎన్నుకోబడినటువంటివారు కాబట్టి, అక్కడి ప్రజల అభిప్రాయాలను బట్టి, వారి సందేహాలనుబట్టి వారు దీనికి వ్యతిరేకంగా ఉండవచ్చు, కాని నేను వ్యతిరేకిస్తున్నానని మళ్ళీ ముస్పష్టం చేస్తున్నాను. కాని సికింద్రాబాదులో నివసిస్తున్నటువంటివారు అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్నటువంటివారు ఇది మంచిదే ఇది దేశంయొక్క సంతేమం దృష్ట్యా చేస్తూ ఉంటే అని అంటున్నారు. అంతేకాకుండా, సికింద్రాబాద్ లో నివసించేటటువంటి

ప్రజలయొక్క ఊమం దృష్ట్యాకూడా ఇది మంచిది. ఈ రెండు పట్టణాలను కలపడం వలన రాజధాని నగరానికి ఒక మహోన్నతమైన స్థానం వస్తుంది. పట్టణాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి కేంద్రప్రభుత్వం నుంచి grants రావడానికి వీలుంటుంది. ఈ విషయాలన్నీ వారు మరచిపోయారేమో. అంతేకాదు, Second Five Year Plan కు, Third Five Year Plan కు సంబంధించి, సికింద్రాబాద్ పట్టణం యొక్క అభివృద్ధి కోసం ఎంత మొత్తములు అయితే కేటాయించబడినాయో, అవి సికింద్రాబాద్ పట్టణముకే ఖర్చుపెడతాము. అక్కడ Regional Office పెడతాము. అనేక రకాల హామీలు ఇస్తాము. ఈ విధంగా చెప్పినా కూడా, పాపము అక్కడ ఏ quarters లో ఏ pressure ఉందోగాని కే. ఎన్. నారాయణగారు నిన్న వారు చెప్పింది పత్రికలో తప్పుపడిందని మళ్ళీ దాన్ని ఇక్కడ సుస్పష్టం చేస్తున్నారు. ముత్యాలరావుగారు కూడా ఒకప్పుడు సికింద్రాబాద్ పట్టణం నుంచి ఎన్నుకోబడినారు. ఇప్పుడు గజేట్ నియోజక వర్గం నుంచి ఎన్నుకోబడినారు. వారు సికింద్రాబాద్ పట్టణంలో నివసిస్తున్నారు. కాబట్టి వారు అన్ని విషయాలు చెప్పారు. అందులో 1956 లో ఆ చట్టము తయారైనప్పుడు కూడా వారు సభ్యులుగా ఉన్నారు. ఆ చరిత్ర అంతా కూడా వారికి తెలుసు. వారు అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రజలను మెప్పించి corporation లో resolution pass చేయించి ఈ merger కు ప్రయత్నం చేస్తాము అని చెప్పుతూ “వాయిదా కియాహై” అని ఏదో ఉర్దూలో ఉన్నారు. ఈ విధంగా వాయిదా వేస్తూ పోతూ ఉంటే, అట్లే పోతూ ఉంటుంది. అందువల్ల ఇది చాలా సదుద్దేశంతో, సత్సంకల్పంతో పట్టణాభివృద్ధి దృష్ట్యా చేసినటువంటి బిల్లు కాబట్టి దీనికి అందరు అంగీకరిస్తారని నేను మీ ద్వారా ప్రార్థిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. Speaker : The question is :

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be read a first time.”

The motion was adopted.

Sri D. Sanjivayya : I move :

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be read a second time,”

Mr. Speaker : Motion moved.

మిస్టరు స్పీకరు : పి. రాజగోపాలనాయుడు, వి. రామచంద్రారావు
గారలు ఇచ్చిన amendments ఉన్నాయి.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు : నేను వా amendment move
చేస్తున్నాను.

I move :

“That the Bill be circulated for eliciting public
opinion.”

Mr. Speaker: Amendment moved.

*శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) : అధ్యక్షా, ఈ amendments ను
నిలపరుస్తు నేను ఒక విషయం మనవి చేయదలచినాను. ప్రైదరాబాదు, సికింద్రా
బాదు merger చేయవలసింద నేటటువంటి ఈ బిల్లు corporation elections
అయిన వెంటనే ప్రవేశపెడుతున్నారు. మరి ఈ procedure ప్రజాస్వామిక
సాంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా ఉన్నదా లేదా అనేది ప్రభుత్వము యోచించి
నట్లు లేదు. ఇది ప్రభుత్వము పూర్తిగా విస్మరించినదని చెప్పక తప్పదు. సిన్నగాక
మొన్ననే కొత్తగా corporators ఎన్నుకోబడినారు. కనుక కనీసం ఈ బిల్లు
వారికి refer చేయవలసినది ధర్మం అనేది ఎందుకు విస్మరించిందో ప్రభుత్వం
తెలియదు. తమయొక్క అభిప్రాయాలకు వ్యతిరేకంగా ఉంటారేమో అనుకొంటే,
మాకు ఇక్కడ majority ఉన్నది, అక్కడ majority ఉన్నదని ఒక గౌరవ
సభ్యులు సెలవిచ్చారు. అటువంటప్పుడు, దీనిని వారికి refer చేయడంతో వచ్చే
ప్రమాదం ఏమిటి? మన గౌరవసభ్యులు ఎక్కోటీగారు ఇదివరలో మంత్రిగా
ఈ శాఖను నిర్వహిస్తున్నప్పుడు వారే ఈ చట్టాన్ని చేసినారన్నారు. “ఆ చట్టాన్ని
చేసినప్పుడు, అప్పుడే మేము ప్రకటించి ఉన్నాము merger చేస్తాము అని” వారు
అన్నారు. కాని merger చేస్తామన్న ప్రకటనతోపాటు ఇచ్చిన వాగ్దానాలు
ఏమైనాయని అడుగుతున్నాను. వాగ్దానాలు విస్మరించడం అనేది ప్రజాస్వామిక
ధర్మాలకు వ్యతిరేకమా కాదా? స్పష్టంగా వారు అనాడు నెక్స్ట్ 3 లో చెప్పారు.
ఎప్పుడు యీ బిక్రీరణ చేయవలసి వచ్చినా తప్పనిసరిగా ఆ మునిసిపాలిటీలో
ఉన్న సభ్యులలోగాని మూడువంతులో, రెండువంతులోగాని అంగీకరించినప్పుడు
చేస్తామనే షరతు యీ రోజున వదులుకోవలసిన అగత్యం ఏమి వచ్చింది. ప్రత్యేక
పరిస్థితులు ఏమి ఏర్పడినవి. గౌ. సభ్యులు సీతయ్య గుప్తగారు మాట్లాడినప్పుడు
ఒక సూచన కనిపించింది. కుల, మత ద్వేషాలతో కూడుకొన్న శక్తులు ప్రోత్సహిస్తు

న్నాయి కాబట్టి వాటిని అణచిపెట్టుటకు ఆ సూత్రాన్ని అవలంబిస్తే మాకు సాగదు కాబట్టి యీ బిల్లు అత్యవసరంగా యిప్పుడు తేవలసి వచ్చిందన్నట్లుగా చెప్పారు. ఏకీకరణ ద్వారానే కుల, మత, విద్వేషాలను అణచిపెట్టగలం - అనే నమ్మకం గా॥ సభ్యులకు ఉన్నట్లయితే వారు పొరిబడుతున్నారని చెప్పక తప్పదు. ఆరకంగా ఎప్పుడూ పోగొట్టలేదు. అటువంటివారు ఉన్నట్లయితే వారిని విశ్వాసంలోకి తీసుకొని వారి మంచిచెడ్డలు గమనించి, యీ కాంగ్రెసుపార్టీ పరిపాలనలో వారి హక్కులకు ఎటువంటి భంగం ఉండదు, న్యాయమైన, ధర్మమైన సౌకర్యాలు కలుగజేస్తారనే విశ్వాసం కలిగించిన తరువాత మత, కుల విద్వేషాలను సామరస్య భావంతో పరిష్కరించుటకు దోహదం చేస్తుంది. కాని మొన్నటి ఎన్నికలలో మత కుల శత్రులు ప్రాబల్యంలోకి వచ్చాయి కాబట్టి వాటిని సంపూర్ణంగా అణచిపెట్టుటకు merger చేస్తున్నాము అనే భావన ఉంటే అది మరింత ప్రకోపించడానికి దోహదం చేస్తుంది అని చెప్పక తప్పదు. ఇది సరైన ధోరణి కాదు. దీనివల్ల ఎక్కువ నష్టమేగాని, ఉపయోగం జరగదని మనవి చేస్తున్నాను. సీతయ్య గుప్తగారు అట్లు సెలవిచ్చారు కాబట్టి యిది నేను మనవి చేస్తున్నానేగాని, నాకు యీ విషయమే తెలియదు. (interruption) కలమత తత్వాలు ఎక్కడ ఉన్నవి? అసలు సామ్యవాదం మన ద్వేయం అనుకొంటూ అసెంబ్లీ స్థానాలలోను, మంత్రివర్గంలోను తమ కలానికి ప్రాతినిధ్యం లేదని కాంగ్రెసువారు అనుకునే సామ్యవాదులు కూడ చర్చించుకొని డెప్యూటీషన్ వెక్రూంటే, అది కులతత్వంకాదు-అనుకొంటూ యితరుల కేదో మతతత్వం ఉన్నదని భావించడం-యిది సామ్యవాద సూత్రంలోని ఏ భాగానికి చెందుతుందో నాకు తెలియుట లేదు. సామ్యవాద విజ్ఞానం నేను సంపూర్ణంగా పొందలేదు కాబట్టి నేను ఆ సందర్భంలో ఎక్కువగా చెప్పలేను. ఏమయినప్పటికీ యిది సరైన ధోరణి కాదు. ఈ సెక్షన్ ద్వారా ప్రభుత్వం, సికింద్రాబాదు వారికి ఎటువంటి కష్టము కలుగకుండ రక్షించుటకు safeguards పెట్టుకొన్నామని చెప్పారు. చాల సంతోషం. కాని మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విలసి కరణ సమయంలో తెలంగాణాకు safeguards కొరకు పెట్టిన రీజనల్ కమిటీకి యీ సమస్యను ఎందుకు refer చేయలేదు? తెలంగాణాకు సంబంధించిన చట్టము చేయవలసి వచ్చినా ప్రభుత్వమేగాని రీజనల్ కమిటీలో చర్చిస్తామని ఒప్పుదం, ఒడంబడిక జరిగింది. అది యీ బిల్లుకు ఎందుకు వర్తింపజేయుటలేదు. ఒడంబడిక ప్రకారం దీనిని రీజయనల్ కమిటీకి refer చేయకపోవడం అసలు చట్ట వ్యతిరేకం క్రింద వస్తుందని నా మనవి. Greater Hyderabad నిర్మాణం మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గౌరవము, కీర్తి ప్రతిష్టలు పెంపొందింప జేయుటకు ఎంతో తోడ్పడుతుందనే విషయం ముఖ్యమంత్రిగారి సందేశంలో ఉన్నది. దానికొరకు

వస్తువనుచో ఆలోచిస్తున్నాము—అన్నారు. అయితే కాంగ్రెస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీ కార్యదర్శిగా ఉన్న గౌ. సభ్యులు డా. లక్ష్మీనరసయ్యగారి అల్వాల్ పంచాయితీ బోర్డు, సికింద్రాబాద్ కు ప్రక్కన ఉన్నటువంటిది యీ Greater Hyderabad తో సంబంధం లేదా—అని నా మనవి. వారు ఏదో పక్క తప్పించుకొన్నారు కాబట్టి యీ బిల్లుమీద మాట్లాడుటకు వారికి యిష్టం లేక ఊరుకొన్నారేమో నాకు తెలియదు. మొత్తమీద వారు ఔననక, కాదనక, కాంగ్రెస్ పార్టీకి Joint Secretary కాబట్టి ఊరుకొన్నారు. ఒకండుకు మాత్రం కాంగ్రెసు పార్టీని సేను అభినందించాలి. కారణాలు ఏవైనా యంతకాలానికి కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యులకు కొంతమందికైనా స్వేచ్ఛగా మాట్లాడు కొనుటకు అవకాశం యిచ్చారు. ఆ స్వేచ్ఛకాంగ్రెసు పార్టీ సెక్రటరీగారికి కూడ ఉంటే బాగుండు సేమో. Greater Hyderabad సూత్రానికి అల్వాల్ చెందదా? లేక యిది అకస్మాత్తుగా తెచ్చిన బిల్లు అయినందువల్ల సికింద్రాబాద్ ప్రక్కన ఉన్న Cantonment, అల్వాల్, మరికొన్ని విడిచిపెట్టి రేపు ఎప్పుడైనా Amending Bill తెచ్చి చేస్తాము అనే భావంలో ఉన్నారేమో. నాకు అగమ్య గోచరంగా ఉన్నది. అందుచేత యిప్పుడు యీ బిల్లు ప్రత్యేకంగా రాజకీయ కారణాలవల్ల తెచ్చిపెట్టిన బిల్లు అని కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యులు చెప్పిన దానినిబట్టి తెలుస్తోంది. అందువల్ల యిది సరైన విధానంకాదు. ఈ రెండు కార్పొరేషన్సును విలీనీకరణం చేయాలంటే సికింద్రాబాదు పౌరులను కన్వెన్స్ (convince) చేయనవసరం లేదా? ఎందుకు సందేహించాలి? ఈ కనీస ధర్మమును విస్మరించి, దీనిని అత్యవసరంగా ప్రవేశపెట్టడం తప్ప. ముత్యాలరావుగారు చెబుతూ ప్రజాభిప్రాయం అక్కరలేదు, యిదివరకే తేలిపోయింది అన్నారు. తేలిపోయిన అభిప్రాయాన్ని గౌరవించ నప్పుడు ప్రజాభిప్రాయాన్ని విస్మరించడమేనా అని నా మనవి. ప్రజలతో దానికి సంబంధం లేదు; వారితో సంప్రదింపులు అక్కరలేదా? ముత్యాల రావుగారు సెలవిచ్చినట్లు యిదివరకే తెలంగాణా ప్రజాభిప్రాయాన్ని నమస్కరించి చర్య తీసుకుంటే క్రిజివల్ కమిటీకి మళ్లీ refer చేయనక్కర లేదు. కాని తేలి ఉన్న ప్రజాభిప్రాయం ముణిగిపోతున్నప్పుడు ఆ కమిటీకి refer చేయవలసిన అవసరం ఉన్నదా, లేదా ఆలోచించాలి. ముత్యాలరావు గారు ఉద్దాహరణ చెప్పిన దానిని నేను అర్థము చేసుకొన్నది - ఇది ప్రభుత్వం యొక్క- తొందరపాటు చర్యగా ఉన్నదని వారిఉపన్యాస సారాంశముగా భావిస్తున్నాను. అటువంటి తొందరపాటు చర్య అయినప్పుడు కనీసం ప్రజాభిప్రాయానికైనా రిఫర్ చేయాలి. వారియొక్క భావాన్నిబట్టి అయినా యిదిబిల్లుకు రిఫర్ చేయ ల్సిన అవసరం ఉన్నది. కొత్తగా ఎన్నుకోబడిన హైదరాబాదు కార్పొరేషన్ ఎన్ని

కలఫలితాలుచూస్తే మొత్తం మూడవవంతుమాత్రమే, పోలుకు వెళ్ళారు. ఈ మూడవ వంతు ఓటర్లలో కాంగ్రెసు పార్టీకి వచ్చింది మూడవవంతు మాత్రమే. కనీసం దీనిని పైద రాబాదు కార్పొరేషనుకు ఎన్నుకొన్న కార్పొరేటర్లుకై నా refer చేస్తే బాగుంటుంది. ఇందులో మత, కుల శక్తులు ప్రకోపించాయి, ప్రమాదం ఉన్నది, అంటే పబ్లిక్ మీటింగ్ అయినా పెట్టి ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకొనుట అవసరం కాదా? అదీలేక, యిదీలేక, ఘాతుక యిక్కడ బ్రూట్ మెజారిటీ ఉన్నది కాబట్టి వేమన్న చెప్పింది వేదం, అని దీనిని అంగీకరించమంటే, యిక్కడ అంగీకరించబడుతుంది గాని ప్రజలు మాత్రం అంగీకరించరు.

(శ్రీ) ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు యీ శాఖను నిర్వహిస్తున్నప్పుడు, ఎన్నికలు అయిన తరువాత విలీనీకరణం చేస్తామని ప్రకటించియున్నారు. ఎన్నికలు జరుగుతున్నప్పుడు చేసిన ప్రచారంలో, విలీనీకరణ గురించి. A. P. C. C. అధ్యక్షులు చెబుతూ అటువంటిది రాదు, తొందరపడనక్కరలేదు అని చెప్పడం అబద్ధమా అని నా మనవి. ఈ విషయం పరిశీలించి, కాంగ్రెసు పార్టీలో నుంచి కొత్తగా తెచ్చుకొన్న వాళ్లు పోయినా, 1962 వరకు మెజారిటీ ఉంటుంది. అందువల్ల యీ రోజున యీ బిల్లు pass కాకపోతే కొంప మునిగేది లేదు. కనీసం కొత్తగా ఎన్నుకొన్న మెంబర్సుకు యీ refer చేయకుండా pass చేయడం నిరంకుశ విధానం అవుతుంది. ఇంతకంటే అక్రమ ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి యింకొకటి ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది fundamental principles, సాంప్రదాయాలకే విరుద్ధమైన చర్య. ఇటువంటి approach లో తప్పుడుతనం ఉన్నది కాబట్టి ఈ బిల్లును withdraw చేసుకొని కనీసం public opinion కు refer చేయాలని వినయపూర్వకంగా కోరుతున్నాను.

* శ్రీ వి. రామచంద్రరావు (అసఫ్ నగరు): శ్రీ సంజీవయ్యగారు మాట్లాడుతూ యీ డీసెంట్రలైజేషన్ సూత్రము డెవలప్ మెంట్ బిల్లుకు ఇత్యాదులకు వర్తిస్తుంది తప్ప, మునిసిపాలిటీలకు, కార్పొరేషన్స్ కు వర్తించదని నెలవిచ్చారు. ఆ సూత్రం దేనికి అన్వయిస్తుంది దేనికి అన్వయించదు అన్నది వేరు సమస్య. డెవలప్ మెంట్ బిల్లుకు సందర్భంలో, పంచాయితీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్ల సందర్భంలో డీసెంట్రలైజేషన్ సూత్రాన్ని మనం బహుకొని, మునిసిపాలిటీల స్థాయిలో కార్పొరేషన్స్ స్థాయిలో ఆ సూత్రం అన్వయించదని చెప్పటమలో సబబు ఎంతవరకు ఉన్నదో నాకు అర్థం కావటంలేదు. వాసుదేవనాయక్ గారు మాట్లాడుతూ రామచంద్రరావులో బ్రిటిష్ కాలపు లీగసి పోలేదని అన్నారు. ఆ లీగసి సమిటి వారు తెలియజేయలేదు. వాసుదేవనాయక్ గారి లో రజా కార్నును సమర్థించే లీగసి ఇంకా పోలేదని తెలుస్తున్నది. ఈ బిల్లుపై పబ్లిక్ ఓపినియన్ ఇదివరకే సేకరించాము;

ఇప్పుడు తిరిగి సేకరించవలసిన అవసరం లేదు అని చెబుతున్నారు. పబ్లిక్ ఓపీనియన్ ఎప్పుడు సేకరించావో నాకు తెలియదు. పబ్లిక్ ఓపీనియన్ వారు సేకరించినట్లు సికింద్రాబాదీయులకు తెలియదు, హైదరాబాదీయులకు తెలియదు; నాకుకూడ తెలియదు. పబ్లిక్ ఓపీనియన్ సేకరించామని వారు ఏ ఆధారంతో చెబుతున్నారో నాకు అర్థం కావటంలేదు. ఈ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయానికి పంప వలసిందిగా కోరుతూ అమెండ్ మెంట్ ప్రతిపాదించబడింది. ఈ అమెండ్ మెంట్ సమర్థనీయము. తమకు బ్రూట్ మెజారిటీ ఉన్నదికాబట్టి, నిరంకుశంగా యీ బిల్లును పాస్ చేయటానికి ప్రయత్నించటం మంచిది కాదు. శ్రీ డి. సంజీవయ్య లాంటివారు యీ విధంగా చేయటం ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఈ బిల్లును రీజినల్ కమిటీకి పంపలేదు. పబ్లిక్ ఓపీనియన్ కు కూడా పంపటానికి ఇష్టపడటం లేదు. అట్లుగాక, యీ బిల్లును తప్పని పరిగా పబ్లిక్ ఓపీనియన్ కు పంపటం మంచిదని చెబుతూ, యీ అమెండ్ మెంట్ ను అంగీకరించవలసిందిగా కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ ఎ. బి. నాగేశ్వరరావు (రాజమండ్రి): అధ్యక్షా, హైదరాబాదు సికింద్రాబాద్ విలీనికరణకు ఒక బిల్లు తేబడింది. ఒక ప్రక్కన ప్రభుత్వం వికేంద్రీకరణ విధానాన్ని అంగీకరిస్తూ, క్రమేపి అన్ని పవర్స్ వికేంద్రీకరించి ప్రజలకు అప్పగిస్తామని చెబుతూ, రెండవ ప్రక్కన అకస్మాత్తుగా యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ కలవటం సక్రమం కాదని నాకు అనిపిస్తున్నది. "With a view to securing efficiency and economy in the municipal administration and thereby provide better amenities to the citizens it is felt expedient and appropriate to establish forthwith a single Corporation for the areas comprising the cities of Hyderabad and Secunderabad."

అని యీ బిల్లులోని Statement of Objects and Reasons లో వ్రాశారు. పురపాలక సంఘాలు ఎంత చిన్నవిగా ఉంటే, అంత సమర్థవంతంగా ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ జరుగుతుందని నా అభిప్రాయము. అప్పుడే ప్రజలకు ఎక్కువ ఎమినిటీస్ కలుగ జేయటానికి అవకాశం ఉంటుందని నా భావము. పురపాలక సంఘాలు పెద్దవైనకొద్దీ, ప్రజలకు అవసరమైన ఎమినిటీస్ కలుగజేయటం అసాధ్యమవుతుందని నా అభిప్రాయము. ఇదివరకు ఉన్న చట్టములో హైదరాబాదు కార్పొరేషన్, సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్ సభ్యులలో మూడింట రెండువంతుం సభ్యులు అంగీకరించినట్లయితేనే యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ ను విలీనికరణ చేయాలని ఉన్నది. అది ఇప్పుడు మార్పుతున్నారు. రెండు మూడు గ్రామాలు కలిపి ఒక పంచాయితీగా ఫార్మ్ చేయాలన్నా, లేక, ఒక పంచాయితీనుడిం

రెండు మూడు గ్రామాలు సెపరేట్ చేయాలన్నా, ఎలక్షన్స్ కు ముందు చేయాలని మనం ఒక రూలు పాస్ చేసినట్లు జ్ఞాపకం. కాని ఇప్పుడు ఎలక్షన్స్ జరిపిన తర్వాత, కన్సిం ఎలెక్టెడ్ మెంబర్స్ యొక్క అంగీకారం కూడా తీసుకోకుండా అకస్మాత్తుగా యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ ని విలీనీకరణ చేయటంకు యీ బిల్లు ఇక్కడ తేవటం సక్రమం కాదు. ఈ బిల్లుపై ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకోవటం చాలా అవసరము. మైసూరిటీ పక్షము వారికి సేఫ్ గార్డ్స్ ఇస్తాము అని చెబుతున్నారు. సేఫ్ గార్డ్స్ ఇచ్చినంత మాత్రమున ప్రయోజనం ఉండదు. మెజారిటీ పక్షమునకు సంబంధించిన వార్డులలోనే ఎక్కవ పనులు జరుగుతాయి. పురపాలక సంఘాలలో మైసూర్టీ పక్షంగా ఉన్న సభ్యుల యొక్క వార్డులలో ఎన్ని సేఫ్ గార్డ్స్ ఇచ్చినప్పటికీ— ఏదైనా ఫేవర్ టిజన్ వస్తే తప్ప— జనరల్ గా పనులు జరగటం కష్టము. కనుక, యీ బిల్లును పబ్లిక్ ఓపీనియన్ కు పంపించాలి. హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్స్ కు కొత్తగా ఎన్నుకోబడిన సభ్యుల ఆభిప్రాయం తెలుసుకోవటం అవసరము. మామూలుగా పురపాలక సంఘంలో ఒక పోల్ట్ ఆఫీసర్ ను వేయాలన్నా, ఒక కమీషనర్ ను వేయాలన్నా, మొదట ఆ పురపాలక సంఘం చైర్ మెన్ కు వ్రాయటం బరుగుతుంది. ఒక ఉద్యోగిని వేయటానికే ఆ చైర్ మెన్ ను సంప్రతిస్తున్నప్పుడు, రెండు పెద్ద కార్పొరేషన్స్ కు కలిపి ఒక గ్రేటర్ కార్పొరేషన్ చేయదలచుకొన్నప్పుడు, అధమం రీసెంట్ గా ఆ కార్పొరేషన్ కు ఎన్నుకోబడిన సభ్యుల యొక్క ఆభిప్రాయం తీసుకొని, వారి కోరికపైన చేస్తే బాగుంటుంది. కానీ, మా ఇష్టం వచ్చినట్లు మేము చేస్తామంటే, బాధపడేది ప్రజలు. కాబట్టి యీ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయానికి పంపటం సక్రమమని నాకు తోస్తున్నది.

* శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి (జుబ్లిహిల్స్-రిజర్వుడు): అధ్యక్షా, నిన్నటి నుండి చాలామంది గౌరవ సభ్యులు యీ బిల్లుపై మాట్లాడారు. ఈ వాడు మాట్లాడిన లచ్చన్న గారికి కొన్ని సంగతులు తెలుపదలచుకొన్నాను. మతకుల తత్వాలను నిరోధించుటకు మాత్రమే యీ బిల్లు తేబడుతున్నది అని చెప్పటం సరైంది కాదు. మతకులతత్వాల వారివల్ల ఏదో రాజకీయ విధానాలకు చెబ్బ తగులుతుందనే భయంతో యీ బిల్లు తేవటం జరిగలేదు. అంగుకొరకు యీ రెండు నగరాల కార్పొరేషన్స్ మెర్జర్ కావటం కాదు. ఈ రెండు నగరాల కార్పొరేషన్స్ ను మెర్జర్ చేసే విషయం యీనాడు కొత్తగా ఆలోచించటం కాదు. 1952 నుండి యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ ను మెర్జ్ చేసే విషయంలో ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి. మన ప్రెయిమ్ మినిస్టర్ గారు ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు, హైదరాబాదు, సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్స్ వారు వేరు వేరు పూలదండలు, వేరు వేరు సన్మాన వ్రతాలు అందించినపుడు “ఈ వేరు వేరు అన్నది నాకు ఇష్టంలేదు; మనమతా

ఒకటి; రెండు కార్పొరేషన్స్ కలిసి, హైదరాబాద్ కార్పొరేషన్ గా ఏర్పడి ఒకటే పూలదండ వేస్తే నేను సంతోషించేవాడిని; ఇప్పుడు వేరువేరుగా దండలు వేయటం నాకు మంచిగా అనిపించటం లేదు" అని మన ప్రయివ్వుమినిస్టర్ గారు అన్నారు. ఈ రెండు కార్పొరేషన్స్ త్వరగా ఏకీకరణ చేసుకొంటే బాగుంటుంది అని వారు నెలవిచ్చారు. మన నగరానికి అరబ్బీరాజుగారు వచ్చినారు. వారు కూడా అదే చెప్పినారు. మైసూరు రాజుగారు వచ్చినారు. వారుకూడ అదేమాట తెల్సినారు. ఇప్పుడు ఎందుకో భయపడి యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ విలీనీకరణ చేయటం కాదు. ఈ కార్పొరేషన్స్ ను ఎప్పటినుండో ఏకీకరణ చేయాలని అనుకొన్నాము. పోయిన ముఖ్యమంత్రిగారుకూడ యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ విలీనీకరణ చేసుకొంటే మంచిది అన్నారు. ఈ రెండు కార్పొరేషన్స్ కలిపితే, సికింద్రాబాద్ చక్కదనం పోతుందనే అనుమానం ఎందుకు వచ్చిందో నాకు అర్థం కాలేదు. సికింద్రాబాద్ ప్రజలు హైదరాబాద్ ప్రజలు వేరు కాదు. సికింద్రాబాద్ చక్కదనం ఎవరో తీసుకొంటారనే భయం అక్కరలేదు. మనమందరము ఒక్కటేకదా. మన నగరం చక్కదనం మనం పోగొట్టుకొంటామా? మనం యీ రెండు నగరాలను ఇంకా చక్కగా చేసుకొనే అవకాశాలు ఉన్నవి. సికింద్రాబాద్ ప్రజలకు ఇబ్బందులు, అన్యాయాలు జరగకుండా ఉండేందుకు సికింద్రాబాదులో ఒక మంచి ఆఫీసర్ ను ఎపాయింట్ చేసి, అక్కడ ఎక్కువ పనులు చేయించటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయవచ్చును. ఈ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయానికి పంపితే, పాస్ కావడానికి చాలా కాలం పడుతుంది. ఏమీ తెలియని అమాయకులైన ప్రజలు చాలామంది ఉన్నారు. వారు కొందరి నాయకత్వం క్రింద ఉండి, విలీనీకరణ కావాలని కొందరు. వద్దని కొందరు అంటారు. దీనివల్ల చాలా అలస్యం అవుతుంది. కాబట్టి యీ బిల్లును వర్లిక్ ఒపీనియన్ కు పంపకుండా, ఈ రెండు కార్పొరేషన్స్ ను త్వరగా విలీనీకరణ చేయుటకు వీలుగా, ఈ బిల్లును ఇప్పుడే పాస్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ బిల్లును నేను బలపరుస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లి): ఇప్పుడు మనముందు ఉన్న సమస్య చాలా ప్రధానమైన సమస్య. ఈ నాడు యీ బిల్లుద్వారా మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక బేడ్ సెసిడెంట్ క్రియేట్ చేస్తున్నారని నేను అనుకుంటున్నాను. ప్రస్తుతం మన ముందు ఉన్నది హైదరాబాదు సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్స్ ను కలిపే సమస్య కాదు. ఇక మీదట రెండు మునిసిపాలిటీలనుగాని, రెండు పంచాయితీలను గాని కలిపి ఒకటే మునిసిపాలిటీగా, ఒకటే పెద్ద పంచాయితీగా చేసే పరిస్థితులు మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో రాబోతున్నవి. కాబట్టి ఈ

సమస్యను చాలా దీర్ఘంగా ఆలోచించాలని అందరినీ కోరుతున్నాను. రెండు మునిసిపాలిటీలను కలిపి ఒక పెద్ద మునిసిపాలిటీగా చేయవలసి వచ్చినప్పుడు, రెండు పంచాయితీలను కలిపి ఒక మునిసిపాలిటీగా చేయవలసి వచ్చినప్పుడు మనము ఏ సూత్రాన్ని అనుసరించాలి అన్నది ఇప్పుడు ఉన్న సమస్య. మనము ఏ రెండు సంస్థలపై తే కలుపుతున్నామో, ఆ సంస్థల యొక్క ఇష్టానిష్టాలు తెలుసుకోవాలా, అక్కరలేదా? రెండు పంచాయితీలను కలిపి ఒక మునిసిపాలిటీగా చేయదలచు కొన్నప్పుడు, ఆ రెండు పంచాయితీలను సంక్రమించవలెనా, అక్కరలేదా? ఆ రెండు పంచాయితీల ఇష్టా ఇష్టాలు తెలుసుకోవలెనా, అక్కరలేదా? — ఈ సమస్య మన ముందు ఉన్నది. ఇప్పుడు ఉన్న చట్టములో ఈ రెండు కార్పొరేషన్స్ యొక్క సభ్యులలో మూడింట రెండు వంతులు సభ్యులు యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ ను మెర్జ్ చేయాలని కోరినప్పుడు మాత్రమే యీ రెండు కార్పొరేషన్స్ ను మెర్జ్ చేయవలసి ఉన్నది అని చెప్పటం జరిగింది. నిజంగా అది ప్రజాస్వామిక సూత్రము. దానిని ఎవరూ కాదనలేదు. కాని ఈ రోజున అలాంటి ప్రజాస్వామిక సూత్రాన్ని తీసివేస్తున్నారు. ఆ తీసివేయటమునే మేము వ్యతిరేకిస్తున్నాము. వేను ఈ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయానికి పంపాలని కోరుతున్నాను. రెండు కార్పొరేషన్స్ ను మెర్జ్ చేయటమును హైదరాబాద్ కార్పొరేషన్ సమర్థించింది. సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్ సమర్థించలేదు. సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్ లో ఉన్న సభ్యులెవరు? సికింద్రాబాద్ కార్పొరేషన్ లో కాంగ్రెస్ వారు మెజారిటీగా ఉన్నారు. అనాడు unanimous గా దీనిని వ్యతిరేకించినారు. ఆ ప్రజాభిప్రాయం ఈ నాటికూడ అట్లనే వ్యతిరేకింంగా నిలిచి ఉన్నది. ఎప్పుడైతే unanimous గా రెంటినీ merge చేయకూడదని Secunderabad Corporation వారు నిర్ణయం చేసినారో అప్పటినుండి మరల ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకోనే దానికి అదనురాలేదు. ఇప్పుడు అదను వచ్చింది. ఎన్నికలు జరిగినాయి. ముందు ఉన్నటువంటి సంఖ్యా బలంలో మార్పువచ్చినది. ఈ విధంగా merge చేయ దానికి అంగీకరిస్తారో లేదో సికింద్రాబాదు కార్పొరేషన్ కౌన్సిల్స్ యొక్క అభిప్రాయం తెలుసుకోనేదానికి అవకాశం యివ్వాలి, ఈ విధంగా అవకాశం యివ్వకనే merge చేయడం సుందరమో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. Provided further that no notification in respect of the establishment of a single Corporation shall be published unless the Corporation shall have previously resolved by a three-fourth majority of the total number of the councillors in this behalf.. అని ఈ provision లో ఉన్నది. ఆ provision ను తీసివేయడంవలన చిన్న చిన్న పంచాయితీలు, మునిసిపాలిటీల ప్రక్కన ఉండే

పంచాయితీలు భయపడ్డవున్నాయి. రెండు పంచాయితీలను చేర్చి ఒక Municipality చేయాలనే ప్రయత్నాలు జరిగినాయి కాని సాధ్యం కాకుండా పోయింది. ప్రజాభిప్రాయం దానికి వ్యతిరేకంగా ఉన్నది. ప్రజాభిప్రాయాన్ని తూలనాడి రెండు పంచాయితీలను కలపడానికి, లేక ఒక పంచాయితీని బలవంతంగా మునిసిపాలిటీలో చేర్చటానికి ఈ చట్టం ఒక precedent ను create చేస్తుంది. ప్రజాభిప్రాయంతో నిమిత్తం లేకుండా తమ యుష్టానుసారంగా నిరంకుశత్వంగా ఒక పంచాయితీనిగాని, ఒక మునిసిపాలిటీనిగాని రద్దుచేయడానికి, యింకొక దానితో చేర్చేదానికి ప్రభుత్వం అవకాశం యిస్తున్నది. ప్రజాభిప్రాయంతో నిమిత్తం లేకుండా ఉన్నది కనుక దీనిని వ్యతిరేకించ దలచుకున్నాను. General election జరిగి కొత్త సభ్యులు వచ్చారు కనుక వారి అభిప్రాయం కొరకు పంపవలసిందని మీద్యారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

شری میر احمد علیخان - جناب صدر - میں عالیجناب چیف منسٹر صاحب کی خدمت میں حیدرآباد کے لوگوں کی طرف سے مبارکباد عرض کرتا ہوں کہ انہوں نے ایک دیرینہ تمنا کو جو برس ہا برس سے حیدرآباد کے لوگوں کی تھی پورا کرنے کے لئے آج اس ایوان میں ایک کارروائی پیش فرمائی ہے۔ سکندرآباد ایک تاریخی رکھتی ہے۔ جس طرح انگریز سوداگروں نے رفتہ رفتہ ہندوستان کے اندر قدم جما کر ہندوستان کے مختلف علاقے زبردستی ہندوستان کے لوگوں سے حاصل کئے، جس طریقہ سے نظام علیخان کے زمانے میں ایک کسٹم جنٹ فوج حیدرآباد کو بھجوا کر زبردستی سے رائل سیما کا علاقہ حاصل کیا جس طرح سکندر جاہ کے زمانے میں نارڈن سرکار کے علاقہ کو زبردستی ایک فوج بھجوا کر اس علاقے کو حاصل کیا گیا اسی طریقہ سے سکندرآباد کو بھی جو حیدرآباد کی ہی لوکیالٹی تھی نظام ثالث تیسرے نظام سکندر جاہ نے حیدرآباد کے

ایک محلے کے طور پر ایک پر فضا مقام پر تالاب حسین ساگر کے دوسرے رخ پر ایک محلہ ایک بازار آباد کروایا تھا اسکو زبردستی ان انگریز تاجروں نے اپنے سیاسی اقتدار کی وجہ سے حاصل کر لیا۔ دراصل ان لوگوں نے سب سے پہلے بلارم میں اپنے قدم جمائے تھے لیکن اسکے بعد ہمارے سالار جنگ کی حسن توجہ سے ایک باغ جو رزیڈنسی کہلاتا ہے جسمیں زنانہ کالج ہے ان کو یہاں دوبارہ میں آتے وقت ذرا سستہ کرنے کے لئے دیا گیا تھا لیکن حیدرآباد والوں نے اسکا تجربہ کیا کہ وہ باغ لیکر کئی ایکڑ اراضی پر انہوں نے قبضہ کر کے اسکا نام رزیڈنسی بازار رکھا جسکا نام بعد میں سلطان بازار ہوا اسکو انہوں نے اپنے انتظام میں لیا اور اپنا قبضہ کر لیا۔ اسی طریقہ سے بلارم سے حیدرآباد آتے ہوئے وہ خوبصورت سکندرآباد جسکو سکندر شاہ نے بنایا تھا اسکو زبردستی حیدرآباد کے حوالے کر کے حیدرآباد میں لایا گیا۔ حیدرآباد والوں کو یہ بھی کہ جس طرح رزیڈنسی کا علاقہ بنی اور سکندرآباد کا علاقہ بنی حیدرآباد میں مرج کیا جائے، ایک وقت ایسا آیا کہ اسل تمنا کا ایک تھوڑا سا جزو سلطان بازار کی شکل میں رزیڈنسی بازار کی شکل میں حیدرآباد شہر میں مرج ہوا جو قلب حیدرآباد میں مسلط تھا۔ لیکن باوجود کوششوں کے سکندرآباد کو حیدرآباد میں مرج کرنے کی کوششیں بار آور نہ ہوئیں۔ انگریز اپنے تسلط کی وجہ سے اپنے اقتدار کی وجہ سے ان کوششوں کو کبھی کامیاب ہونے نہیں دیتے تھے۔ جس طرح آج رائل سیمنارڈن سرکار اور تلسنگا نہ ملکر وشال آباد ہوا بنا ہے اسکا سہرا پنڈت جواہر لعل نہرو کے

سر ہے کہ سارے تلگو علاقے ایک جگہ کر کے وشال آندھرا بنا یا گیا ہے اسبطرح موجودہ چیف منسٹر صاحب کی یہ یادگار رہیگی کہ انہوں نے اپنے زمانے میں اپنے دور میں حیدرآباد والوں کی ایک پرانی تمنا کو پورا کیا ہے اور حیدرآباد و سکندرآباد کو ملا کر ایک شہر بنادینے کے لئے اور سکندرآباد کو حیدرآباد میں مرج کرنے کیلئے قدم اٹھایا ہے۔ میں اپنے سکندرآباد کے بھائیوں کو یہ یقین دلانا چاہتا ہوں کہ اگر ان کے ذہن سے وہ پرانی تاریخ وہ انگریزوں کا دور تسلط فراموش ہو چکا ہے تو اسکو یاد کریں اور اپنے قدیم شہر حیدرآباد میں مرج ہو جائیں۔ حیدرآباد شہر کے لوگ اجنبی نہیں ہیں ان کے بھائی ہیں اور ان ہی کی طرح تمام مسائل کو حل کرنے کے عادی ہیں اور اگر سکندرآباد نے کچھ زیادہ ترقی کی ہے تو اس ترقی سے اور ان کے مفید مشوروں سے حیدرآباد کے لوگ بھی مستفید ہوں گے۔ سب مل جائیں تو یہ شہر وشال آندھرا کی ایک بہت بڑی راجدھانی ہوگا جو ہمارے جنوبی ہندوستان کا بڑا مقام ہوگا اور ہم سب کیلئے باعث فخر ہوگا۔ تین کروڑ عوام کی راجدھانی ایک عظیم الشان راجدھانی بنیگی۔ اسکی خاطر اور سکندرآباد و حیدرآباد کی بھلائی کی خاطر سے ہمارے سکندرآباد کے بھائی اسکو خوشی قبول کریں گے۔

میں ان چند الفاظ کے ساتھ جناب چیف منسٹر صاحب کے پیشکردہ مسودہ قانون کی تائید کرتا ہوں اور معزوں ایوان سے درخواست کرتا ہوں کہ وہ اسکو بالائقی منظور کر کے حیدرآباد کی ایک قدیم تمنا کو پورا ہونے کا موقع ملے۔

శ్రీమతి వై. సీతాకుమారి (భాన్స్వాడ) : అధ్యక్షా, ఈ amend-
ment ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. చాల రోజులనుంచి దీనిని గురించిన ప్రచారం
జరిగింది. ప్రజలందరు దీనికి అనుకూలంగా, ప్రైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు కలుసు
కోవాలని కోరుకుంటున్నారు. ప్రైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు పేర్లు వేరుగాని
ఊరు అంతా ఒకటే. మనం ప్రతి నిత్యము చూస్తున్నాము. ఎన్నో వేలమంది
విద్యార్థులు, షనులలో పనిచేసేవాళ్ళు సికింద్రాబాదు నుంచి ప్రైదరాబాదు రావ
డం, ప్రైదరాబాదు నుండి సికింద్రాబాదు పోవడం చూస్తూ ఉన్నాము. వారు
చెప్పిన కారణాలు కూడ సబబుగా లేవు. విశాలాంధ్ర అయ్యేటప్పుడు ప్రైదరాబాదు
వాళ్ళు “మేము చాల వెనకబడి ఉన్నాము. ముందుకు పోలేము” అని చెప్పినారు.
ఇప్పుడు సికింద్రాబాదు వాళ్ళు “మేము చాల develop అయినాము, మాది
సుందరమైన city” అని చెప్పుతున్నారు. అటువంటప్పుడు యింక భయమేలేదు.
వాళ్ళకు కావలసిన అభివృద్ధి అంతా జరిగే ఉన్నది. అంతేకాకుండా వాళ్ళను
మనము ఏమీ చేయము. ఆ నగరముయొక్క సౌందర్యాన్ని ఏమీ తీసివేయము.
వాళ్ళు చాల experts కనుక ఆ councillors యొక్క సహాయంతో మన
ప్రైదరాబాదు పట్టణాన్ని కూడ బాగా అభివృద్ధి చేయించుకుందామని అను
కుంటూ ఉన్నాము. ప్రజలందరి అభిప్రాయము దీనికి అనుకూలంగా ఉన్నది.
ప్రజాభిప్రాయానికి విడిచిపెట్ట నక్కరలేదు. ఈ amendment ను వ్యతిరే
కిస్తూ వెంటనే దీనిని అమలులోకి తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను

*శ్రీ ఎమ్ ఎస్. రాజలింగం (చెలంచర్ల) : అధ్యక్షా, Hyderabad,
Secunderabad Corporations merger విషయంలో లోగడ జరిగిన
references కూడ దీనిలో వచ్చినవి. రెండు కార్పొరేషన్లు వేరేవేరే ఉండాలని
గత అసెంబ్లీలో అన్నమాట వాస్తవమే. అయితే అప్పుడు వచ్చిన circum-
stances యిప్పుడు లేవని నేను మనవి చేసుకుంటున్నాను. ప్రైదరాబాదు కొన్ని
కారణాలవల్ల వెనుకబడి ఉన్నదని, సికింద్రాబాదు వ్యవహారాలు చాల ముందు
ఉన్నవని అందువల్ల merger జరిగినట్లయితే సికింద్రాబాదు ఆదాయముంతా

ఒకప్పుడు కాకపోతే ఒకప్పుడు హైదరాబాదులో వాడుకునే అవకాశం ఏర్పడి
సికింద్రాబాదుకు సరైన న్యాయం జరగదు అనే వాదన అనాడు ఉన్నది అదే
కాకుండా sentimental objection కూడా ఎక్కువగా ఉన్నది అది direct
residency area గా ఉండిపోవడంవల్ల Residency యొక్క ప్రభావం
కొంత అక్కడ ఉండటం, administration లో ఆ effects ఉండి ఆ వ్యవ
హారాలకు అలవాటు పడినవాళ్ళు, యిటువ్రక్కకు వచ్చినట్లయితే రెండు విధాల
యిబ్బంది పడతారేమో administrative lines లో అనే భావం తీవ్రంగా
ఉన్నది. రాజకీయంగా కూడా కొంత difference ఉన్నది. House లో
opposition కు, వాళ్ళకు నాలుగో, ఎనిమిదో తేడా ఉండడం, అప్పటికి
యికా M.L.As. అనుకొనే వాళ్లలోనే ఒక స్పష్టమైన భావన లేకపోవడం
Corporation members లో కూడ ఒక నిర్దుష్టమైన అభిప్రాయం లేకపో
వడంవల్ల అప్పుడు వాయిదా వేయడం జరిగింది. వాయిదా వేసే రోజులలో
కూడా ఒక విషయం మూలం స్పష్టంగా అనుకోబడ్డది - "Merger కు అనుకూల
మైన పరిస్థితులు వస్తే వెంటనే చేర్చుకోవాలి" అని. ఇవాళ అనుకూలమైన పరి
స్థితులు ఏర్పడ్డవి అని నేను అనుకుంటున్నాను. Merger జరుగుతుందనే విషయం
Corporation ఎన్నికలు జరగకముందే ప్రచారంలో ఉన్నది. అప్పటికే ఈ
వ్యవహారం ఉన్నది. నిజంగా సికింద్రాబాదు ప్రజలు merger అంగీకరించే
అనుకున్నట్లయితే Corporation కు నిలబడ్డ corporatorsకు "ఈ issue మీద
అయితే ఓటు, యిస్తాము, లేకపోతే లేదు" అని చెప్పేవాళ్లు. అటువంటి సమస్య
ఆ రోజున ఉదయించలేదు. యిప్పుడు కూడా లేదు. ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకో
కుండా చేస్తున్నారు అనే వాదన కొంచెం సునిశితం అయినది. ప్రజాభిప్రాయానికి
కూడా ఒక హద్దు ఉన్నది. Legislators చెప్పేది ప్రజాభిప్రాయం అవుతుందా,
లేక Corporations లోని corporators చెప్పేది ప్రజాభిప్రాయం అవు
తుందా, లేక referendum తీసుకుంటేనే ప్రజాభిప్రాయం అవుతుందా, లేక
యిదే issue మీద re-elections conduct చేసి corporation ఎన్నికలు
జరిపితే ప్రజాభిప్రాయం అవుతుందా? లేకపోతే మరే విధానాన్ని అయినా

ఉండేటటువంటి భారతదేశ ఆర్థిక విధానాన్నిబట్టి legislators చెప్పినదే ప్రజాభిప్రాయంగా తీసుకుంటే మంచిదేమో! దానివల్ల నష్టం లేదని అనుకుంటున్నాను. Hyderabad, Secunderabad Corporations రెండు ఒకటైనందువల్ల అవలంబించవలసి ఉంటుందా? ఎక్కడిక్కడ ఒక హద్దు పెట్టుకోవాలి. ఇన్స్టా banks యొక్క status పెరుగుతుంది. Schedule banks లో ముఖ్యమైనటువంటివి కొన్ని A class Banks అవుతాయి. దానివల్ల పరోక్షంగా business పెరుగుతుంది. Labour point of view లో ఆలోచించినప్పుడు అక్కడ ఉండే employees యొక్క scales పెరగడం, కొన్ని వసతులు కలగడం జరుగుతుంది. ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకోవాలనే వాదన అంత ముఖ్యమైనది కాదు. ఇప్పటివరకు ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకొనేందుకు జరిగింది చాలేమో ననుకుంటున్నాను. ఆ రోజు ఉన్నటువంటి sentiment సమస్య యీ వేళ పరిష్కరింపబడ్డది అనుకుంటున్నాను. అందుచేత merger చేయడం చాల మంచిది. భవిష్యత్ కు యిది ఒక నాందిగా ఉంటుంది అని కూడ ఆశిస్తున్నాను.

شری محبوب علی خان (کرنول) - حیدر محترم -
کارپوریشن اور سکندرآباد کارپوریشن کے تعلق سے جو بل ہاؤس کے سامنے پیش کیا گیا ہے اسکے بارے میں میں اپنے چند خیالات عرض کر دینا چاہتا ہوں۔ آج کل زمانہ ترقی پر ہے۔ زمانہ نئی کروٹ بدل رہا ہے ایک زمانہ تھا جب کہ آندھرا اور تلنگانہ دو علیحدہ علیحدہ ریاستیں تھیں۔ مگر زمانہ نے اسکو ایک کرنے کی تجویز پیش کی۔ اور تجویز پاس ہو گئی۔ تلنگانہ اور آندھرا اپنے بڑے بڑے شہروں کے ساتھ ایک ہو گئے۔ ایک ہونا ایسی چیز ہے جیسے دودھ میں شکر ڈال کر اسکو ایک کر دیا جاتا ہے۔ شکر کہاں ہے دودھ کہاں دو توں ایک دوسرے سے الگ نہیں ہوتے۔ دونوں مل کر ایک ہو جاتے ہیں۔ اسلئے ہمکو زمانہ کے تقاضوں کا خیال کرنا چاہئے۔ اس میں کوئی

ایسی بات نہیں ہے کہ الیکشن میں کوئی ایک پارٹی کمزور ہو گئی ہے کوئی دوسری پارٹی آگئی ہے۔ میں سمجھتا ہوں کہ اس طرح سے سوچنے والوں کا خیال غلط ہے۔ کیونکہ ایسی باتیں تو ہوتی رہتی ہیں نئی چیزیں آتی رہتی ہیں۔ کوئی نئی چیز آتی ہے تو اسکی خواہش زیادہ ہوتی ہے۔ وہ آگئی تو کیا ہوا۔ میجرارٹی تو ہے ہی۔ اب یہ دونوں کارپوریشنس کو ملانے میں کسی اختلاف کی ضرورت نہیں ہے۔ اسپر بلیک کی رائے زنی کی بھی کیا ضرورت ہے۔ یہاں جو لوگ آئے ہیں کیا وہ بلیک ہی کے نمائندے نہیں ہیں۔ جب یہاں سب کی رائے یہی ہے کہ ان دونوں کو ایک کر دیا جائے تو کیا اسر مانع ہے۔ زمانہ ایک کروٹ لے رہا ہے۔ ہم ہر چیز بڑے پیمانے پر دیکھ رہے ہیں اسلئے میرا معروضہ یہ ہے کہ ان دونوں کارپوریشنس کو ملا کر ایک ہی کر دیا جائے۔ جس طرح سے دودھ میں شکر ملا کر ایک کر دیا جاتا ہے۔

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ డి. సంజీవయ్య): అధ్యక్ష, గౌరవసభ్యులు శ్రీ ఎమ్. ఎన్. రాజలింగం గారు నా తరపున సమాధానం చెప్పినారు. పంచే మాతరం రామచంద్రరావుగారు సీతయ్య గుప్తగారికి సమాధానం చెప్పినారు. లచ్చన్నగారు ముత్యాలరావుగారికి ఎవరికో సమాధానం చెప్పినారు. ప్రజాభి ప్రాయానికి సంపాతి, ఎప్పుడు పంపినారు? అంటే—నెలక్టు కమిటీలో ఉన్నప్పుడు దీనిని గురించి ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ జరిగింది అని అందరూ అంటున్నారు. అంతే

కాకుండా 2, 3 సంవత్సరాలనుంచి దీనిని గురించి చర్చించుకుంటూనే ఉన్నాము. అందువల్ల ప్రజాభిప్రాయానికి పరిచయమైన అగత్యం లేదని నేను భావిస్తున్నాను. నూతనంగా ఎన్నుకోబడిన councillors కు పంపిస్తే మంచిది అన్నారు. వాళ్ళకు పంపించి వాళ్ళ decision కావలసివస్తే ఈ బిల్లే అవసరం లేదు. అది అవసరం లేకుండా చేసుకోవడానికి బిల్లు పెడితే మళ్ళీ అదే చేయాలని చెబితే దాని అర్థమేమో నాకు తోచడం లేదు. చిన్న చిన్న మునిసిపాలిటీలు ఉంటే బాగా efficient గా జరుగుతుంది అని నా గేజ్వర రావుగారు అన్నారు. Efficientగా జరుగుతున్నమాట వాస్తవమేగాని administrative cost ఎంతో వారు ఒకసారి ఆలోచన చేయాలి. పెద్దగా సంస్థను ఏర్పాటు చేసుకున్నప్పుడు overhead charges తగ్గుతాయి. పరిజలకు సౌకర్యాలు పెచ్చు చేయడానికి వీలు ఉంటుంది. రాజ గోపాల నాయుడుగారు ఒక ప్రధానమైన సిద్ధాంతం యిందులో యిమిడి ఉన్నది. రెండు పంచాయితీలను కలపవలసి వచ్చినా, రెండు మునిసిపాలిటీలను కలపవలసి వచ్చినా ఎవరినీ సంప్రదించకుండా చేసే ప్రమాదం ఏర్పడుతుంది అన్నారు. ఆ ప్రమాదం యిదివరకే ఉన్నది. రెండు పంచాయతులను కలపవలసి వచ్చినప్పుడు వాళ్ళను consult చేయకకూరలేదు. Corporation Act లో Section (3) లో “వాళ్ళను consult చేయాలి, వారు resolutions pass చేయాలి, ఇంత majority లో pass చేయాలి” అని ఉన్నది కాబట్టి ఈ సంఘటన ఏర్పడింది. రెండు మునిసిపాలిటీలు, రెండు పంచాయితీలు కలిసేటప్పుడు వారిని సంప్రదించనక్కరలేదు. By a notification చేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదని వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇది చిన్న బిల్లు, సత్సంకల్పంతో పెద్దపట్టణం చేయడానికి చేస్తూ ఉంటే, మంచికార్యం చేసేటప్పుడు కూడ మమ్మల్ని అడగలేదు, అంటే ఎట్లా? వాళ్ళకు ఏదైనా హాని కలుగబోయేటప్పుడు, హాని చేస్తున్నారు, వాళ్ళను అడగకుండా చేస్తే ఎట్లా? అని అనవచ్చు, దీని ఉద్దేశ్యం గురించి యిప్పుడు మాట్లాడినవారిలో ఎవరికీకూడ అభ్యంతరం లేదు సత్సంకల్పంతో చేస్తున్నారు, చిత్తకుడ్లితో చేస్తున్నారు, ప్రజా శ్రేయస్సును దృష్టియందు ఉంచుకొని చేస్తున్నారు అన్నప్పుడు యింక మళ్ళీ అడగాల్సిన అక్కర లేదు అని

ఖావిస్తున్నాను. ప్రజాబలపాత్రయ సేకరణకొరకు ప్రవేశ పెట్టిన amendment ను నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను.

Mr. Speaker : The question is :

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be circulated for eliciting public opinion”

The amendment was negatived.

Sri G. Latchanna : I demand division, Sir,

The House divided: Ayes: 12; Noes: 141

The amendment was negatived.

**Sri Vavilala Gopalakrishnayya :* I beg to move:

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be referred to a Select Committee”.

Mr. Speaker : Amendment moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) : అధ్యక్షా, యీ బిల్లును సెలెక్టు కమిటీకి పంపించాలనే ప్రతిపాదనను తీసుకువస్తున్నాను. దీనికి కారణం యీ బిల్లును వ్యతిరేకించడం కాదు. ఈ బిల్లు చాలా అవసరంగా కావాలి. ప్రభుత్వం చాలా ఆలస్యంగా యీ బిల్లు తెచ్చినదని నా అభిప్రాయం. ప్రాధరాబాదు రాష్ట్రంలో యీ రెండు ఊళ్ళూడ పాలిటికల్ ఎక్స్పీడియన్సీ వలన ఏర్పాటైన వని నా అభిప్రాయం. నైజాంగాదు ఇక్కడ వుండే ఇంగ్లీషువారిని వెళ్ళగొట్ట లేని స్థితిలో వుండి, రెసిడెన్సీమీద అధికారం వున్నవారితో చేతకాక నారినట్లాగే వుండమని చెప్పి, తన రాజ్యాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి ఈ గ్రామాలను తన చేతి క్రిందకు తీసుకున్నారు. అందువల్ల, ఇవి పాలిటికల్ ఎక్స్పీడియన్సీ వలన ఏర్పడి నవి. ఈ పేరకూడ పాలిటికల్ ఎక్స్పీడియన్సీ వలననే యీ బిల్లు వచ్చింది. కాని, కార్యం మంచిదైనప్పుడు కారణం చెప్పనక్కరలేదనుకోండి. ఎందువల్ల వచ్చినా, ఉన్నతమైన ఆశయముతో వచ్చినప్పుడు మనం అంగీకరించవచ్చును. 1956 వ సంవత్సరములో మొట్టమొదటగా యీ బిల్లు వచ్చింది. ఆనాడు పబ్లిక్ ఓపీనియన్ తీసుకోమని చెప్పవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చిందని ఆలోచిస్తే తెలుస్తుంది. ఒక

ప్రక్క వికలాంధ్ర కావాలని అడుగుతున్నాము. ఆంధ్రలో తెలంగాణా కలపాలని ప్రియమైనచేనపుడు తెలంగాణా ప్రజాసీకంలోని కొందరు సేఫ్ గార్డ్స్ కావాలని, కొన్ని వాక్కులు కావాలని అడుగుతున్న కాలమది ఆ మైములో యీవిల్లు తయారైతే సరాసరి మెర్ట్ చేయడానికి వీలయ్యేది. కాని అప్పుడున్నటువంటి గవర్నమెంటుకూడ కొన్ని పరతులు కావాలనేదానిని బలపరుస్తూ ఉన్నందువల్ల అన్ కం డిషన్ లగా మెర్ట్ చేయడానికి ధైర్యం లేకపోయింది. పాలసీ ఆఫ్ ఆర్గ్యుమెంటు వస్తుందనే భయంతో వారు అట్టి అభిప్రాయానికివస్తే మెర్ట్ చేస్తామనే మాటలు ఇరికించారు. అనలు, ఆరోజున అలా చేయవలసిన అవసరం లేదు. వికలాంధ్ర వస్తున్నప్పుడు ఏ ప్రాంతంలో పాడ్ క్వార్టర్స్ కావాలన్నప్పుడు మనకు మద్రాసు పోయినా అంతకంటే గొప్ప పట్టణం, ఆంధ్రులకు హక్కు వున్న పట్టణం హైదరాబాదు వున్నది, అదే కావాలని అందరూ అనడం జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు హైదరాబాదు ముఖ్యపట్టణమైతే, ఇక భారతదేశంలోవున్న ముఖ్య పట్టణాలకంటే కూడ గొప్పగా పెరగడానికి అవకాశం ఉన్నదనే విశ్వాసంతో మనం చెప్పాము. తమరుకూడ దానికి అప్పుడు నాయకత్వం వహించారు. క్రిందటి బడ్జెట్ సెషనులో హైదరాబాదు ఇంకా వికలాంధ్రా ఏర్పడవలసిన అవసరమున్నది. ఎందుకంటే అలన్యం చేస్తున్నారు అంటే అప్పుడు మంత్రిగా వున్న శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు ఆ ప్రయత్నంలోనే వున్నాము. వారికి ఒక అవకాశం ఇస్తాము, వారు కాదన్నట్లయితే జూస్తాము అన్నారు. తలవనితలంపుగా ఒక ఎక్స్ ప్రీడియన్స్ వచ్చింది. మొన్న ఎలక్షనులు జరిగాయి, అనేక మార్పులు వచ్చాయి. వాటి ఫలితంగా గ్రూప్ క్లాస్ నికి చీమ కుట్టినట్లో, తేలు కుట్టినట్లో జ్ఞానకం వచ్చి వీటిని మెర్ట్ చేస్తామన్నారు. ఇది చాల నంతోపించవలసిన విషయం. నేనిప్పుడు దాని మెరిట్స్ లోనికి పోవడం లేదు. మరే తే, సెలక్టు కమిటీకి వంపించాలని ఎంకుకడుగుతున్నారు అని ఎవరైనా ప్రోత్సహించవచ్చు. సికిందరాబాదు, హైదరాబాదులోని జీవిత మంతా లెక్క చేసినట్లయితే, అందులో రెండు భాగాలు ఉన్నాయి. చార్మినార్ నుంచి సికిందరాబాద్ మధ్యలో వున్న ప్రాంతంవరకు అప్పర్ మిడిల్ క్లాసు పీపుల్, జాగీదారులు, ధనవంతులు నివశిస్తున్న ప్రాంతము. ఆ తరవాత మన్న ప్రాంతము దూస్తే పూటకు తొడిలేవి గరిబ్ ప్రజలు నివశిస్తున్నారు. గరిబ్ నగర్ మొదలైనవి వున్నాయి. అభివృద్ధి ఏమీలేకుండా, పతనదశలో ఉన్న భాగాలెక్కువగా వున్నాయి. అంతా అని నేను అనడం లేదు. ఎక్కువ భాగాలు వీధి స్థితిలో వున్నాయి. ఎవరైనా పోయి చూస్తే తెలుస్తుంది. అట్టి ప్రదేశాలలో రిక్నాలులాగుకొనేవారు, ఇంకా బీదవారు నివశిస్తున్నారు. ఆ స్లమ్స్ చూచినట్లయితే హృదయ విచారకరంగా ఉంటుంది. సికిందరాబాద్ ఇంటెల్క్యువల్ మిడిల్ క్లాస్ ఉండే పట్టణము. దాంట్లో ఇంకొక్క

భాగమున్నది. బోలారం ఏరియా ఉన్నది. అది ఆనాడు మిలిటరీచారితో సంపర్కమైనది. అక్కడ మిలిటరీ క్వార్టర్లు, సివిల్ లైఫ్ ఉండకూడదనే ఉద్దేశం ఉండేది. బోలారం, అల్వాల్ రూడ్ ఇంబులో కలుస్తాయి. చాటితోపాటు, హైదరాబాదులోని రైలు భాగాలకూడ కలిపి సమదృష్టితో ఆలోచించవలసి వస్తుంది. ఈ విధంగా పర్యవేక్షించిన అవసరం ఉన్నది. సోషియల్-ఎకనామిక్ ప్లేటస్ మీద ఆ మధ్య ప్రభుత్వం విచారణ చేసింది. అందుకు సంతోషమేగాని అది సరిగా సాగుతోందని నేననుకోవడం లేదు. కాటేజి ఇండస్ట్రీస్ మున్నగువి స్థాపించి నిరుద్యోగముతోవున్న జనానికి పని చూపుదా మనుకుంటున్నారు. ఈ మధ్య ఢిల్లీ పట్టణ అభివృద్ధి కొరకు 25 సంవత్సరములకు సరిపోవు ప్లాన్ ఒకటి తయారుచేశారు. నీటి సౌకర్యముల అభివృద్ధి, వెనుకబడ్డ ప్రాంతాల అభివృద్ధి, రైలుమార్గాల అభివృద్ధి, మోటారు సౌకర్యముల అభివృద్ధి, కాలనీల అభివృద్ధి మున్నగువి పరిమితంగా చేయాలో ప్లానులో వేసుకొని చేస్తున్నారు. ఇంతే గాక, ఇండస్ట్రీయల్ సెంటర్లు, రెసిడెన్షియల్ సెంటర్స్, ఎడ్యుకేషనల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ ఎక్కడ ఏ పద్ధతిమీద అభివృద్ధిచేయాలో ఆలోచించి చేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. మనకూడ ఆ విధంగా అరేంజ్ చేసుకుంటే బాగుంటుంది. వది సంవత్సరాలలో హైదరాబాదు పట్టణము 50 లక్షల జనాభావుండే పట్టణముగా మారుతుంది. ఫస్ట్ క్లాస్ మిడ్ థిల్ క్లాస్ నీటిగా తయారవుతుంది. మదరాసుతో సరి సమానంగా తులనాగగల సామర్థ్యం. మనం అన్ని ఎమినిటీస్ సమకూర్చు కొనుట ద్వారా వస్తుందని నా నమ్మకం. బోలారం, అల్వాల్ వెనుకవున్న స్లమ్స్ ను కూడ లేకుండాజేసి, ఆ ప్రాంతాలను హైయర్ రెవెన్యూ తేవాలి. ప్రభుత్వం దూరదృష్టితో ఆలోచించాలనే ఉద్దేశంతో యీ విషయాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. బిల్లును అంగీకరిస్తున్నారా కదా సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపించడం మొదలు, డిలే అవుతుందికదా అని ఎవరైనా అడగవచ్చు. కాని, అసలు బిల్లును అంగీకరిస్తేనే సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపించాలనేది వస్తుంది. బిల్లును అంగీకరించినా, యథావిధిగా అంగీకరించక కొన్ని మార్పులు కావాలని కోరినప్పుడు సెలెక్షన్ కమిటీ ప్రొపోజిషన్ వస్తుంది. ఇంకా వివరాలు వర్క్ అవుట్ చేయవలసి వస్తుంది. సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపించి ఆలస్యం చేయాలనే కోరిక కూడ నాకులేదు రిఫర్ చేయము. ఉన్న పొలిటికల్ ఎక్స్ పీడియన్సీని అడ్జస్ట్ చేసుకుంటాము అంటే ఆనవచ్చు... ఇప్పుడు మళ్లీ రజాకారులకు సంబంధించిన వారు తలకాయలెత్తుతున్నారనేది నిజం. తమించండి, నేనొక విషయం చెప్పక తప్పదు, ఇదివరకు ఇక్కడవున్న మంత్రులు కూడ చూచి చూడవట్లుగా పోషల్ గేడరింగ్ కు వేర్పాటుచేస్తూ ఆ ఉద్యమం కొంత బలపడినది. పాకిస్తాన్ నుంచి వచ్చిన వారుకూడ వైట్ క్లబ్బ్ పెట్టి వ్యవహారం

రాలు చేసుంటే శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ఒక సందర్భంలో ఒక సభకు వెళ్లడం జరిగింది. సోషలిస్టు పార్టీలో నున్నటువంటి శ్రీ నర్సింగరావుగారు దానిని గురించి పగిల్చించిన తరువాత శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ఆ సంగతినాకు తెలియదు. ఇక రేటి నుంచి అట్లాంటివాటికి పోను అని శాసన సభలో చెప్పారు. అందువల్ల వాటన్నింటి ఫలితం మనం ఈ నాడు అనుభవించాము. ఈనాడైనా కాంగ్రెసుకు జాతియోద్యమంలో ఉన్న ప్రభావం కొంత అయినా జ్ఞాపకం వచ్చినందుకు సంతోషమే అయితే ఒకటి రూలింగ్ పార్టీకి మనం చేయదలచు కున్నాను. మీరు caste system తో కమ్యూనిజం తీసుకువస్తే religious passions తో కమ్యూనిజం మరొక వైపు వస్తోంది; ఈ రెండింటిని అరికట్టడానికి నేషనలిస్టు మూవ్ మెంటు, దానికి economic base కావాలి. అందుకే సోషలిస్టు పార్టీనకు పోతున్నామని అంటున్నాము. సోషలిస్టు పార్టీలో హైదరాబాదు నిజ ప్రధాన పాత్ర వహించి ఇండియా మొత్తానికీ ఉన్నతస్థాయి తీసుకురావలసి ఉంటుంది. ఆంధ్ర life లో middle class atmosphere చాలా ఉంది. అంతా agricultural middle class. Urban middle class ఇంకా డెవలప్ కాలేదు. గుంటూరు, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, కాకినాడ, రాజమండ్రి, అనంతపురం, చిత్తూరు, కర్నూలు డెవలప్ అవుతున్నాయి. ఆ డెవలప్ మెంటు reflection ఇక్కడ concentrate కాబోతున్నది. భారత దేశంలో ఉన్నత స్థాయిలో నడిచే హైదరాబాదు నిజానికి basis ఏర్పరచాలని. అందుకు వివరాలను work out చేయడానికి సెలక్టు కమిటీ కావాలని ప్రతిపాదించాను. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వంవారు ఏమిచెబుతారో.

*ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ డి. సంజీవయ్య): అధ్యక్షా, గోపాలకృష్ణయ్యగారు అనుకునేటటువంటిదంతా జరుగుతోంది. Master plan ప్రారంభం జరిగింది. బోలారీమ్, మిగతా ప్రాంతాలు చేర్చించాలనే ప్రయత్నం జరుగుతోంది. వారికి ఎటువంటి సందేహం ఉండవలసిన అవసరం లేదు. తప్పకుండా ఇది చాలా పెద్ద పట్నంగా తయారవుతుందనే ఆశ ఉంది. తెండు కార్పొరేషన్లను కలపడం చాలా మంచిది. కలిపితే పెద్దపట్టడానికి పేరువస్తుంది. 20, 30 సంవత్సరాల తరువాత ఇక్కడ 50 లక్షల జనాభా వరకు ఉండగలదనే ఆశ నాకు ఉంది. పెద్ద పెద్ద విద్యాసంస్థలు, వైద్య సంస్థలు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించినవే కాక భారత ప్రభుత్వానికి సంబంధించినవి, అంతర్జాతీయ సంస్థలకు సంబంధించినవి ఇక్కడ ఏర్పడే అవకాశం ఉంది. W. H. O. వారు international sanatorium కడతామని వెయ్యి ఏకరాలు కావాలని అన్నారు. పెద్ద పట్నం కావాలనే

పంజాబ్ మాన్యువల్ ప్లాన్ తయారుచేస్తున్నాము. In furtherance of that only we have thought of this merger అని మనవిచేస్తున్నాము. సెలక్షన్ కమిటీకి ఈ బిల్లును పంపవలసిన అవసరం లేదని శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి సవరణను ఉపసంహరించు కోవాలని కోరుతున్నాము.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Sir, I beg leave of the House to withdraw my amendment.

The amendment was, by leave of the House, withdrawn.

Mr. Speaker : The question is :

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be read a second time.”

The motion was adopted.

Clauses 2 to 6.

Mr. Speaker : The question is :

“That clauses 2 to 6 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clauses 2 to 9 were added to the Bill.

Clause 1.

Mr. Speaker : The question is :

“That clause 1 do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

Clause 1 was added to the Bill.

Preamble

Mr. Speaker : The question is :

“That the Preamble do stand part of the Bill.”

The motion was adopted.

The Preamble was added to the Bill.

*Sri D. Sanjivayya: Mr. Speaker, Sir, I beg to move:

"That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1960 be read a third time and passed.

Mr. Speaker: Motion moved.

శ్రీ జి. లచ్చన్న : అధ్యక్షా, మూడవ రీడింగ్ లో నేను చెప్పబోయేది ఒకటేమాట. నేను raise చేసిన పాయింటుకు ముఖ్యమంత్రిగారు జవాబు చెప్పలేదు. ఈ బిల్లును రీజనల్ కమిటీకి refer చేయకుండా ఎందుకు తీసుకు రావలసి వచ్చింది అనేది ఉంది. వాగ్దానాలు చేస్తున్నారు. ఆ వాగ్దానాలను గౌరవించేది ఎవరు? మద్రాసు కన్న ఉన్నత స్థానానికి తీసుకుపోవాలని చెబు తున్నారు. ఆ రకమైన ప్రోత్సాహం రావడానికే ప్రజాభిప్రాయానికి ప్రకటన చేయాలని అయిదారుగురు గౌరవ సభ్యులు చక్కగా మాట్లాడారు. 1881 నుంచి ప్రయత్నం జరుగుతూనే ఉంది అని అన్నారు. అలాంటప్పుడు మరొక నెల రోజులలో మునిసిపాలిటీ దేమి ఉండదు. ఈ సుదర్శ కార్పొరేషన్ ఎన్నికలలో ఎచ్చే డెబ్బను కప్పిపుచ్చు కోడానికే ఈ రకమైన బిల్లు తెస్తున్నట్లు స్పష్టం అవు తున్నది. రీజనల్ కమిటీకైనా refer చేయకుండా ఈ బిల్లును ఈ విధంగా తీసుకురావడం ప్రజాస్వామిక మంత్రాలకు పెద్ద డెబ్బ అని మనవిచేస్తున్నాను. మూడవ రీడింగులోనైనా రీజనల్ కమిటీకి refer చేయడానికి అంగీకరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. సంజీవయ్య : అధ్యక్షా, ఇది రీజనల్ కమిటీకి పంపించవల సిన విషయమే అని అంగీకరిస్తున్నాను. మునిసిపల్ ఎన్నికలు జరిగాయి. కవు స్థిలర్లు ఎన్నిక అయినారు. మేయరు ఎలక్షను జరగాలి. రెండు పట్టణాలకు ఇద్దరు మేయర్లు వస్తారు. మేయరు ఎలక్షనుకు పూర్వమే merger చేయాలని ప్రభుత్వ సంకల్పం. రీజనల్ కమిటీకి పంపించవలసినదే అయినప్పటికీ, అందుకు సంబంధించిన వారిలో చాలామందితో సంప్రదింపులు జరిపాము. ఇది చిన్న బిల్లు; మంచి ఉద్దేశంతో తెస్తున్న బిల్లు. అందరితో సంప్రదించ దానికి వీలులేకపోయినా ప్రధానమైన పజాల వారితో సంప్రదించిన మీదట దీనిని రీజనల్ కమిటీకి పంప నక్కర లేదని తోచింది. ఎవరైనా తెలింగాడా సభ్యులు రీజనల్ కమిటీకి

పంపించాలని అంటే నాకు అభ్యంతరం లేదు, తప్పకుండా పంపిస్తాను. అదే సరియైన Constitutional position. I can not go against it. కాని ఈ విషయమై పట్టు పట్టరని. అభ్యంతరం చెప్పరని చెప్పకూడదని ప్రార్థనలు చేస్తున్నాను. అయితే ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుకు ఏదో జరిగిందని అందువల్ల ఈ బిల్లు తెచ్చారని లచ్చన్నగారు చెప్పినదానికి మాత్రం కాదు; కాదు, ఖచ్చితంగా కాదని చెప్పవలసి ఉంది. మార్చిలో చెప్పాము, అంతకు ముందు చెప్పాం, దానిని పాసు చేయాలని కోరుతున్నాను.

Mr Speaker : The question is:

“That the Hyderabad Municipal Corporations (Andhra Pradesh Amendment) Bill 1960 be read a Third time and passed”

The motion was adopted unanimously.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ జి. లచ్చన్న : కానన సభలో ఒక మోషన్ చర్చకు వచ్చినప్పుడు ఒక పార్టీగాని ఆ పార్టీకి సంబంధించిన గ్రూపుకాని తమ అభిప్రాయం చెప్పకొనడానికి అవకాశం ఇవ్వకుండానే మోషన్ పై చర్చ అయిపోయిందని చెప్పడం సబబా అని నా మనవి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : దీని విషయంలో ?

శ్రీ జి. లచ్చన్న : నిన్న అడ్డర్స్ మెంటు మోషన్ విషయంలో. దానిపై అవకాశం మాకు లేకుండానే ముగిసిందని అన్నారు. ఈ విషయంలో అధ్యక్షస్థానానికి మాకుగల గౌరవ ప్రవక్తలకు లోబడే, మేము as a body బైటకు వెళ్లక తప్పదు.

(Members of Swatantra party staged a walk-out)

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు - జనరల్) : Boat Tragedy Committee report submit చేసారు. ఈ సెషన్ లో వస్తుందా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : మనం వెళ్లిపోతున్నాము. అభిప్రాయ భేదాలున్న విషయా లేవీ కావు. మరల మనం కలుసుకునే సరికి అప్పు అవుతాయి.

NON-OFFICIAL BUSINESS

Resolution re: Distribution of Cultivable waste lands

మిస్టర్ స్పీకర్ : మూడు అసభ్యుల తీర్మానాలను కలిపి ఒకటిగానే చేస్తున్నాను. ఒకటిగానే చర్చించండి. ఒక మాట మాత్రం మనవిచేస్తున్నాను. వెంకటరావుగారి తైములో ఒక పాటనే ఉంది. ఇప్పుడు పాటనే మారిందని ఏదో వస్తున్న మాట నిజమే అని దాని విషయంలో చెప్పండిగాని **personal matters** ఎత్తుకోవద్దు. రంగారెడ్డిగారు తెలంగాణాకు ఏమి ఇచ్చారు—అవన్నీ ఎత్తుకోకండా గవర్నమెంటును జనరలుగా క్రిటిస్మైజ్ చేస్తే కాస్త డిగ్నిటైడుగా ఉంటుంది, ఏదో మార్పొనడం తప్ప పొరమీద అంటే నారు ఫేల్ కావడం, వాడు డిశ్చేల్సుతో కమ్యూనిస్టులను **attack** చేయడం **emotional** గా పోవడం జరుగుతుంది. అలా కాకుండా పాటనే విషయాలు చెప్పండి. “ఇప్పుడు గవర్నమెంటు మారింది. న్యాయంకాదు, ప్రజలకు నష్టం కలుగుతుంది” అని ఆభిధముగా డిగ్నిటైడుగా వారూ, మీరూ కూడా యితర విషయాలకు పోకుండా చర్చిస్తే బాగుంటుందని నా మనవి.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం) : మాకు అభ్యంతరం లేదు. గవర్నమెంటు యొక్క పాటనే అని మేము ఇంకవరకు అనుకోవడం లేదు. నలుగురు మంత్రులు మాటలాడి నష్టము, నాలుగు రకాలుగా వస్తున్నవి. అందుచేత గవర్నమెంటు పాటనే అనుకొనడం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రెవిన్యూ మంత్రి పాటనే అనుకోవాలి. ఏమిచేస్తాం. అంత వచ్చి **personal** గా ఎత్తుకోకూడదు. మీరు కూడా “కమ్యూనిస్టులను కాల్చేవాడు” అట్లాంటివి ఎత్తుకోకుండా ఊరికే **question** ఏమంటే పాటనే “రైట్” ‘రాంట్’ (**right or wrong**) అని చెప్పాలి తరువాత ఎట్లా ఉన్నప్పటికీ **opinion express** చేయవచ్చును. ఈ విధంగా **discuss** చేయాలి. Then it will be useful both for the government, the opposition and the public at large. ఆ విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : రంగారెడ్డిగారు చెప్పిన స్లేటుమెంటులో కూడా ఒక పర్యాయం ఒక విధంగా చెబుతున్నారు. ఆయన పాటనే ఏమిటో అర్థం కావడం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు క్రిటిస్మైజ్ చేయవచ్చును. దానికేమి **Personal** గా పోకండి.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : ప్రభుత్వ సాలీ అర్థం కావడం లేదు. అందుచేత చర్చకు పెట్టమన్నాము.

***Sri M. Nagi Reddy (Macherla):** Mr. Speaker, Sir, I beg to move the following resolution:

“In the considered opinion of this House, the policy of distribution of cultivable waste land pursued so far by the Government of Andhra Pradesh has miserably failed, and this House requests the Government to immediately (a) give pattas to all poor peasants and agricultural labourers who are now cultivating these waste lands, with or without authorisation from the Government, (b) to resume the waste land now occupied by land lords, (c) to immediately assign the unoccupied waste land to poor peasants and agricultural labourers, (d) to cancel all previous G. Os. which prohibit the assignment of a large category of waste lands; (e) to cancel all orders for the summary eviction of the cultivators from the banjar lands and (f) to cancel the penal rates imposed this year on such unauthorised cultivations.”

Mr. Speaker : Motion moved.

(Sri P. Rajagopal Naidu in the Chair)

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి : అధ్యక్షా. ఈ తీర్మానం మీద మాటలాడబోయేముందు, ఒక విషయాన్ని మాత్రం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావలసిన అవసరముంది. ఎప్పుడో 1954 వ సంవత్సరంలో బంజరు భూముల పంపకం వెంటనే జరిగాలనీ కర్నూలు ఆరెంట్లీలో ఆనాడున్న ప్రభుత్వం వారు, ప్రతిపక్షం కలిసి ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసినప్పటికీ ఆ తీర్మానం చేసి ఆరు సంవత్సరాలు గడచిపోయినప్పటికీ అమలు జరుగలేదు. ఉన్న బంజరు పేదల చేతులతోనుంచి పోయి విపరీతమైన వెనాబ్బీలకు, evictions కు గురి అయి పరిస్థితి ఏర్పడడం దురదృష్ట కరమైన విషయం. ఆరు సంవత్సరాల క్రితం ఏ తీర్మానం చేయబడిందో అదే తీర్మానం మళ్ళీ ప్రభుత్వం నుండుకు అనధికార తీర్మానంగా రావడం కంటే విచారకరమైన దురదృష్టకరమైన విషయం మరొకటి ఉండదని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఆనాడు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉన్న బంజరు భూములను అప్పటికి విశాలాంధ్ర రాలేదు—పేదలకు పంచాలని ఏకగ్రీవంగా తీర్మాన

జరిగిన తరువాత బంజరు భూముల పంపకం విషయమై చదవడం ప్రభుత్వ దృష్టి
తీసుకురావడం జరిగింది. చివరకు కీర్తిశేషులు శ్రీ గంగా పంపక రావుగారి
తెలంగాణ ప్రాంతానికి ఒక టీ. ఎం. ఆంధ్ర ప్రాంతానికి ఒక టీ. ఎం. తీసుకొ
రావడం జరిగింది. ఆ టీ. ఎం. మీద చర్చకు అవకాశం యివ్వాలని తదుద్దేశ
విన్నోచించుకొన్న తరువాత చర్చకు అవకాశం యివ్వడం జరిగింది. ఆ టీ. ఎ
లోని ఆసే లోపాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. ఏనుగులపేటి
కొంఠలో కొంత మెరుగుగా ఆనాటి టీ. ఎం. ఉన్నది. కానీ కాల వెంటబుర్రా
గాను చవిపోవడం, చారి స్థానంలో మరొక రివిన్యూ మంత్రిగారు అధికారంలో
వచ్చిన తరువాత టీ. ఎం. వచ్చి దాదాపు రెండు సంవత్సరాలు అయినప్పటి
కూడా ఆ టీ. ఎం. ఏకకారం జరుగవలసిన కార్యక్రమం ఏమీ జరుగవలసిన
బంజరు భూములకు, టిట్టలు లభించిపోగా, ప్రాహెబిటరీ టిట్టలు తయారుచేయ
మంటే శయ్యారాకపోగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో పదిరెట్లువరకు పెనాల్టీలు
అందరి ప్రాంతంలో 20 రెట్లు వరకు పెనాల్టీలు వేయడం మొదటి చెడ్డగా
వివరణ చేశాడా భూములమంచి eviction చేయకూడక ఉత్తరపులు రావడ
యూ మర్యాద రివిన్యూ మంత్రిగారు యిచ్చిన టీ. ఎం. 1724 ఏకకారం బి. వె
లెవరికమైన పరిస్థితి ఏర్పడినది మీదటా ఏకకారం దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను
1407 సంఖ్యకు టీ. బి. యివ్వడంగా వుంది.

“Eviction should not be effected if the present occu
pants are landless poor persons till such time as the list
are finally made and the lands concerned fall under one o
other of the prohibitory categories, unless of course th
lands encroached upon are already classified as much.
అంటే ఏమిటి? ప్రాహెబిటరీ టిట్టలు తయారుచేసేంత వరకు భూమిలేని నిరుపేదల
యొమినుండి evict చేయకూడదు. భూములను ఇవ్వడమో ఇవ్వకపోవడమో అ
తేలేనివరకు భూములలోంచి వెళ్లగొట్టుకూడదని స్పష్టముగా అందరి ప్రాంతం
నకు సంబంధించి సంవత్సరం 1407 సంఖ్యకు టీ. ఎం. లోను, తెలంగాణా సాగిం
మునకు సంబంధించి సంవత్సరం 1406 వ సంఖ్యకు టీ. ఎం. లోను ఇవ్వడ
జరిగింది. కానీ మళ్ళీ యీ మధ్య రెండు సంవత్సరముల కాలములో ప్రాహెబిట
రిటీలు ఫార్మిగా తయారు చేశారా? అన్ని రాజ్ కియ వజాలకు సంబంధించి
సభ్యులలో కమిటీలు వేసి, ఆ కమిటీలద్వారా ఏ భూమిని ఇవ్వకవచ్చున
ఏం ఇవ్వకూడదని అనేది స్పష్టంగా తయారుచేసి చూడవలసి యిస్తే. ప్రామా
వైట్ గా కమిటీలు వేయటకు పిలువొందని, తాదాకా కమిటీలుగాని, జిల్లా క
మిటీగాని ఏర్పాటుచేసి, అన్ని రాజ్ కియ పార్టీలకు అందులో స్థానము యివ్వ
యీ బంజరు భూముల పంపకం ఎలా చేయాలో స్పష్టంగా చూపాడున్నాడు)

ఆ మిగిలు వేయడంగాని, లేక ఏ భూములు యివ్వవచ్చును. ఏ భూములు యివ్వకూడదు. అనేది తేల్చడంగాని, బంజరు భూములను వించడంగాని, యీ ప్రొసాబిటరీ లిస్టును తయారు చేయడంగాని చేయకపోగా మళ్ళీ 28-8-59 న 1724 నెంబరు జి. ఓ. ను యీ రెవిన్యూ మంత్రిగారు జారీచేశారు. అందులో చెప్పారు :

Old Occupations: The following principles should be observed in this connection. Old occupations of unlawful encroachments should be served with notices and evicted. If the lands are termed reserved lands for specific purposes in Telangana, eviction should be made from these lands without any consideration. If they are unobjectionable i. e., they are fit to be given on cultivation, the objections of the occupants should be heard after giving them notices and the following aspects should be enquired into.

అసలు యీ ఇంగ్లీషు భాషలో ఒక రకమైన అర్థము, ఎటులాగడానికి పట్టుగా ఉంటే అటులాగడానికి విలుగా ఉన్నది. Unlawful encroachments అంటే ఎమిటి? పర్మిషన్ లేకుండా చేసుకొన్నవా? అంద్ర ప్రాంతంలో 'unlawful' అని 'lawful' అని కాదు. ఎక్కడైతే నా భూములను సాగుచేసుకొనుటకు జొరబడటం, దానితో 'B' ఫారమ్ను యివ్వడం, Objection అయితే penalties వేయడం, objection లేకపోతే penalties లేకుండా single rate వేయడం జరుగుతోంది. 25, 30 సంవత్సరముల నుంచి అక్రమణలో ఉండి సాగుచేసుకొంటున్న వారికికూడ పట్టాలు యివ్వడం లేదు. కర్ణాటక మువనబులకు, రెవిన్యూ అధికారులకు యివ్వవలసిన లంచాలు సక్రమంగా యివ్వని నందుననో, లేక పట్టాలు యిచ్చినట్లయితే ఏమీ మన చేతులలో ఉండరని, వారి పేర అక్రమణ అనేది ఉండి 'B' ఫారమ్ను ఉంటేనే వారు మన చెప్పుచేతిలో ఉంటారని భావించో, 30, 40, సంవత్సరాల నుంచి నెనుకునే బంజరు భూములకు, ఎటువంటి ఆశీషణ లేకుండా పట్టాలు యివ్వకుండా ఉన్నారు. అవన్నీ యీ జీ. ఓ. ప్రకారం చూస్తే unlawful encroachments క్రింది వస్తాయి. అందువల్ల "all unlawful encroachers should be served with notices and evicted" అని అన్నారు. తెలింగాణా పొలింతి సంగతి యిట్లాచెప్పారు. If the lands are termed reserved lands for specific purposes in Telangana, eviction should be

made from those lands without any consideration". రిజర్వు చేసి ఉంటే "without any consideration evict చేయవచ్చును— అన్నారు. "If they are unobjectionable" అన్నారు. అంటే reserve చేసిన భూములు "if they are unobjectionable" అని అర్థమా? లేక "all unlawful encroachers should be served with notices and evicted" అని అర్థమా? ఈ రెండు అర్థములకూ అవకాశం ఉంటోంది. ఏదైనా సరే evict చేయాలని ఒక అర్థం. లేక reserve చేసిన lands ను వెంటనే ఏ consideration లేకుండా evict చేయవచ్చునని అన్నాము. వాట్లలో ఏదైనా unobjectionable అయితే... అని అర్థమా? ఈ విధంగా క్రింది ఆఫీసర్లు ఏ అర్థము కావాలంటే ఆ అర్థము తీసిట్లుగా ఉన్నది. అందువల్ల అన్ని భూములనుంచి evict చేయడం ఆచరణలో జరుగుతోంది. ఈ విషయం మొన్న గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం మీద జరిగిన చర్చలోను, సీలింగ్ బిల్లు మీద చర్చ లోను, మంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చినప్పుడు. "ఇది ఏమీకాదు" అని ఒకసారి అంటారు. "అన్నీ చేయవలసినదే. అన్యాయం జరిగితే మళ్ళీ హస్తాము" అని ఒక సారి అంటారు. కళా వెంకటరావు గారు ఉన్నప్పుడు యిచ్చిన జి. ఓ. కు భిన్నంగా యీ జి. ఓ. ను యివ్వడం లేదంటారు స్పష్టంగా దీనికి దానికి తేడా ఉన్నది. ("Evictions should not be effected if the present occupants are landless poor persons till such time as the lists are finally made of the lands concerned.") Lists తయారయ్యేవరకు భూములలోనుంచి వెళ్లగొట్ట కూడదని కళా వెంకటరావుగారి యొక్క 1407 నెంబరు జి. ఓ. లో స్పష్టముగా ఉంటే యిప్పటి మంత్రిగారు యిచ్చిన జి. ఓ. లో "all unlawful encroachers should be served with notices and evicted" అని అన్నారు? ఇందులో తేడా ఉన్నదంటారా. లేదంటారా? ఇది అవకాశంగా తీసుకొని ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో అందరినీ evict చేస్తున్నారా లేదా? ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కూడ నోటీసులు యిస్తున్నారా, లేదా? తేడా లేదని మంత్రిగారు ఏవో రకంగా బుకాయించడం ఉప్పితే ఆచరణలో యివాళ స్పష్టంగా evict చేయడం జరుగుతోందనేది మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. Lists తయారు చేయకపోవడం, యివ్వవలసిన భూములు ఏవో, యివ్వకూడనివి ఏవో తెలియ జేయకపోవడం, యీ రెండు విషయాలు ప్రభుత్వం యొక్క, వారి సిబ్బంది యొక్క పొరపాటుగాని, occupiers యొక్క తప్పుగాదా మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. అసలు కొంతమంది భూస్వాములు యీ భూముల నన్నింటినీ యిది

వరకే చాల ఆక్రమించుకొన్నారు, ప్రక్కనఉన్న భూమి అంటారు. పక్కభూమి ఎవరికి ఉంటుంది? ఇదివరకు ఎవరికైతే భూమి ఉంటుందో వారికే పక్కభూమి కలుస్తూ ఉంటుంది. పక్కభూమి అంటే సెంటా, అరసెంటా? కాదు. కళా వెంకటరావుగారు జి. ఓ. తెచ్చినప్పుడు చెప్పినది: "Isolated plots of land not exceeding 40 cents of wet or 2 acres of dry contiguous to and necessary for the convenient enjoyment of the lands privately owned by a ryot may be assigned to him on payment of full market value though he may not be a landless poor-person." వారు చాల liberal గా వదిలారు. దానినే మేము వ్యతిరేకిస్తున్నాము. ఒక భూస్వామికి వంద, రెండువందల ఎకరాలు. మొత్తం plot అంటే దాని పక్కన ఎకరమో, రెండు ఎకరాలో బంజరు అంటే కలుపుకో వచ్చునన్నారు కాని అసలు ఏమీ భూమి లేకుండా ఏడుస్తూ, ఎకరం వచ్చినా, అర ఎకరం వచ్చినా, దానిలో బస్తాలో, రెండు బస్తాలో వండించి బ్రతుకుచుంటుంటే పేదవాడు అనుకొంటున్నాడు. అటువంటివాని విషయం ఏమీ చూడకుండా ఉన్నారు. సీలింగ్ బిల్లువల్లకూడా పేదవారికి యిచ్చేందుకు భూమి ఏమీ మిగలదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. అటువంటి పరిస్థితులలో వెంకటరావుగారు చెప్పినట్లుగా కూడా కాకుండా యీ మంత్రిగారు ఒక ఎకరం మాగాణి. రెండు ఎకరాలు మెట్టవరకు వదలవచ్చునని అన్నారు. ఎకరం మాగాణి వదలుట వారికి (భూస్వామికి) convenient అనే సమస్య ఏమిటి? దారి కొరకా? కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలలో ఒక ఎకరం మాగాణి వదలడం అంటే ఎంతవరకు న్యాయమైన విషయమో ఆలోచించండి. ఒక ఎకరం మాగాణి భూమి యిస్తే ఒక పేద కుటుంబం సాగు చేసుకొని బ్రతకలేదా? కొద్దో గొప్పో, ఏదో ఒక పేరుతో భూస్వాములకు భూమిని కట్టచెట్టదానికి ప్రభుత్వం తయారవుతుంది తప్ప మరొకటి ఏమీ కనబడుట లేదు. ఈ ప్రభుత్వ విధానం వల్ల పేదవారికి భూములు దొరికే పరిస్థితి లేకుండా పోతుంది. తెలంగాణాలో pasture lands 10% చొప్పున వదలాలన్నారు. ఫారెస్టు బంజరు యివ్వడానికి విలువేదన్నారు. Land which has been occupied for 18 months adjoining reserve forests, సాగు చేయకుండా ఉన్నవి. సారెస్టుకు మైలు దూరము లోపల ఉండే భూములు, యివ్వకూడదు అన్నారు. గైరాన్ భూములు, బంజరు భూములు కంచె పోరంబోకులు, తోపు పోరంబోకులు, చెట్లు ఉన్నవి. కంటోన్ మెంట్ లిమిట్స్ లో ఉన్న భూములు, నీటి పారుదలపక్క, భూములు యివ్వవద్దు అంటారు. పంచాయితీలో ఉండే భూములు భవిష్యత్తులో అవి వారికి అవసరమని ఉపాహ్తి అట్లాంటివి యివ్వవద్దు—అంటారు. ఈ రకంగా భూములు

యివ్వవద్దు అని చెప్పిన తరువాత యిక యిచ్చే భూములు ఏవి? సంచపాండవు లంటే మంచంకోళ్లవలె ముగ్గురు అని రెండు వేళ్లు చూపించి ఒకటి రాయబోయి మన్నా చుట్టినట్లు, యీ రకంగా ఏ భూములూ యివ్వకూడదంటే, మరి యిచ్చే భూములు ఏవి? ఈ రకంగా ప్రభుత్వ రూట్సు ఉన్నందున ఎవరికీ ఒక్కరంటు భూమి యివ్వడానికి పీలులేకుండా ఉన్నది చేసుకొంటున్న బంజరు నుంచి అయినా వెళ్లగొట్టకుండా ఉండడానికి ప్రభుత్వం తయారుగా లేదు. ఎన్ని గ్రామాల్లో ఎవరెవరు ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి యీ భూములలో సేవ్యులైనా వ్నారో మేము రిపోర్టు సేకరించాము. వారికి పట్టాలు యివ్వడం లేదు. తిరువూరు తాలూకా గొల్లమండల గ్రామంలో బంజరు భూములు 109 మ ది పాగు చేస్తున్నారు. ఎకరం రెండెకరాలు చొప్పున 20 సంవత్సరాలనుంచి పాగు చేస్తున్నారు. ఎటువంటి ఆక్షేపాలులేవు. penalties లేవు. అట్లాంటి వారికి పట్టానివ్వడానికి ప్రభుత్వం నిరాకరిస్తోంది. రెండవది రాజకీయ బాధితుల విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చేవడే ఉస్తున్నావని, రాజకీయ బాధితుల ముసుగుతో పేదలకు అవ్యాయు బడుగుకుండు, మానుంటూను ఇల్లా రొంపేపు ప్లాంట్లలో చూస్తే 20, 30 సంవత్సరాల నుంచి చాటి భూములు ఎంతోకష్టపడి పాగు చేసుకొని వండించి భార్య పిల్లలను పోషించుకొంటూ ఉంటే వారిని నిరాక్షిప్తంగా వెళ్లగొడు తున్నారు. రాజకీయ బాధితులు, భూమిలేని పేదవాడైతే వారికి 2½ ఎకరముల మూగాడిగాని, 5 ఎకరాలు పెట్టగాని యిస్తే మూడు ఏళ్లు ఆక్షేపణ లేదు. కాని భూస్వాములుగా ఉన్న వారికి కూడ రాజకీయ బాధితుల పేరుతో భూమి యిస్తు న్నారు. వెల్లూరు జిల్లాలో అట్లాగు గ్రామం ఉన్నది. ఆ గ్రామంలో మూడరి పాటి వెంకటేశ్వర రెడ్డిగారు ఉన్నారు. ఆయన తమ్ముడు లచ్చారెడ్డిగారని ఉన్నారు వారికి సుజ్జేత్రమైన భూమి 500 ఎకరాలు కోవూరు. వెల్లూరు తాలూకాలో ఉన్నది. అట్లాంటి వారికి పేదలు చేరుకొనే బంజరు భూములు చెరియొక అయిదు ఎకరాలు యిచ్చారు లచ్చారెడ్డిగారికి చిల్లా, తెల్లా, లేదు. ఆయన చనిపోతే ఆయనవంతు వచ్చిన అయిదు ఎకరాలు అన్నవారు పేరు కొన్నాడు. 500 ఎకరాలున్న వారు కూడా యీ విధంగా తీసుకొంటున్నారు.

*శ్రీమతి సి. అమ్మన్నరాజు (అత్తిలి): అధ్యక్షా, నాకు clarification కావాలి. రాజకీయ బాధితులు పేదలు అని భూములు యివ్వడం లేదు. పాగు చేసిన services కు recognition కోసం భూమి యివ్వడమవుతున్నారు పేద గొప్ప, వంబంధం లేదు. రాజకీయ బాధితులయినవారు అట్టి పేదన వెల్లడకొంటే భూమి యివ్వాలని ఉన్నది.

Temporary Chairman : రాజకీయ బాధితులకు కొన్ని రూల్సు ఉన్నవి. అరూల్సు నమస్కరించి భూమిని యిస్తున్నారు. వారు చెప్పేది పేదచారి భూములు తీసుకొని యిస్తున్నారంటున్నారు.

శ్రీమతి సి. అమ్మన్నరాజు : అటువంటిది ఒకటే చెప్పమనండి. కానీ రాజకీయ బాధితులకు ఎంత భూమి ఉన్నా అప్పకేమీని పెట్టుకొనవచ్చును.

శ్రీయం. నాగిరెడ్డి : రాజకీయ బాధితులను గౌరవించ వద్దని చెప్పటం లేదు. భూమితేని పేరలు అయితే భూమి యివ్వవచ్చును.

శ్రీమతి సి. అమ్మన్నరాజు : Landless poor అయితేనే రాజకీయ బాధితులకు భూమి యిచ్చాలని లేదు.

శ్రీయం. నాగిరెడ్డి : భూమి ఉన్న వారికీ మళ్ళీ భూమి ఎందుకూ. గౌరవించాలనుకుంటే బండిచక్రంలాంటి మెడల్ చేయించి వారి మెడలో వేయండి. అది చూడడానికి ఒక Exhibition పెట్టుకోండి, మాకు ఆత్మవిశ్వాసం లేదు కానీ మీరు వారు సానుకూలంగా ఉంటే భూములను లాక్కొని రాజకీయ బాధితులకు యివ్వడం న్యాయం కాదు. కావాలంటే చల్లపల్లి రాజాగారు, తుని రాజాగారు, అదునుమల్లి సుబ్రహ్మణ్యశర్మరావుగారు, మొదలైన వారిభూములు, నీలింగులోకి తెచ్చి ఆ మాగాణి భూములు రాజకీయ బాధితులకు యివ్వమనండి. కానీ అటువంటి వారిని ముట్టుకొనకుండా ఎకరం, అరవకరం తీసుకొని ఎట్లాగోరిళ్ళకు వున్న వారినుంచి భూమిని లాక్కొని రాజకీయ బాధితులకు యిస్తున్నారు. తొలిసారిగా గ్రామంలో సామాన్య కుమారుడు పిచ్చయ్యనద్ద వున్న 1.39 సెంట్లు భూమి లాక్కొని సుక్షేప్రమైన 25 ఎకరాల భూమి కలిగిన దగ్గుపాటి కిష్టయ్య కుమారుడు సుబ్బన్నకు, రాజకీయ బాధితుడని యిచ్చారు. అదేవిధంగా కోటమూరి వరహరిశర్మనద్ద 86 సెంట్లు లాక్కొన్నారు. కోటమూరి రామస్వామినద్ద 40 సెంట్లు లాక్కొన్నారు. చింపిరి వరహరిశర్మనద్ద 1.60 సెంట్లు లాక్కొన్నారు. ఈ విధంగా భూములను లాక్కొని రాజకీయ బాధితులను గౌరవించాలని వారికి యివ్వడం అక్రమం కాదా? వాని వాటికి బదులు భూములను కూడ యివ్వడంలేదు. రాజకీయ బాధితులకు యిచ్చేది వరహరిశర్మ వేరేభూమి యిచ్చమని పిచ్చయ్య కిష్టయ్య అన్నారు. తొలిసారిగా వరహరిశర్మ యివ్వమని యివ్వమని ముందుగా యిచ్చవద్ద భూమిని లాక్కొని ఆ రాజకీయ బాధితులకు యివ్వడం జరిగింది. ఇటువంటి glaring instances ని ఉయ్యా ఉన్నవి.

పోరంబోకు భూములకు కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో eviction notices యిస్తున్నారు. Abandoned tanks ఉన్నవి. గవర్నమెంటు లెక్కలలో చూస్తే ఆ చెరువుల క్రింద నీటి స్త్రోమం ఉండదు. అటువంటివి సాగుచేసు కొంటున్నారు. కొంక పోరంబోకు లున్నవి. రెండు గొలుసులు, మూడు గొలుసులు ఉన్నవి. వాగు పోరంబోకులు ఉన్నవి. అక్కడ చూస్తే వాగు ఉండదు. అవి సాగు చేస్తున్నారు. అట్లాంటి వన్నీ పరిశీలించి, పీలున్న వాటిని ఎలవ్వడానికి పరిశీలిస్తూంటే అటువంటిది చేయకుండా eviction notices యిస్తున్నారు. ఫారెస్టు బంజర్లు అనేక చోట్ల ఉన్నవి. నత్తెనపల్లి తాలుకాలో 300 ఎకరాలు, ఫారెస్టు బంజరు ఉన్నది. దానిని ఫారెస్టులో కలుపుకోవాలని సాగుచేసుకునేందుకు యివ్వము అన్నారు. కామవరం అటువంటి ఆశేవణ లేకుండా 30 మంది రాజకీయ వాధితులకు ఒక్కొక్కరికి 10 ఎకరాలు చొప్పున ఆ 300 ఎకరాలు యిచ్చారు ఇట్లాగే చిట్టూరి ఉన్నది. ఎల్లాడు తాల్కాకా బట్లపాలెం మొదలైన చోట్ల ఫారెస్టు బంజర్లు ఉన్నవి, అవి ఫారెస్టులో కలుపుకోవాలని ఒక్క వైపు ఆటాయ కాని వాటిని political sufferers కు యిస్తున్నారు.

కొల్లేరు బంజర్ల నిర్మయంలో సహకార వ్యవసాయం పెట్టాలంటున్నారు. పేదలకు పంచాలని అంటున్నారు. కాని, ఏక సార్ కాలాని ఇంజనీర్లు పెట్టే వారికి యిస్తామని చెబుతున్నారు. పేద వారు ఎకరం, రెండేకరాలు చేసుకొనే వారు, 10 చేల రూఫాయలు పెట్టి ఇంజనీర్ల కొనగలరా? ఇంజనీర్ల పేరుతో తీసుకోవాలి పేరుతో ఆ భూములను మళ్ళీ భూస్వాములకు, దినవంతులకు యిస్తున్నారు. Tenants Societies అనేపేరుతో కొన్ని వందలచేల ఎకరాల భూమిగల సొసైటీలు ఉన్నవి. అక్కడ అనేక రకాల జేచీలు వస్తున్నవి. Individual గా పట్టాలు యివ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది. ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం పేదవారిని భూములనుంచి నిర్దాక్షిణ్యంగా తొలగించడం రద్దుచేయాలని. ఈ తీర్మానాన్ని అందరూ ఆమోదించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి శంకరయ్య: అధ్యక్షా, ఈ తీర్మానాన్ని నేను బహుమతిస్తున్నాను. 1954 వ సంవత్సరములో యీ తీర్మానము గర్నూలు అసెంబ్లీలో ప్రవేశ పెట్టబడి, ఓకగ్రివింగా పాస్ అయినది. అప్పటి ప్రాధరాబారు ప్రభుత్వము బంజరు భూములను పంచుటకు అనేక పద్ధతులర్చి ఇవ్వటము జరిగింది. కర్నూలులో ఆ తీర్మానము పాపై దాదాపు ఆరు సంవత్సరాలు అయినప్పటికి, ఆ పనులకు ఇంతవరకు పరిష్కరింపబడకండా, తీవ్రంగా ఉండి ఇంకా మళ్ళీ యీ తీర్మానము పరిష్కరింపగలరా? ఎందుకు రావలసి వచ్చిందో ప్రభుత్వం అలోచించిందా? అని అడగి వున్నాను. ప్రభుత్వం అంధ్రలో 40 లక్షల ఎకరాల బంజరు భూములు ఉన్నది. వీరిలో

ప్రకటించింది. కాని ఇంతవరకు ఆ బంజరుభూమిని పంచటం జరగకపోగా, ఇవాళ బంజరు సాగుచేసుకొంటున్న సాగుదార్లను పొలంనుండి ఎవ్విక్ట్ చేసి పదిరెట్లు, 20 రెట్లు పెనాల్టీలు వేసి నానాఅగచాట్లు పెడుతున్నారు. వారిని బాధపెట్టవలసిన పరిస్థితి ఎందుకు ఏర్పడింది? ప్రభుత్వమే బంజరుభూములను పంచటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నదని చెబుతున్నారు. ఆవిధంగా మంతులు ఇక్కడ అసెంబ్లీలో హామీలు ఇవ్వటం జరుగుతున్నది. సాగుచేయనటువంటి బంజరుభూముల విషయం అటుంచండి. సాగుచేసుకొంటున్నటువంటి బంజరుభూములకు కూడా వాళ్లకు ప్రభుత్వం ఇంతవరకు పట్టాలు ఇవ్వకపోవటానికి కారణం ఏమిటి? 1958 వ సంవత్సరంలో కళావెంకటరావుగారు రెండు సర్క్యులర్స్ ఇచ్చారు. కాని అవి ఇంతవరకు అమలుజరగలేదు. ప్రొవీబిటిరీలిస్టు తయారుచేయాలి అని మొదటి సర్క్యులర్ లో అన్నారు. ఆ సర్క్యులర్ జారీచేసి రెండు సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ, ఆ లిస్టు తయారుచేయలేదు. రెండవ సర్క్యులర్ లో ప్రొజెక్టు ఎఫెక్ టుడ్ పరియాన్ త వేరే రూల్స్ తయారుచేస్తామన్నారు. కాని, ఆ రూల్స్ ఇంతవరకు తయారుచేయలేదు. ప్రభుత్వం తానుచేసిన జిల్లాలను అమలుజరపటానికి ప్రయత్నం చేయటంలేదు. సాగార్ వసాగర్ ప్రొజెక్టు కొన్ని జిల్లాలకు సంబంధించినటువంటి, కొన్ని లక్షల ఎకరాలకు సంబంధించినటువంటిది; కొన్ని వేలగాిమాలకు సంబంధించినటువంటిది. రూల్స్ సవరిస్తేగాని అక్కడి భూములు ఇవ్వటానికి వీలేదు. 1958 లో ఇచ్చిన సర్క్యులర్ లో రూల్స్ సవరించి అక్కడ భూములు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నం చేస్తామన్నారు. కాని ఆరూల్స్ ను ఇంతవరకు సవరించింది లేదు. అక్కడ భూములు ఇచ్చింది లేదు. ఇదివరకు పోరంబోకులుగా ఉన్నవి, (ఇప్పుడు పోరంబోకులుగా ఉండనవసరం లేదనుకొన్నవి,) మార్చాలని ఆంధ్రలో 1954 లో నిర్ణయించారు. అబ్జెక్షన్ బుల్ లాండ్స్ ను అన్ అబ్జెక్షన్ బుల్ లాండ్స్ గా చేసి హాటినికూడ ఇవ్వటానికి అవకాశం ఉన్నదని సర్క్యులర్ ఇచ్చారు. బంచరాయి, గైరాన్ భూములను కూడ ఇవ్వటానికి అవకాశం ఉన్నదని సర్క్యులర్స్ ఇచ్చారు. వాటిని ప్రభుత్వం అమలు జరిపిందాఅంటే లేదు. ఇప్పుడు అవన్నీ ప్రొవీబిటిరీలిస్టులోనే ఉన్నవి. ఆ లిస్టును మార్చకుండా, రూల్స్ మార్చకుండా ప్రభుత్వం బంజరుభూములకు పట్టాఎట్లా ఇస్తారని ప్రశ్నిస్తున్నాను. వెంకటరావుగారు ఇచ్చిన సర్క్యులర్స్ కు తాము ఇచ్చిన సర్క్యులర్స్ కు ఏమీ భేదం లేదని, వెంకటరావుగారు ఇచ్చిన సర్క్యులర్స్ కు భిన్నంగా తాము ఇచ్చిన సర్క్యులర్స్ లేవని, రంగారెడ్డిగారు చెప్పారు. అవి అబ్జెక్షన్ బుల్ లాండ్స్ అని మేము కాగితాలమీద మార్చేమే, వాల్చుకోన్నాము; ఆభూములనుండి సాగుదార్లను వెళ్లకొట్టవద్దని చెప్పాము అని రంగారెడ్డిగారు అన్నారు. కానిరంగారెడ్డిగారు లేటెస్ట్ గా ఇచ్చిన సర్క్యులర్ లో అన్ బాపుర్ ఎంక్లోజర్స్ కు నోటీసులు ఇచ్చి భూములనుండి ఎవ్విక్ట్

చేయాలి అన్నారు. వాళ్లకు నోటీసులివ్వండి అనికాదు. నోటీసుఇచ్చి ఎవిక్ట్ చేయండి అని సర్క్యులర్స్ ఇచ్చారు. ఇదీ మన రెవిన్యూమంత్రిగారు ఇచ్చిన లేటెస్ట్ సర్క్యులర్ ! ఇంతవరకు అనేక సంవత్సరాలనుండి ప్రభుత్వ అనుమతిలేకుండా సాగుచేసుకొంటున్న వారందరికీ నోటీసులు ఇచ్చి ఎవిక్ట్ చేయాలన్నారు. వాళ్లను ఎవిక్ట్ చేయమన్నప్పుడు, అక్కడి అధికారులు వాళ్లపైన పెనాల్టీ వేస్తారా, లేదా అని అడుగుతున్నాను. వారిపైన తప్పకుండా పెనాల్టీలు విధించి, వాళ్లను ఇబ్బందులపాలు చేస్తారు. భూములను మూడురకాలుగా విభజించి లిస్టు తయారుచేయాలన్నారు. ఒకటి - అనబ్ షతనబుల్ లాండ్స్, రెండు - అబ్ షతనబుల్ లాండ్స్, మూడు - ఇప్పుడు అబ్ షతనబుల్ లేకపోయినా, ఉత్తరోత్తరా అబ్ షతనబుల్ వచ్చే అవకాశం ఉన్న లాండ్స్. ఈ మూడవ తరగతికి చెందిన భూములను ఏకసాల్ మీద (ప్రతి సంవత్సరం) పాగుకు పర్మిషన్ ఇస్తూఉండాలి అన్నారు. ఆ భూములకు టెంపరరీ పట్టాలివ్వాలని చెప్పారు. ఇప్పుడు ఇచ్చిన సర్క్యులర్ లో ఏమి చెప్పారంటే - పోరంబోకులకు సంబంధించినంతవరకు ఎట్టి కన్సిడరేషన్ లేకుండా సాగుదార్లను ఎవిక్ట్ చేయాలన్నావట. అక్కడ వాగు లేనప్పుడు వాగు పోరంబోకులుగా నిర్ణయించటం అనవసరము. పోరంబోకులకు సంబంధించినంతవరకు అసలు వారి కేసులు వినేదిలేదు అని చెప్పటం అన్యాయము.

నెల్లూరుజిల్లా కోవూరుతాలూకాకు సంబంధించినదివేల ఎకరాల ట్యాంక్ బెడ్ లాండ్ కొందరు సాగుచేసుకొంటున్నారు. అది జిల్లా ఏజెంటు దానివల్ల అక్కడి రైతులకు వ్యతిరేకము ఏర్పడే సమస్య లేదు. కాని 1956 లో రెవిన్యూ బోర్డునుండి ఒక సర్క్యులర్ వచ్చింది. జిల్లా కలెక్టర్ ట్యాంక్ ఏజెంటు కలెక్టర్ ఇరాజినీర్స్ పరిశీలించి, అక్కడ ఎంతవరకు భూమి ఇవ్వటానికి వీలుంటుందో చూసి ఆ భూమిని వేరుచేసి పట్టాలు ఇవ్వటానికి ప్రపోజల్స్ పంపించమని చెప్పారు. కాని, అవిధంగా కలెక్టర్ గాని ఇంజనీర్ గాని వచ్చి పరిశీలించారా అంటే లేదు. ప్రభుత్వం తానుచేసిన సర్క్యులర్స్ నే అమలుజరపటం లేదు. ప్రభుత్వం తన బాధ్యతను నెరవేర్చటంలేదు. ప్రభుత్వ అనుమతి లేకుండా సాగుచేసుకొంటున్న వారిని తొలగించవలసిందిగా ఇచ్చిన సర్క్యులర్స్ ను మాత్రం అమలు జరుపుతున్నారు. ఎంతో కాలంనుండి ఆ భూములను సాగుచేసుకొంటున్న వారిని తొలగించుతున్నారు. ప్రభుత్వం సాగుదార్లకు పట్టాలు ఇవ్వవలసిందిగా సర్క్యులర్స్ జారీచేసిందని మంత్రిగారు చెప్పారు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన సర్క్యులర్స్ లో ఏమి ఉన్నది? "చెరువు పోరంబోకు భూములను ఇవ్వకూడదు; డొంక పోరంబోకు భూములను ఇవ్వకూడదు; వాగు పోరంబోకు భూములను ఇవ్వకూడదు." అని ఆ సర్క్యులర్ లో చెప్పారు. అన్నీ ఇవ్వకూడని భూములే చెప్పారుగాని, ఇవ్వకూడని అవకాశం

ఉన్న భూములేమిటో చెప్పలేదు. అక్కడ డొంకలు, వాగులు లేకపోతే ఆ భూములు ఇవ్వవచ్చును, కాని ఆవిధంగా అటువంటి భూములకు పట్టాలివ్వవలసిందిగా మన రెవిన్యూ మినిస్టర్ గారు ఇచ్చిన సర్క్యులర్ లో లేదు. ఈనాడు వేస్ట్ గా పడిఉన్న బంజర్లను ఎట్లా సాగుచేయించాలి? భూమిలేనివారికి ఎట్లా ఆ భూమిని పంచి ఇవ్వాలి, అధికోత్పత్తి ఎట్లా చేయాలి?—అన్న సమస్య వేరు విషయము. ఆ విషయాన్ని ప్రభుత్వం యోచిస్తున్నదా, లేదా అన్నది వేరు విషయము. ఇప్పుడు సాగుచేసుకొంటున్న బంజర్లనుండి కూడ సాగుదార్లను నెత్తిన గుడ్డచేసుకొని పొమ్మనమనటము సక్రమమైన, న్యాయమైన విషయమేనా? దీనిని గురించి ఇక్కడ అసెంబ్లీలో మేము మంత్రిగారిని ప్రశ్నిస్తే “రెండున్నర ఎకరాల మాగాణిపైన ఉన్న వారిని, ఐదు ఎకరాలు మెట్టపైన ఉన్న వారిని మాత్రమే వెళ్లగొట్టమని సర్క్యులర్ ఇచ్చాము” అని చెప్పారు. అన్ లావుల్ ఎంక్రోచ్మెంట్స్ ఆంఫ్ ఆవిధంగా ఐదు ఎకరాల మెట్టభూమికి పైన ఉన్న వారినేనా అర్థం? వారినేనా ప్రభుత్వం వెళ్లగొట్టమంది? అటువంటి వాళ్లను ఎంతమందిని వెళ్లగొట్టారో ప్రభుత్వం లెఖులు చెప్పగలరా? అని అడుగుతున్నాను. ఇవాళ ఎవరు భూమినుండి వెళ్లగొట్టబడుతున్నారో ప్రభుత్వానికి తెలుసును. పదేళ్లనుండి సాగుచేసుకొంటున్న వారిని, ఎకరం రెండు ఎకరాలు ఉన్న వారిని ఇవాళ అధికారులు వెళ్లగొడుతున్నారు. పెనాల్టీలు విధిస్తున్నారు. కనీసం ఆ విషయాలన్నీ తేలనంతవరకు వారికి ఎందుకు పెనాల్టీలు వేయాలి? ఈ విషయాలన్నీ తేలేంతవరకు పెనాల్టీలు వేయము అని కళా వెంకటరావుగారు అన్నారు. కాని ఇప్పుడు ఆవిధంగా చేస్తున్నారా అంటే లేదు. మన రెవిన్యూ మంత్రిగారు లేటెస్ట్ గా ఇచ్చినటువంటి జి. ఓ వల్ల, 28-8-59 వ తేదీన ఇచ్చినటువంటి జి. ఓ వల్ల ఇవాళ బంజర్లు సాగుచేసుకొంటున్న వారిపై పదిరెట్లు పెనాల్టీ మా నెల్లూరు జిల్లాలో వేసినారు. పదిరెట్లు, ఇరవై రెట్లు పెనాల్టీలు విధిస్తున్నారు. వాళ్లందరికీ నోటీసులు ఇచ్చి వారిని ఏడిపిస్తున్నారు. వాళ్లు సాగుచేసుకొంటున్న భూములనుండి వాళ్లను వెళ్లగొడుతున్నారు. ఇంక చెరువులకింద వున్న భూములున్నవి. వాటిని యింజనీర్లు పరిశీలించి ప్రభుత్వానికి తెలియపరచాలి. కాని, వారు ఆ విధంగా పరిశీలించి రిపోర్టులు యిస్తున్నప్పటికీ కూడ ప్రభుత్వము వాటిని లక్ష్యపెట్టకుండా యిటువంటి సర్క్యులర్లు యిస్తున్నది. ఈ సర్క్యులర్లువలన భూములనుండి పేదవాడిని వెళ్లగొట్టడమే ఒక కార్యక్రమముగా అమలు జరుగుతున్నది. ఒక ప్రక్కన మేము పేద వారికి భూములను పరిమితముగా చెబుతూ, మరొక ప్రక్కన భూముల నుండి పేదవారిని వెళ్లగొట్టడం వివిధంగా సబబుగావుందో, ఏవిధముగా తమ ఆకాయాలను అమలు జరపడం అవుతుందో వాళ్లు అర్థం కావడంలేదు. అధికారోత్పత్తి కార్య

కృషి కింద ప్రభుత్వం యొక్క ప్రోత్సాహంతోనే 1942 నుండి సాగుచేసుకుంటున్నవారు కొంతమంది వున్నారు. అటువంటి చోట్లకూడ, అనుమతిలేకుండా సాగుచేసుకుంటున్నట్లు పరిగణిస్తున్నారు, ఇది ఏవిధముగా సబబో నాకు తెలియడంలేదు. అందువలన యీ సర్క్యులర్ ను ఉపసంహరించుకొని వారికి న్యాయము కలుగజేయ ఫలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఖంజరు భూములను పంచడానికి యంతవరకు ప్రభుత్వం నిర్వహించిన కార్యక్రమం ఏమిటి? రెవిన్యూమంత్రిగారు అందుకు ప్రత్యేకంగా పూనుకుంటామని చెప్పారు. కాని ఆచరణలో ఎంతవరకు చేశారు? ఈ విధమైన వాగ్దానాలు ఎన్నో చేస్తున్నారు, కాని వాటిని ఆచరణలో లక్ష్యపెట్టడం లేదు. వారిని మొదట భూములనుండి వెళ్ళగొట్టి ఏమి చేయడలచుకున్నారు? దీనివలన గ్రామాలలో ఎన్నో రకాలైన తగాదాలు బయలుదేరుతున్నాయి. ఈ విషయాన్ని మంత్రిగారు దీర్ఘంగా ఆలోచించాలని మరొకసారి కోరుతున్నాను.

తరువాత, 10% పచ్చిక బీళ్ళకోరకు వుండాలి అన్నారు. అధిసాధ్యమేనా? అయితే ఎంతవరకు సాధ్యం? లంకభూములలో వేలంపెట్టి పచ్చగడ్డి పశువులకు యివ్వాలి అన్నారు. దానిని ఆశారం చేసుకొని భూస్వాములు పైర్లు వేసుకుంటున్నారు. పొగాకు వేసుకుంటున్నారు, లాభాలు పొందుతున్నారు తప్ప మరేమీ కావడం లేదు. అందువలన రెవిన్యూమంత్రిగారు తీసుకొచ్చిన లేఖలు సర్క్యులర్ ను మోడిపై చేసి, భూములనుంచి తొలగించే కార్యక్రమం కాకుండా, యిదివరకు అమలులోవున్న విధంగా, సాగుచేసుకుంటున్న వారికి పట్టాలు యిచ్చే వకు పూనుకోవాలని నేను కోరుతున్నాను.

*శ్రీ కె. పున్నయ్య (చీపురుపల్లి-రిజర్వుడ్): అధ్యక్షా, మనప్రభుత్వం వాడు, అసలు అసైన్మెంట్ విషయంలో ప్రైవేట్ శ్రద్ధ తీసుకున్నారా, లేదా అనేది ఒక ప్రశ్న, తరువాత, మన శంకరయ్యగారు, నాగిరెడ్డిగారు కొన్ని అభిప్రాయాలు వెల్లడించారు. అవి మామూలు రిప్రజెంటేషన్ కిందకు వస్తాయి. రెండవది, అసలు ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేదు అనడం సరియైన అభిప్రాయం కాదు, దానికి సంబంధించిన జి. ఓ.లో చాలా విషయాలు స్పష్టం చేయడం జరిగింది. అవిధంగా చాలా జి. ఓ.లు యిదివరకు చేయబడ్డాయి. ఇందులో లేఖలు జి. ఓ. నెం. 1407 గలది. దానిని గురించి యిదివరకు శాసనసభలోనే మనం. అనేక సార్లు చర్చించి వున్నాం. జి. ఓ.లో నున్న డిఫెక్టు యిది అని రిప్రజెంటేషన్ చేయవచ్చు తప్ప, అసలు, జనరల్ గా ఏమీ చేయలేదని చెప్పడం పొరబాటున అభిప్రాయమని నేను భావిస్తున్నాను. ఇక, జి. ఓ.లో ఖంజరుభూములను రిజర్వు

పంచే సదుద్దేశంతో— పల్లం ఎకరం చొప్పున, ఐదేకరాలు మెట్టచొప్పున యిస్తామనడం సమంజసమైన విషయం.

శ్రీ బి. శంకరయ్య : ఇది లేచుట్టుగా— 1959 ఆగస్టులో చేయబడినది. వారు ఆధారంగా తీసుకొని మాట్లాడుతున్నది 1958 జులై లోనిది అనుకుంటాను.

శ్రీ కె. పున్నయ్య : అయితే, అబ్జక్షనబుల్, అన్ అబ్జక్షనబుల్ వేస్ట్ లాండ్స్ ను సంబంధించి, అసైన్ మెంట్ విషయంలో ఎవరికీ అభిప్రాయ భేదం లేదనుకుంటా. జి. బి యొక్క ఉద్దేశాన్ని అనుసరించి వాటిని అసైన్ చేయడం జరుగుతుంది. పోతే, టేకెనోవరు ఎస్టేట్స్ ను సంబంధించినంతవరకు అధికారుల సక్రమంగా జి. బి ను ఆర్డర్ చేసుకోలేకపోతున్నారు. ప్రభుత్వం సదుద్దేశంతోనే జి. బి. లను చేస్తున్నది, కాని ఆ స్పిరిట్ ను కింది అధికారుల గ్రహించ లేకపోతున్నారు. టేకెనోవరు ఎస్టేట్స్ లో కూడ లీజ్ వర్గతి వుంది. అయితే అక్కడ సర్వే సెటిల్మెంట్లు ఆవరేషన్స్ జరగలేదు కాబట్టి అవి జరిపేంతవరకు అసలు ఎసైన్ చేయకూడదనే విధముగా వారు జి. బి ను ఆర్డర్ చేసుకుంటున్నారు. అందువలన దీనికి సంబంధించి తహసీల్దార్లకు, కలెక్టర్లకు మిగతా అధికారులకు వెంటనే వివరంగా పుత్రర్లు, లివ్వలనిన అవసరం వుంది.

ఇక, గేజింగ్ పర్ పసెస్ కొరకు ఎక్కువ భాగం భూమి రిజర్వు చేయడం జరుగుతున్నది. సాధారణంగా హరిజనులు అయిన పేదవారు దరఖాస్తులు పెట్టినప్పుడు ప్రతివోట అబ్జెక్షన్లు వస్తున్నవి. అవి న్యాయమైనవైతే ఫరవాలేదు. కాని అవి సదుద్దేశంతో మాత్రం రావడంలేదు. అందువలన అభిభవంగా వచ్చే అబ్జెక్షన్లు తగ్గించి ఎంక్వయరీ జరుపవలసిన అవసరం ఎంతయినా వుంది. ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశం మంచిదే. పేదవారికి భూములు యివ్వాలనేదే. కాని, హరిజనులనుండి దరఖాస్తువచ్చేసరికి, అనేకమంది అభ్యంతరాలు చెబుతూవుంటారు. వాటిని చరికి తించే ఓపిక తహసీల్దారుకు లేదు. ఆయన రెవిన్యూ యినస్పెక్టరుకు ఆ బాధ్యత అప్పగిస్తూవుంటారు. ఇంక రెవిన్యూ యినస్పెక్టర్ల పరిస్థితి మనకందరకూ తెలిసినదే. వారు చాలా దౌర్భాగ్యమైన పరిస్థితిలో వున్నారు. వారే గాగ్రీమాలకు పోయినప్పుడు మీకు అభ్యంతరం తెలియబరచండి, తరువాత చేను అన్ని విషయాలు చూసుకుంటాను అని వారిచేత స్వయముగా అభ్యంతరాలు పెట్టించడం జరుగుతున్నది. ఆవిధంగా వారు అభ్యంతరాలు పెట్టడం, రెవిన్యూ యినస్పెక్టరు వాటిని తహసీల్దారుకు తెలియబరచడం, తహసీల్దారు అదిగీకరించడం, కలెక్టరు అదిగీకరించడం యీ విధంగా అయిపోతున్నది. అప్పీల్ పెట్టినప్పటికీ, ఎంక్వయరీ తగ్గి చే

పరిస్థితిలో తహసీల్దారులేదు. ఒక వేళ గట్టిగా రిప్రజెంటే చేస్తే తహసీల్దారు ఎంక్వయరీ జరిపే బాధ్యతను ఆర్. డి. ఒక అప్పగించడం, అయినా అనేక మైన యితర యాక్టివిటీస్ వుండడంచేత వీటికి అలెండ్ కాకపోవడం. తద్వారా వారికి న్యాయం చేకూరకపోవడం జరుగుతున్నది. ఈ పద్ధతిపోవాలి, తహసీల్దారే స్వయంగా వాటి ఎంక్వయరీకి పూనుకోవాలి. ఇందుకు యింకొక చర్యనుకూడ పరిభ్రమమువారు తీసుకొనవచ్చును, ఇదివరకు రాజకీయ బాధితులకు భూముల పంపకమునకు సంబంధించి స్పెషల్ డెప్యూటీ తహసీల్దారులు నియమించబడ్డారు. వారు ఎంతో శ్రద్ధగా రాజకీయ బాధితులకు భూములనిచ్చే కార్యక్రమమును నిర్వహించినారు. ఆవిధముగనే యిక్కడకూడ స్పెషల్ డెప్యూటీ తహసీల్దార్లను నియమించినట్లయితే వారు రాష్ట్రములో ఎక్కడెక్కడ బంజరుభూమి సిద్ధముగా నున్నదో పరిశీలించి వాటి పంపకమునకు తోడ్పడగలరు. అబ్జెక్టును ఏమైనా వున్నట్లయితే వారు పరిశీలిస్తారు. అదిగాకపోతే అప్పీలుకు ఆర్. డి. ఒ. వుంటారు. తహసీల్దారు స్వయముగా ఎంక్వయరీ జరపాలి. నా యీ సూచనను పరిభ్రమం ఆమోదించి, వెంటనే ఆవిధమైన శ్రద్ధను గైకొనవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇక, బంజరు భూములు యివ్వడంలో హరిజనులకు ప్రీఫరెన్సు యివ్వాలని ఆశయంగా వుండినా, అవరణలో మాత్రం అది అమలు జరగడంలేదు. ప్రీఫరెన్సు హరిజనులకు యివ్వండి. అక్కడ హరిజనుల దరఖాస్తులు ఏమీలేకపోతే యితరులకు యివ్వండి. ల్యాండ్ లెస్ పూర్ అనే పేరుతో ఏమాత్రం భూమితో సంబంధం లేనివారు కూడా— వీవర్లు కూడా వెనుకబడిన తరగతుల పేరుతో యిందులోకి వస్తున్నారు. అందుకు ప్రభుత్వోద్యోగులు కూడా మద్దతు యిస్తున్నారు. మీరు కూడా దరఖాస్తు పెట్టండి. ల్యాండ్ లెస్ పూర్ ఒక్క హరిజనులేనా' అని వారు గ్రామాలలో అభిప్రాయ బేదాలను కలుగజేస్తున్నారు. ఆవిధంగా జరుగకుండా హరిజనులకు ముందు ప్రాతినిధ్యం యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ఎంక్రోచ్ మెంట్ కు సంబంధించి ఎంక్రోచ్ మెంట్ ఆక్టు వుంది. దాని ప్రకారం ఎంక్రోచ్ మెంట్ జరిగిన తరువాత నెం. 6 నోటీసు యిస్తుంటారు. వారు సక్రమ మైన ఎక్స్ ప్లనేషన్ యిచ్చినట్లయితే వారిని తొలగించడానికి అవకాశంలేదు. అక్రమంగా జరిగినట్లు ఋజువైతే కలెక్టరుగారు అందుపై చర్యతీసుకుంటారు. అయితే, జి. ఒ. నెం. 1407లో యీ విధంగా చెబుతున్నారు. "Any person occupying the land without prior permission of the Tahsildar shall be liable to be evicted and no Sivajama right shall accrue in his favour." ఎంక్రోచ్ మెంట్ ఆక్టు ప్రకారంగా

నెం. 7 నోటీసు అనేది ఉంటుంది. అది సక్రమమైనట్లయితే ఎవిక్లన్ జరిపించరు ఆ విధంగా శివాయశిమా హక్కును అక్కడ పరిమితం చేస్తారు. అందుచే నెం. 6 నోటీసుకు అక్కడ అవకాశం వుండదు. కనుక యీ విధంగా అట్టన యిది ఖండించినట్లు అవుతుందేమో ఆలోచించవలసిందిగా నేను ప్రభుత్వమున కోరుతున్నాను.

ఇక గ్రామ కరణాలు హరిజనుల విషయంలో చాలా అన్యాయముగా ప్రవరిస్తున్నారు. జి. ఓ. కరణమే అవసరము వచ్చినప్పుడు దరఖాస్తు తయార చేయించవచ్చువని చెబుతున్నది. ఇదేగాక, వీరు గ్రామములో అనేక పార్టీలు లేవ దీయడానికి మూలము అవుతున్నారు. ఈ విధంగా కరణ హరిజనునికి అన్యాయం చేసినట్లయితే దానిని ఆలోచించే వారు ఎవరో తెలియదు. ఆ విధంగా అసలు ప్రభుత్వం ఆలోచించినట్లు కనబడదు. కరణాలు గ్రామాలలో అనేక పార్టీలను లేవదీసి, హరిజనులకు అన్యాయమును చేస్తున్నారని మరొకసారి మనవి జేస్తున్నాను. కనుక హరిజనులు పెట్టుకునే దరఖాస్తులకు వచ్చే అబ్జెక్షన్లను సరిగా పరిశీలించేందుకు అనువగు ప్రొవిజన్ జి. ఓ. లో కలుగజేయవలసిన అవసరం ఎంతయివావుంది. ప్రభుత్వం ఎంతో శ్రద్ధగా యీ కార్యక్రమముల నిర్వహణకు పాటుబడుతోంది గాని, స్థానికాధికారుల మాత్రం ప్రభుత్వం యొక్క చిత్తశుద్ధిని గమనించడంలేదని, గనుక అందుకు మంత్రులు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొనవలయునని. సంవత్సరం లోపల బంజరు భూమిసంతాపం వలయునని ఆశయంగా పెట్టుకున్నారు గనుక, అందుకు తగిన నిబ్బంది నియామకం కూడ జరుగవలసివుందని మనవి జేస్తున్నాను. మంత్రులు తమ పర్యటనల సందర్భంలో హరిజనులకు యివ్వబడిన పట్టాల గురించి దర్యాప్తు జరుపుతూ వున్నట్లయితే యీ పని మరింత చురుకుగా జరగడానికి అవకాశముంటుందని, ఆ విధంగా చేయవలసిందని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ యం. రాజేశ్వరరావు (దివి-రిజర్వర్స్) : అధ్యక్షా, శ్రీ నాగి రెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానంలో నియాంబుల్లోని సగభాగము మినహాయించి, మిగతా తీర్మాన భాగమును నేను సంపూర్ణంగా పీకిభవిస్తున్నానని ముందుగా మనవి జేస్తున్నాను.

“In the considered opinion of this House, the policy of distribution of cultivable waste land pursued so far by the Government of Andhra Pradesh has miserably failed, and” అనే భాగమును మినహాయించి, “this House requests the Government to immediately (a) give pattas to all poor

peasants and agricultural labourers.....” యీ భాగమును నేను సంపూర్ణముగా బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి : ఫెయిల్ కాకపోయినట్లయితే మిగతా కార్యక్రమము చేయవలసిన అవసరం ఏమిటి ?

శ్రీ యం. రాజేశ్వరరావు : ఆ విషయం కూడ నేను మనవి జేస్తాను. ఫెయిల్ అయిందనే విషయంతో నేను ఒప్పుకోను. యింకా యిది ప్రోసెస్ లోనే వుంది. త్వరగా జరగలేదనే విషయంతో నేను విక్రీభవిస్తానుగాని, ఫెయిల్ అయిందనే విషయాన్ని అంగీకరించను. మనం యిక్కడ అందుకు చేయగలిగిందికూడ ఏమిటో నాకు అర్థంకావడం లేదు.

పోతే—1954 లో కర్నూలులో శ్రీ గండి నాగేశ్వరరావుగారు ప్రవేశ పెట్టిన నానఫిషియల్ రిజిల్యూషన్ అప్పుడు సభ ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించింది, ఆమోదించింది. దానిని దృష్టియందుంచుకున్నప్పుడు reiterate చేయడమే అవుతుందనే భావంతో నేను ఆ భాగమును ఆమోదిస్తున్నానని మనవిజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, యీ బంజరుభూముల పంపకం అనేది ఒక పురాణగాధగా మిగిలిపోయింది. ఎన్నో సంవత్సరాలనుండి యీ సమస్య పరిష్కారంగాక, శాసనసభలో చర్చనీయాంశమైపోయింది. ఆరు సంవత్సరాలనుండి ఇప్పటికి పరిష్కారంకాక పురాణగాధగా నిలిచిపోయింది. ఎప్పటికీ పరిష్కారం అవుతుందో నాకు అర్థం కావడం లేదు. పేద ప్రజలకు భూమి పంచవలయుననే సదుద్దేశముతోనే భూసంస్కరణలు తీసుకు రావలయుననే ప్రతిపాదన జరిగింది. భూముల విషయంలో వున్న వ్యత్యాసమును తొలగించవలయుననే విషయమునుకూడ స్పష్టంగా ప్లానింగ్ కమిషను వారు తమ రిపోర్టులో చెప్పారు. మన గవర్నరుగారు కూడ యీ బిల్లు శాసనసభ ముందుకు రాకముందు తమ ఉపన్యాసములో ప్లానింగ్ కమిషన్ యొక్క అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తున్నట్లు చెప్పారు. భూమి లేనివారికి కొంతయినా భూమి పంపిణీ చేసే ఉద్దేశంతో మేమీ సంస్కరణలను తీసుకువస్తున్నామని చెప్పారు. ఆ ఉపన్యాసమునుకూడ ప్రభుత్వమే తయారుజేసింది. కాని, దురదృష్టవశాత్తు, బిల్లు శాసనసభ ముందుకు వచ్చేటప్పటికి ముఖ్యమంత్రిగారు, కళా వెంకటరావు గారు ‘మేము భూములు పంపిణీ చేయడానికి అసలు, యీ బిల్లు తీసుకు రాలేదు, భూ పసతులలోవున్న వ్యత్యాసాన్ని తొలగించడానికి తీసుకువచ్చామని’ చెప్పారు. దానితో ప్రజలకు చాలా నిస్పృహ కలిగింది. ఈ విధమైన పరస్పరవైరుధ్యం ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయములోనే కనబడుతున్నది. ప్లానింగ్ కమిషన్ వారి ఉద్దేశం, గవర్నరుగారి ఉద్దేశం యీ బిల్లు పాస్ అయి చట్టము అయిన తరువాత

అచరణలో ఏమీ సాధించలేకపోయిందనే విషయం మన మంత్రి రంగారెడ్డిగారి ఉపన్యాసమువల్లకూడ తెలుస్తుంది. వారు చెప్పారు — తమకు దీనివలన అధిక భూమి వస్తుందనే నమ్మకం లేదని, అదిలాబాదులో ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా యీ విషయం ఋజువైనట్లుకూడ వారు చెప్పారు. అందువలన, ఏదైనా భూమి యిప్పుడు వుంటే, దానిని వెంటనే పంచడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నించాలి. అది ప్రధానమైన విషయం.

వారు ఆనాడు యీ రాష్ట్రంలో 36 లక్షల ఎకరాల భూమి మిగులుతుందని చెప్పారు. కమిటీలను వేసి, డబ్బు ఖర్చుచేసి, రెండేండ్లనుంచి పెద్దగా ప్రచారం చేసి యీనాడు 36 లక్షల ఎకరాలలో ఒక్క ఎకరంకూడ పంచిపెట్టలేని పరిస్థితి వచ్చింది.

ఈమాత్రం బిల్లు లేకుండా, శాసనసభతో సంప్రదించకుండా చేయడానికి అవకాశంవుంటే అట్లాచేయండి. మేము సంతోషిస్తాము అని మేము ఆనాటినుంచీ చెబుతూనే వచ్చాము. ఆ అభిప్రాయంతోనే ఇప్పటివరకూ కూడ ఉన్నామని మనవి చేస్తున్నాను. వారు ముందుగా చెప్పినట్లు ఇది ఒక పురాణగాధగా మిగిలింది. 1949వ సంవత్సరములో జి.ఓ. నం. 1929 పాస్ చేసినారు. వాని ప్రకారం పేదవారికి భూమిని రెండున్నర ఎకరాల చొప్పున ఇస్తామన్నారు. ఆ తరువాత పొలిటికల్ సఫర్స్ వ్యవహారం వచ్చింది. 1954వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వం 1142వ సంఖ్యగల జి.ఓ.ను పాస్ చేసింది. 1949వ సంవత్సరంలో వచ్చిన జి.ఓ. ప్రకారం కొంత పంపకం జరుగుతుందని అనుకుంటుండగా రాజకీయ బాధితులకివ్వాలనడం జరిగింది. ప్రొవిజనల్ అన్లైన్ మెంటు జరిగేనాటికి హరిజనుల సాగులో లేకపోతే పది సంవత్సరములనుంచి ఇప్పటివరకు ఎవరు సాగుచేస్తున్నప్పటికీకూడ వారిని తొలగించి రాజకీయ బాధితులకు ఇవ్వాలని చెప్పడం జరిగింది. 1949వ సంవత్సరమునకు ముందునుంచి ఎన్నో సంవత్సరములనుంచి వారు సాగుచేస్తున్నప్పటికీ కరణాలు వారిపేర నమోదుచేయని కారణంచేత, ఆనాటికి వారి సాగులో భూమిలేదని, వారిని తొలగించడం జరిగింది. అందువల్ల, 1142 నం. జి.ఓ. వలన ప్రయోజనం లేకుండపోయింది. ఇది యిలావుండగా, కి. శే. శ్రీ కళావెంకటరావుగారు రెండున్నర ఎకరాల పల్లపుభూమి, లేక 5 ఎకరాల మెట్టభూమి ఇస్తామన్నారు. అది మాత్రం అమలు జరగలేదు. హరిజన శాసనసభ్యులే కాకుండా, ఇతరులు కూడ దానికోసం చాల ఆందోళన చేశారు. రెవెన్యూ మంత్రిగారు ఎవిక్లన్స్ను అపుచేశామని చెప్పారు. ఆ జి.ఓ.ను పురస్కరించుకొని జరుగుతున్న ఎవిక్లనులను అపుచేస్తూ, ఉత్తరువులనిచ్చామన్నారు. ఆ

ప్రకారం ఎవిక్టనులు ఆవుచేయబడినాయో లేదో తెలియదు కాని మొత్తంమీద ఎవిక్టనులు జరుగుతున్నాయని ఆంధ్ర శాసనసభ్యులు చాలమంది చెబుతూనే వున్నారు. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించాలి.

బంజరు భూముల పంపకంతో ఇమిడివున్న సమస్య ఎంక్రోచ్ మెంట్లు సమస్య ఇది చాల విచిత్రమైన పరిస్థితిలో ఉన్నది. దీనికి ప్రైనాలిటీ ఎక్కడైనా ఉందో, లేదో తెలియడంలేదు. ఇద్దరు ఐ.సి.ఎస్. కలెక్టరులువెళ్లి, ఆ ఊపణ లేదు ఆ భూమిని ఇవ్వవచ్చు అని చెబితే, ప్రమోట్ అయిన మూడవ కలెక్టరువెళ్ళి ఆ ఊపణ ఉన్నది అంటే దానిని పురస్కరించుకొని, ఆ భూమిని ఇవ్వడానికి పీలులేదని, ఉన్నవారిని తొలగించిన సంఘటన గురించి నేను శాసనసభలో చెప్పడంకంటే కాగితంమీద ఫాక్ట్స్ ఇవ్వడానికికూడ సిద్ధంగా వున్నాను. ఏలూరు తాలూకాలోని పూర్ణ గ్రామంలోవున్న భవానీచెరువు విషయంలో ఇద్దరు కలెక్టరులు అనుకూలంగా వ్రాయడం, మూడవ కలెక్టరు వ్యతిరేకించడం జరిగి, ప్రాపీటీరి ఆర్డరు పెట్టి భూమిలో వున్నవారిని తొలగించడం జరిగింది. ఇంతకంటే విచిత్రమైన విషయం మరొకటి వున్నది. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని అమలాపురం తాలూకాలో గుంటూరు నుంచి వచ్చినవారికి భూమి మంజూరుచేస్తే, రివెన్యూబోర్డు కూడ ఆర్డరులు పంపిస్తే ఆ గ్రామంలోని కరణంగారు—వారికి గ్రాంటీకి వున్న పరస్పరద్వేషాలవల్ల—ఆ భూమి ఇరిగేషన్ వర్క్స్ అవసరమని వ్రాయడం ప్రభుత్వంవారు దానిమీద ఆధారపడి కాన్సిల్ చేయడంకూడ జరిగింది. ఈ సంఘటనను ప్రభుత్వ దృష్టికికూడ తెచ్చాము. అసలు అబ్జక్షనబుల్ ఎంక్రోచ్ మెంట్ ఆవువా, కాదా అనేది ఎవరు చెప్పాలి? దీనికి ప్రైనాలిటీ ఎక్కడవుందో నాకు ఆర్డం కావడం లేదు. నేను ప్రభుత్వమును ఆశీర్వాదించడం లేదుకాని, భూమి సాగు చేసుకుంటున్నవారు దీనివలన ఎంతబాధపడుతున్నారో ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. పెనాల్టీలు కట్టుకోవడం, ఎం.ఎల్.ఏల చుట్టూ తిరగడం, కలెక్టరు ఆఫీసు చుట్టూ తిరగడం, డబ్బు ఖర్చుచేసుకోవడం జరుగుతున్నది. వారు చాల బాధలు పడుతున్నారు. ప్రభుత్వంవారు ఒక విచిత్రమైన పద్ధతిపెట్టుకొని అబ్జక్షన్ ఉన్నది అనుకుంటే తొలగించేయాలి. రాసియన్ స్కరలేదు. లేకపోతే, వెంటనే పరిశీలించి అబ్జక్షన్ లేకపోతే ఇవ్వాలి. వారిని సంవత్సరాల కొలదీ బాధలు పెట్టకుండా ఏ సంఘంవ్యారానో, మెషిన్ రివ్యూరానో నిర్ణయించి అబ్జక్షనబుల్ అయినప్పుడు తొలగించి, మిగతావి ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈమధ్య డిప్యూటీ సీన్ కన్వెన్యన్ జరిగింది. దానికి ముఖ్యమంత్రిగారు అధ్యక్షత వహించారు. అందులో ఒక తీర్మానం పాస్ చేశాము. దాని సారాంశం

మేమంటే, పొలిటికల్ సఫరర్స్ విషయంలో తీసుకున్న శ్రద్ధయే ఇప్పుడు భూమి లేని పేదల విషయంలో కూడా తీసుకోవాలని పునరుద్ఘాటించాము. అది తొందరలోనే రెవిన్యూ మంత్రిగారికి కమ్యూనికేట్ చేస్తాము. పొలిటికల్ సఫరర్స్ కు భూములివ్వడంలో ప్రదర్శించిన సదుద్దేశం, దృక్పథము వీరికి భూములివ్వడంలో కూడా ప్రదర్శించాలని కోరుతున్నాము. జిల్లా కమిటీలు, అడ్వయిజరీ కమిటీలు చేయవచ్చును. పొలిటికల్ సఫరర్స్ కు భూములిచ్చేటప్పుడు కమిటీలను వేశారు. హరిజన సభ్యులతోగాని, భూములులేనివారితోగాని — లేక వారినివీరిని కలిపి కమిటీలను వేసి సలహాలు తీసుకోవాలి. ఇప్పుడెట్లాగూ, నెవరేట్ మెషినరీని క్రియేట్ చేయాలి. ఒక సంవత్సరంలో యీ వ్యవహారం పూర్తిచేయాలని నిర్ణయించుకొని చేయాలి. ఎప్పటికప్పుడు ప్రోగ్రెస్ రిపోర్టులు తెప్పించుకుంటూ ఏ కలెక్టరైనా సకాలంలో పనిచేయకపోతే ఏ ఏక్షన్ తీసుకోవాలో కూడా నిర్ణయించి, ఒక నిర్ణీతమైన కాలములో యీ వ్యవహారం పూర్తిచేయడానికి ఒక పాలసీని ఫాలో అవ్వవలసివుంటుంది. అలాచేసి, భూములను పంచుకామని మాటలు మాత్రం చెప్పడంవల్ల మనం అభాష పాలవుతున్నాము. ఇతరుల క్రిటిసిజమును ఫేస్ కావలసివస్తోంది. చాల అలజడి కలుగుతోంది. రెవిన్యూ మంత్రిగారు ఒక సంవత్సరములో చేస్తామని చెప్పారు. వారు అమాటను నిలబెట్టుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. మళ్ళా మనం ఇక్కడ సమావేశం అయ్యేనాటికి బంజరు భూముల సమస్య రాదు. ఎంక్రోచ్ మెంట్స్ సమస్య లేదు అనేవిధంగా చేసినట్లయితే చాల తీవ్రత తగ్గిపోతుంది. పరిపాలనకూడా తేలిక అవుతుంది, పరిపాలనలో కొంత పని తగ్గిపోతుంది. ఈనాడు కలెక్టరు, తహశీల్దారు ఆఫీసులలో ఎన్నో పిటిషన్లు పెండింగులో ఉన్నాయి. ఈ సమస్యలను పరిష్కారం చేసినట్లయితే వారికి శ్రమతగ్గుతుంది, నిబ్బంది తగ్గుతుంది, క్రిటిసిజమ్ పోతుంది. ఈ సమస్య once for all సెటిల్ అయిపోతుంది. స్థిరమైన సంకల్పముతో ప్రభుత్వం యీ పని చేయాలి. అడ్వయిజరీ కమిటీలను వేసి, స్కూటిసీ చేయించి ఒక్క సంవత్సరం లోపల యీ సమస్యను లేకుండా చేయాలి. 36 లక్షల ఎకరాలను పంచివెట్టాలనుకున్నప్పుడు ఇప్పుడున్న మెషినరీతో చేయడం సాధ్యంకాదు. తప్పకుండా కొత్తగా మెషినరీని క్రియేట్ చేయాలి. ఈనాడున్న కలెక్టరులు, తహశీల్దారులు చేయాలంటే యిది జరుగదు. నెవరేట్ మెషినరీని వేసి, బంజరుభూముల పంపకం చేయిస్తారని ఆశిస్తూ వేసు నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ యన్. వెంకయ్య (అద్దంకి) : అధ్యక్షా, ఈ బంజరు భూముల నివాదం ఎంతోకాలంనుంచి వర్జితమై ఉన్నది. ఉద్యోగులను, ప్రభుత్వమునుకూడా కలవర

పెడుతున్నది. ఈ సమస్యను ఎందుకు పరిష్కరించలేకుండా వున్నారో అర్థం కాకుండా వున్నది. ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా ఒక నిర్ణయం తీసుకొని, ఆ నిర్ణయాన్ని అమలులో పెట్టినట్లయితే తప్పనిసరిగా పరిష్కారం అవుతుంది. ఇది ప్రభావ సమస్యగా వుండవలసిన అవసరం ఏవిధంగానూ కనబడుట లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వంవారు శ్రద్ధతీసుకొని ఒక సంవత్సరంలోగా నైనా యీ సమస్యను పరిష్కరించి, వాగ్దానాలను నిలబెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను. పేద ప్రజలకు భూములు పంచిపెట్టాలనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదని భూసంస్కరణల బిల్లు వలన అర్థం అవుతున్నది. అయితే, తమదగ్గర దాదాపు 40 లక్షల ఎకరముల భూమిని ఉంచుకొని పేద ప్రజలకివ్వడానికి ఎందుకు ఆలస్యం చేస్తున్నారో అర్థం కావడంలేదు. ఒక సర్క్యులర్ గ్రామానికి వెళ్లి, అమలులోకి రాబోయేసరికి, కొందరు ప్రజలు ఏదో అప్లికేషను, పెట్టడం మళ్లా ప్రభుత్వం ఇంకొక సర్క్యులర్ పంపించడం, జోక్యం చేసుకోవడం జరుగుతున్నది. పరోక్ష జోక్యం వల్లను, ఉద్యోగుల విపరీత తత్వం వల్లను ఇది ఒక రథసగా తయారవుతున్నది. ప్రభుత్వం దీనిని గమనించి చురుకైన మార్గాలను పరిశీలించాలి. (శ్రీ) రాజేశ్వరరావుగారు కమిటీలను వేస్తే మంచిదన్నారు. కమిటీలు వేస్తే మళ్లా రాజకీయధోరణి. క్రిందవారు రికమెండేషనులు చేయించడం, పై వారు జోక్యం కలుగ జేసుకోవడం మున్నగునవి జరిగి మరల రథసగా తయారై ఎన్ని సంవత్సరములకుకూడ తేలినిప్రశ్నగా ఉండిపోతుంది. ఉన్న రూల్సు ప్రకారం ప్రభుత్వోద్యోగులచేతనే యీ వ్యవహారం చేయిస్తే మంచిది. 40 సంవత్సరాలనుంచి కొందరి అనుభవంలో వున్న భూములకుకూడ యీనాటివదకు గ్రామోద్యోగులు వారివారిపేర వ్రాయకపోవడం జరుగుతున్నది. అలాంటివన్నీ ఏ భూమి ఎవరిక్రింద ఉన్నదనేది తేలడం వినాదాస్పదమే. రికార్డు ప్రకారం ఫలానవారి స్వాధీనంలో వున్నదని తేలిన భూములనైనా రూల్సుప్రకారం ఇవ్వదగిన వారిదగ్గర ఉన్నట్లయితే వుంచి, మిగతాభూములను తీసి దరఖాస్తుదారులకు పంచడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఆ ప్రయత్నం చేయడంలో, శ్రీ పున్నయ్యగారు సూచించినట్లు, ఇనస్పెక్టరుమీద గ్రామోద్యోగులమీద ఆధార పడడం జరుగుతోంది. వారు ఎలాంటి విపరీతమైన స్థితిలో విపరీతమైన ధాహంతో ఉంటారో, తహసీల్దారులు కూడ ఎలా ఉంటున్నారో మేము ఎక్కువగా వివరించవలసిన అవసరంలేదు. దానికి నీతి, నిశ్చయత కలిగిన అఫీసర్లను ప్రత్యేకంగా వేసి ఈ సమస్యను పరిష్కరించే ప్రయత్నం చేయాలి. భూమి ఇచ్చామన్నంత మాత్రం చేత చాలదు. సహకార సంఘాల ద్వారా ఇస్తేమంచిదని కొందరు అనుకుంటున్నారు. సహకార సంఘాలకు ఇచ్చిన భూములను ఏవిధంగా అనుభవిస్తున్నారో, ఎంత క్రద్ధతో వ్యవసాయం చేస్తున్నారో, ఏవిధంగా ఉత్పత్తికి తోడ్పడుతున్నదో ఆలోచించి నపుడు

అంతా అర్థం అవుతుంది. పేద ప్రజలకు భూములు లేని ప్రజలకు భూములు ఇవ్వడమే కాకుండా వారందరితో సహకార సంఘాలను ఏర్పరచి డబ్బు సహాయం చేయడం అవసరం. భూముల సేద్యానికి కాకుండా పెట్టుబడికి మాత్రం సహకార సంఘాలు ఏర్పాటు కావడం చాల అవసరం. కొలది భూములు ఉండి పశువులను సంపాదించుకొన్న వానికి ఎన్నికల గొడవలలోను పెద్ద భూకామందుల వల్ల ఏమైనా ఇబ్బంది కలుగ వచ్చును. అటువంటి వారి ఉపయోగానికై సమిష్టిగా పశువులు మేపుకొనడానికి కొంత భూమిని ఏర్పాటు చేసి ఉంచడం అవసరం. గ్రామాలలో అనేక మంది దరఖాస్తు దారులుంటారు, వారిలో కొందరికి ఉద్యోగుల సహకారం దొరుకవచ్చు; కొందరికి దొరక్కపోవచ్చును. గ్రామాలలో ఏ ఏ నెంబరు భూములున్నాయో, విస్తీర్ణం ఎంత ఉన్నదో, తాలూకా ఆఫీసులో ప్రకటన చేస్తే దరఖాస్తుదారులు దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటారు. దానిపై ఎంతెంత ఇవ్వదలచుకున్నా—ఎకరమైనా, రెండెకరాలైనా, అయిడెకరాలైనా, ఆ నిర్ణయం ప్రకారమే ప్రత్యేక తహసీల్దారు transfer చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే ఈ ప్రయత్నం సులభంగా అవుతుంది. అధికోత్పత్తి అంటూ పేదవారికి భూములు ఇవ్వాలని అంటారే కాని కార్యరూపంగా ఏమీ తేల్చుకుండా ఆంతరంగికమైన ఆందోళనకు మాత్రమే దారి తీయడం విచిత్రంగా ఉంది. ప్రభుత్వం వారు శ్రద్ధ తీసుకుని పరిష్కారం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: ఆధ్యక్షా, రావణాసురుడు చచ్చిపోయినా రావణాసురుని కాష్టం తగులబడుతూనే ఉంది. భూములు పంచడం రావణాసురుని కాష్టాన్ని మించినట్లే కనిపిస్తోంది. ఒకసారి తేలిపోదు. ఎంత మందిని పట్టుకు ఏడిపిస్తున్నది అంటే—రాజకీయ బాధితులకు, ప్రభుత్వోద్యోగులకు, ప్రతి మంత్రివర్గానికి, చుట్టుప్రక్క జనానికి, పత్రికలకు, అందరికీ బెడదగా ఉంది. రాజకీయ బాధితుల సమస్య అయినా తీరిపోతుండా అంటే వారు ఆరోజు జైలుకు వెళ్ళడం ఎట్లా ఉన్నా ఈరోజు ఈ ప్రయత్నంలో ఏదైనా మిగిలితే ఆహుతి చేసుకోవడం జరుగుతోంది. వారికి ఇవ్వవచ్చునా, ఇవ్వకూడదా అనే సమస్య ఉంది. రాజకీయ బాధితులు వారికివారై అడుగకూడదనే సిద్ధాంతాన్ని నేను అంగీకరిస్తున్నాను. కాని వారు అడిగినప్పుడు జాతీయోద్యమంలో ఆహుతి అయిన కుటుంబాలకు ఇవ్వడం మంచిదనే అభిప్రాయం నాకు ఇప్పటికీ ఉంది. అందులో ఏమీ తేడాలేదు. అయితే జైళ్ళకు వెళ్లకుండా ప్రభుత్వంవద్ద అధికారుల వద్ద manoeuvre చేసిన వారికి ఫలాలు వచ్చాయి; జాతీయోద్యమం నాశన

మైన కుటుంబాలకు ఇప్పటికీ నాశనం అవడానికి స్మశానాలు మిగిలాయి. వారి సమస్య resolve కావడంలేదు. ఇది కళా వెంకటరావుగారి time లో ప్రారంభం అయినది. ఇచ్చామని అన్నారు. రాజగోపాలాచారిగారి సమయంలో కాదు, వెనుకకు లాక్కుంటామని అన్నారు. సంతోషమే అనుకున్నాము. ఆంధ్రప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత మరల ఇస్తామని అన్నారు. ఇవ్వండి, వద్దని ఎవరు అన్నారు అన్నాము. ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఎసెంబ్లీలో ఖచ్చితంగా ఒక తీర్మానం చేశాము. పేద ప్రజలకు $2\frac{1}{2}$ ఎకరాలకు మించకుండా మాగాణి కాని 5 ఎకరాలకు మించకుండా మొట్ట కాని ఉన్నది కలుపుకుని ఇవ్వాలని తీర్మానం చేశాము. అమలు చేస్తారనే అనుకున్నాము. కాని లేదు. పరస్పరంగా వెళ్ళడం నాకు ఇష్టం లేదు. రంగారెడ్డి గారు మొన్న సెలవిస్తూ మీరు పరస్పరంగా ఈ మంత్రివర్గం, ఆ మంత్రివర్గం అంటున్నారు; ఇది కాంగ్రెసు మంత్రివర్గం అన్నారు. ఒకసారి నాకు జ్ఞాపకం 1955 లో గోపాలరెడ్డిగారి మంత్రివర్గం ఏర్పడినపుడు ఆంధ్ర ప్రతికలో ఒక హెడ్డింగ్ వేశారు—నానుకు ఒక గజం అని, మంత్రి ఒక్కొక్క పోర్టుఫోలియో చూస్తే అందరూ తలోకటి పంచుకున్నారని ఉద్దేశం. ఇంతవరకు ఉన్నది అన్నీ కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాలే, రామస్వామిరెడ్డియార్ గారి మైమునుంచి అన్నీ కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాలే. కాని ఎన్నో మార్పులు వస్తున్నాయి, ఈ మార్పులను మినిస్ట్రీకైనా attribute చేయాలి. మినిస్ట్రీలో ఉండే వ్యక్తులకైనా attribute చేయాలి. పరస్పరంగా అవడం తప్పు అంటే నాకేమి అభ్యంతరం లేదు. నేను వారిని అనను. మంత్రివర్గాలలో ఇన్ని మార్పులు రావడానికి కారణం ఏమిటంటే వెనుక class basis లో తీసుకున్న చాట్లు ఎవరికి అనుకూలమయితే వారికి అనుకూలంగా మార్పువస్తూఉంటుంది. అది ఎన్నాళ్లకు పోయేటట్లు? వెంటనే చేస్తున్నాము అన్నారు సంజీవరెడ్డిగారు, ప్రకాశంగారు అనాడు. క్రొత్త ఎన్నికలలో పనికివస్తుంది కదా అనుకున్నాము. ఎన్నికలు వారికి ఉపయోగపడలేదు; ఎవరికి ఉపయోగపడలేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో గోపాలరెడ్డిగారి మంత్రివర్గం వచ్చింది. వారైనా అమలు జరిపినారా అంటే land reforms రాబోతున్నాయి కనుక అపండి అన్నారు. ఆక్రమణలో ఉన్నవారు ఉన్నారు. తరువాత కళా వెంకట రావుగారు వచ్చారు. తెలింగాణా రూల్స్ అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి, మార్చాము అన్నారు. సరే, సంతోషం అనుకున్నాము. తరువాత రంగారెడ్డిగారు వచ్చారు. ఆంధ్ర రూల్స్ అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి, మార్చాము అన్నారు. మరో రూల్స్ తెచ్చి అంతకంటే అధ్వాన్నం చేశారు. 1959వ సంవత్సరంలో ఇచ్చిన రూల్స్ లో ఏమి ఉందంటే—ఎవరెవరైతే ఇప్పుడు పొలాలను ఆక్రమించి ఉన్నారో, $2\frac{1}{2}$ ఎకరాలు లేక్క కట్టుకుని భాళి చేయించండి అనిఅందులో ఇంకొక ఘాట ప్రాశస్త్యం.

అధికార పూర్వకంగా కాకుండా ఆక్రమణ చేసినది తీసివేయాలని. మొన్న సీలింగు బిల్లుమీద మాట్లాడుతూ మంత్రిగారు చెప్పారు—తీసి పారవేయమన్నది ఎందుకంటే నోటిఫికేషన్ ఇచ్చి వారిచేతులనుంచి లీగల్ గా possession తీసుకుని తిరిగి వారికే ఇవ్వాలని తీసుకుంటున్నామన్నారు. మొన్న నేను ఒకమాట చెబితే ఎదురు దెబ్బ గొట్టారు; 'ఎద్దేవా' చేశారు. మరల జ్ఞాపకం చేయదలచుకున్నాను. 10, 15 సంవత్సరాలమంచి వారి చేతులలో పొలం ఉందని ఒప్పుకుంటున్నారు. ఒప్పుకున్న తరువాత వారిని అధికారులచేత evict చేయించాలని అంటున్నారు. చేయించాలన్నారా, లేదా అనేది తరువాత చూద్దాము. కాని చేతులలో నుంచి లాక్కొనక్కరలేదు, ఊరికే నోటిఫికేషన్ చేస్తే సరిపోతుంది అన్నాం అంటున్నారు. అంటే రైల్వే బోర్డువారు ప్రెవెల్ 1 వ థేదీ నుంచి ఈరోడ్డు closed అంటాడు; అక్కడ చక్కగా వ్రాస్తాడు—హక్కుకోసం, ప్రభుత్వం ఆ ఆ మాదిరిగా తమ హక్కుకోసం చేస్తుందన్న మాట, హక్కుకోసమే అయితే ఇచ్చి వేయకూడదా; అత్తగారి వెళ్లనం పోతున్నదని కోడలి మీద చేసినట్లు, ప్రభుత్వానికి హక్కు ఉంది కనుక తీసుకున్నాము, మరల మీకే ఇస్తున్నామని చెప్పడానికి తప్ప మరేమీకాదు, వారికే తిరిగి ఇస్తామంటూ ఇప్పుడు ఎందుకు మార్చారు, మార్చనందువల్ల ఇబ్బంది ఏమిటి? Legal possession కోసం మాత్రమే చేయలేదని నేను తరువాత ఋజువు చేస్తాను. మా శాలుకాలో పొలాలున్నాయి; రాజకీయ బాధితులకు, ఇతరులకు కూడ ఉన్నాయి. రాజకీయ బాధితులకు ఇచ్చేవి తేల్చి పారవేయ కూడదా? వారిని సెక్రటేరియట్ వెంబడి దిక్కు మొక్కు లేకుండా త్రిప్పి, జాతీయోద్యమంలో సేవచేసి potentialities లంచాలు ఇవ్వడంతో పిప్పి అయిపోయేటట్లుచేసి అఫీసులలో వాళ్లందరూ అయిదేకరాల కోసమా జైలకు వెళ్లావని అనే స్థితికి తీసుకు వచ్చిఇంకెప్పుడూ జైలుకు వెళ్లకూడదనే అభిప్రాయం ఆ కుటుంబాలలో కలిగిస్తున్నారు. రాజకీయ బాధితులకు ఇవ్వండి—వారిని ఏదీపిస్తున్నారు. ఇప్పుడు వచ్చిన జీ. వో లన్నీ చదవడానికి బాగా ఉపయోగపడతాయి. పొలం మాత్రం వచ్చేటట్లులేదు. 1959 వ సంవత్సరంలో మరల ఇంకొక ఆలోచన వచ్చింది. 1960 లో మంత్రి వర్గం మారిపోయింది. శ్రీసంజీవయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చారు. రాగానే ఒక ప్రకటన చేసారు—ఒక సంవత్సరంలోగా పేదలకు అన్ని పొలాలు పంచుతాము అని. మరల ఆశ! ఆశ నిరాశల ఊయెలలో ఊగుతున్నాము. ఎప్పుడు వడతామో!

ఒకాయన స్టేటుమెంటు యిస్తే "అరె, బాగానే ఉంది" అనుకోవడం; మళ్ళా వెనక్కుపోయి క్రింద పడతామేమోననే భయం; మళ్ళీ ఒక ఊతి ఇచ్చే

టప్పటికి బాగా ఉందను కోవడం—ఈ విధముగా ఆశానిరాశల ఉయ్యాలలో ఎన్నాళ్లు ఊగాలో అర్థం కావడంలేదు. సంజీవయ్యగారు వచ్చారు. ఒక ప్రకటన ఇచ్చారు. వారు బీద ప్రజాసేవకం తరపున మనషి. మంత్రివర్గంలో కూడ strong stalwarts ఉన్నారు, అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారి లాంటివారు. వారు తప్పకుండా పోలాలు ఇప్పిస్తారు. వారి సమస్య ఎట్లాఉన్నా రంగా రెడ్డిగారు రెవిన్యూ మంత్రిగా వచ్చిన తరువాత పోలాలను వెంటనే ఖాళీ చేయాలన్నారు. ఇవతల ప్రకటనలు—అవతల eviction ఆర్డరు! పత్రికల్లో వాడు చదువు కుంటాడు. ఇంటికి పోయేటప్పటికి పొలం ఖాళీ అవుతుంది. ఇది అర్థం కాకుండా ఉందంటే “Announcement మాట తప్పితే ఏమీలేదు” అంటారు. నేను ఇక్కడికి వచ్చేటప్పటికి mass evictions చేశారు. 19వ తారీఖున కలెక్టరుతో మాటలాడి వచ్చాను. నాకు 25 వ తారీఖున ఇక్కడికి వచ్చింది, “28 వ తారీఖున వరుసగా పోలాలనుండి పోలీసులతో నెట్టే పరిస్థితి వచ్చింది” అని! ఏమిచేస్తాం, మళ్లా పోయి కలెక్టరు గారిని అడుగుతాం, “అయ్యా, వారేదో తేల్చేంతవరకు ఉంచండి” అని. ఆయన దయ తలచితే ఉంచుతాడు, లేకుంటే లేదు. ఎన్నాళ్లు ఇలా దయా ధర్మ భిక్షముల మీద ఆధారపడి ఉండాలో అర్థం కాకుండా ఉంది. నాగపూర్ రిజల్యూషన్ లో గవర్న మెంటు క్రింద ఉన్న 10 కోట్ల ఎకరాల, భూమి వెంటనే 1960 వ సంవత్సరంతోగా పంచమన్నారు. 1959 అయిపోయినది. 60 వచ్చింది, జరుగ లేదు అనుకుంటే సంజీవయ్యగారి ఉపన్యాసం విన్నాం. క్రొత్త మంత్రివర్గంతో ఆశ వస్తోంది. వరుసగా యీ ప్రకటన అంతా దేనికి చేస్తున్నట్లు? ఏదైనా పాలసీ ఉందా? ఇవ్వాటిని ఉంచా, లేదా? ఆశనిరాశల మధ్య పేద ప్రజలను ఉండమనా? ఉన్న వారిని కదిలించే స్థితి చేత కావడం లేదు. ఎవరి possession లోకి తీసుకున్నారో ఎవరికి దాని మీద హక్కులేదో వారందరు పొలంలో ఉంటున్నారు. “The duration of the occupation, whether the Government was silent in spite of the occupation or taking steps for eviction.” ఏమిటో కారణం చెప్పమంటున్నారు. ఇప్పుడు విచారణ చేయరట.

“Whether the encroacher has, at his own expense made additions of buildings, wells, kuntas or laid gardens etc.; so, if he has, the proportion of this expenditure to the value of the land and the reason why the Government was silent in the matter or whether the additions were made in spite of raising objection.” తరువాత ఇంకొకటి ఉంది.

“Whether despite the occupation being illegal, the encroacher got an opportunity to occupy the land illegally or utilised it because of the attitude of the Government or whether he has made it his permanent source of livelihood.”

ఇవన్నీ కూడ చెప్పారు. యుద్ధ సమయంలో తీసుకోమన్నారు. తీసుకున్నారు తరువాత grow more food క్రింద occupy చేయగా objections ఉన్నాయని ఖాళీ చేయమంటే ఖాళీ చేస్తే మరునాడు possession పోయింది కనుక పొమ్మంటున్నారు. వాళ్ళు ఎన్నో రెట్లు పెనాల్టీలను కట్టుకొని రివిన్యూ బోర్డు ప్లాం డింగు ఆర్డర్లు ప్రకారం 20 రెట్లు కట్టుకొంటున్నారు. ఎప్పటికైనా వస్తుందేమో ననే ఆశతో అంతకన్న గతిలేక ఉంటున్నారు. “అయ్యా ఏమి చేయమంటారు” అని అడుగుతున్నారు. ఖాళీ చేసిపోతే possession లేక పొమ్మంటారని పోయి ఆక్రమించమని చెప్పాము. చెప్పవద్దంటారా? ఇప్పుడు జరిగిన అన్యాయం చాలా విఘాతమైనది. 30 లక్షల ఎకరాల సంగతి విశ్వనాథంగారు చెప్పారు, అంతా పంచిపారేస్తామని, మొన్న రంగారెడ్డిగారు శలవిచ్చారు “ఇవ్వాళ పొలం ఎక్కడా occupy కాకుండా లేదు” అని. నేను ఒప్పుకుంటాను. As it is గా occupy కాకుండా లేనప్పుడు పొలం ఎక్కువవున్నవాడిని తొలగించే పద్ధతి ఆలోచించి పొలం లేనివారికి 2 ఎకరాలు 3 ఎకరాలు యివ్వడానికి సరాసరిగా నిర్ణయం తీసుకొని అమలుపరచడం ఎందుకు ఆలస్యం చేశారు? మళ్ళీ లాక్కోవడం దేనికి? లాక్కుంటే possession పోతుంది కదా Legal possession మాత్రం తీసుకుంటున్నామంటున్నారు. గ్రామకరణం లెక్కలతో వ్రాయక పోయినా legal possession పోతుంది, notice ఇచ్చి తీసిపారేసినా legal possession పోతుంది, కొందరు ఆఫీసర్లు taken over estates లో తీసి పారేశారు. జిల్లా కలెక్టరుతో చెబితే “పారపాటైనది, వాళ్ళని ఉంచండి. Taken over estates లో సర్వే పూర్తి అయేంతవరకు possession తేలదు” అని చెప్పారు. ఈ ఆయోమయ పరిస్థితిలో ఎన్నాళ్ళు ఉంచుతారు. వీడ ప్రజలకు ఇస్తున్నామని ఆశ ఎందుకు పెడతారు, ఒకసారి చెప్పండి. ఇవ్వదలచు కున్నామని చెప్పండి. లేదు, లాక్కుపోదలచుకున్నామని చెప్పండి. నిరాశగా ఉంటారు. Political ends కోసం అత్తగారి పెత్తనంలా కోడలిమాట కాకుండా కేవలం అత్తగారిలా ఇస్తారో ఇవ్వరో చెప్పదలచుకుంటే అదయినా చేయండి. ఈ ప్రభుత్వం వీడ ప్రజలకు వ్యతిరేకంగా నిలుస్తుందని అనుకోవడం లేదు. పున్నయ్య గారు, రాజేశ్వరరావుగారు మాటలాడుతూవుంటే హరిజనులు ఎంత అవేదన పడుతున్నారో తెలిసింది. సంజీవయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు. Over-

whelming pressure వచ్చినప్పుడు బీదప్రజల తరపున నిలబడతారనే విశ్వాసం నాకు ఉంది. నిలబడ్డారని ఋజువు చేసుకోడానికి వెంటనే చేయగలిగితే నిలుస్తారు. లేకుంటే dead weight క్రింద vested interests ఉన్నవారు, పొలాలను పంచుమని శివాయిజమాలను కాజేసినవారు ఒత్తిడి చేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక నిర్ణయం వెంటనే తీసుకోవాలి. లేకపోతే దీని సరిజామం చాలా నీరియస్ గా వస్తుంది ప్రతి పార్టీ వెనుక బీద ప్రజలున్నారు. ఈ సమస్యను త్వరగా పరిష్కరించకపోతే ఇది down-trodden agrarian people యొక్క national issue అవుతుంది. కనుక ఉన్నచారినీ ఉంచేసి శివాయిజమాను కాజేసినవారిని ఖాళీచేయించకపోతే మొత్తం తలక్రిందులు అవుతుంది. వివరాలను ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఈ తీర్మానాన్ని వెంటనే అమలు జరపాలని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ—(గజపతినగరం రిజర్వుడు):— అధ్యక్షా, ఈ రోజున పేదలకు బంజరు భూముల పంపకం విధానం గురించి మనం చర్చిస్తున్నాము. ప్రభుత్వం చేయవలసిన కార్యక్రమాలన్నీ చాలా చురుకుగా జరిపించి సర్వవిధాల ప్రభుత్వం కృషిచేసినందుకు చాలాని అభినందిస్తున్నాను. అయితే కొన్ని ఫిషయాలమాత్రం ప్రభుత్వదృష్టికి తేదలచుకున్నాను. బంజరుభూముల పంపకంలో పై అధికారులు, క్రింద ఉద్యోగులు కొన్ని చిక్కులు తీసుకువస్తున్నారు. మనం ఎన్ని శాసనాలు చేసినా అమలుజరిగేవారే గానుకరణం, రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్లు, అహాశిల్దారు, కలెక్టరు. వారిచేతులలోవుంది. వారు సక్రిమంగా అమలు జరపకపోవడంచేత ప్రభుత్వానికి చెబువస్తుంది. సక్రిమంగా అమలుచేసిననాడు ప్రభుత్వానికి ప్రజలలో ఎంతో పలుకుబడి ఉండవచ్చు. 1952 సంవత్సరం నుంచి సేను శాసనసభలోకి వచ్చిన లగాయతు బంజరుభూముల సమస్య పడేపడే వస్తున్నది. ప్రభుత్వంలోటు ఏమీలేదు, ప్రభుత్వం చాలా మంచిబుద్ధితో పేదప్రజానీకానికి తక్షణమే భూములను అందచేగూలని పేదవారి ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగుపరచాలని సర్వవిధాల కృషిచేస్తున్నారు. కాని దిగువనున్న ఉద్యోగులుచేస్తున్న అన్యాయాలకు తట్టుకోలేక పేదవారికి భూమి లభించడంలేదు. గౌరవనీయులైన రివిన్యూమంత్రిగారు ఈ కొరతను గుర్తించి లోటుతీర్చిననాడే ప్రజలలో ప్రభుత్వం యొక్క పలుకుబడి ఎక్కువవుతుంది. దీనిగురించి జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలసిందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. గ్రామాధికారులు, రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్లు ముందు సర్వేనంబర్లు ఇవ్వడం హరిజనులచేత, భూమి లేని పేదవారిచేత దరఖాస్తులు పెట్టించడం జరుగుతోంది. ఆ దరఖాస్తులపై enquiry చేయడానికి ఫిర్కా రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్లు వెళ్ళుతారు. వెళ్లి ఏం చేస్తారు? అవతల పార్టీని తీసుకువస్తారు. చెండు

పార్టీలను మినహా మూడవ పార్టీని, 20 ఎకరాలు, 30 ఎకరాలు భూమి ఉన్న వారిని రెచ్చగొట్టి “ఈ భూమి, ఓ భూమి ప్రకృతుంది, అనవసరంగా పోతుంది. జాగ్రత్త పడండి” అని చెబితే వారు సర్దుకుంటున్నారు. ఆ సర్దుకోవడంతో దరఖాస్తుదారునికి భూమి లభించడం లేదు. 20-30 ఎకరాలున్న వారు భూమి కలుపుకొనడం జరుగుతున్నది, ఈ విషయం జాగ్రత్తంగా అలోచించి ప్రకృతిమైన పద్ధతిలో జరిగేటట్లు, అన్యాయం జరుగకుండా క్రింది ఉద్యోగులకు తాగుదులు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఇక పోతే, బంజరు భూములు ఇచ్చే విషయంలో, ఏదో కొద్దో గొప్పో, అక్కడక్కడ ఇచ్చారు. నా నియోజకవర్గములో కనీసం 10, 12 గామాల్లో లభించాయి. బంజరు భూములు 1, 2 ఎకరాలు ఇచ్చారుగాని, వాటికి రేట్లు చాలా దుబారాగా వేస్తున్నారని ప్రజలు చెబుతున్నారు. Wet land కు 2-8-0 రేట్లు వుంటే, ఆరురూపాయలు వేస్తున్నారు. మూడు రేట్లు అధికంగా వేస్తున్నారు. ఆ విధంగా చేయడం వలన, భూమి ఇచ్చినాగాని దానిని వాళ్లు సాగు చేసుకో దానికి అవకాశం చిక్క అనేకమైన కష్టపరిస్థితులలో ఉన్నారు. కనుక ఇటువంటి penalties తక్షణమే తొలగించాలని కోరుతున్నాను. ఇంకొక విషయం వున్నది. గ్రామంలో కొన్ని ఎకరాలు బంజరు భూమి వున్నా, అక్కడ పశువులు మేపుటకు వాళ్ళందరూ దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. ఆ విధంగా ఏదో కారణాలు చూపిస్తారు. అక్కడ పేదవానికి భూమి లభిస్తుందని, పేదవానియొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుపడి సమానత్వంలోకి వస్తాడనే భయము ఒకటి కలిగింది. ప్రతి గ్రామంలోను ఇది జరుగుతున్నది. ఇది చాలా అన్యాయం. ఆ విధంగా వుండేటప్పుడు పేదవాడు దరఖాస్తు పెట్టినట్లయితే దానిమీద వుద్యోగస్తులు కాస్తా interest తీసుకొని ఆ అవకాశాన్ని తీసుకొని ఆ పేదవానికి సహాయం చేస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధముగా పేదవానికి సహాయంచేస్తే అతనికి బంజరు భూమి లభిస్తుంది. 1952 లో నుంచి నా area లో కొన్ని దరఖాస్తులు ఉన్నాయి. అవి ఎప్పుడు enquiry చేస్తారో తెలియదు. నేను శాసనసభ్యుడను, దానిని గురించి వ్యాసుకుంటే కూడ ఒక్కరూపాయ stamp తో సంపించడని అంటారు. ఆ విధముగా అయితే ప్రజల విషయాలను represent చేసుకోడానికి ఎన్ని దరఖాస్తులకు ఎన్నిరూపాయలు ఖర్చు పెట్టుకోవాలో నాకు అర్థం కావడం లేదు. కనుక అటువంటివి జరగకుండా, ఆ దరఖాస్తులు వెంటనే విచారించి, కనీసం 10 నెలల్లోనో, సంవత్సరంలోనో వారికి పట్టాలు లభించేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. ఏలాటి అలక్ష్యం జరుగకుండా తక్షణం ఆ కార్యక్రమాన్ని అమలు జరుపుతారని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. కనీసం 1961 సంవత్సరం నాటికి ఈ బంజరు భూముల పంపకం విధానం సక్రమంగా

అనులు జరిపిస్తారని ప్రభుత్వం వారిని కోరుతున్నాను. ఈనాటికై నానరే పేద ప్రజలకు భూమి లిగించి వారి ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుచేస్తారని విజ్ఞప్తి చేస్తూ ప్రభుత్వం వారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. అయితే పేదవారికి ఎకరా, 2 ఎకరాలు భూమి ఇచ్చారు అనుకోండి కాని వాడు సాగుచేసుకోడానికి అవకాశాలు చిక్కలేదు. కారణం ఏమిటంటే పురాతనంనుంచి పేదవాడు తినడానికి తిండిలేక, కట్టుకోడానికి గుడ్డలేక దరిద్రనారాయణుడుగా ఉంటున్నాడు. అటువంటప్పుడు అతనికి భూమి ఇచ్చినప్పటికిని, అతని ఆర్థిక పరిస్థితి బాగాలేదుగనుక, దానిని సరిగా చేసుకోలేక చాలా బాధపడుతున్నాడు. ఎక్కడో ఏ రైతుదగ్గరో వెళ్ళి నూటికి 1-8-0 వడ్డీచొప్పున అప్పుతీసుకొనివచ్చి జతఎద్దులు కొనుక్కొని సాగుచేస్తున్నప్పటికీ ఫంట సరిగా రావడంలేదు. చాలా కష్టాలకు గురికావలసియుంటుంది. ఆ విధంగా కాకుండా వారికి భూమి ఇచ్చిన తరువాత దానిని సక్రమంగా సాగు చేసుకొని బాగవడేదానికి వారికి కొంత ధనసహాయం ఇవ్వవలసియుంటుంది. ఎవరికైతే భూములు ఇచ్చామో, వారికి Co-operative society ద్వారా కొంత ఆర్థిక సహాయం కల్పిస్తే బాగుంటుంది. లేకపోతే వారికి భూమి ఇచ్చి కూడా లాభంలేదు. నిజంగా పేదల కుటుంబాలను పైకి తీసుకొనివచ్చి రాజకీయచైతన్యంలో వుండే కుటుంబాలవలె గౌరవంగా జీవించడానికి వారికి రక్షణ కలుగజేస్తారని నేను కోరుతూ ఈ బంజరుభూమి పంపకం 1961 సంవత్సరం నాటికై నా ప్రార్థన చేస్తారని విజ్ఞప్తి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. వి. కె. ప్రసాద్ (చెన్నూర్) :- అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వ భూముల సమస్య విషయంలో 1958 డిసెంబరులో మన అసెంబ్లీలో రెండు రోజులపాటు దీర్ఘమైన చర్చ జరిగింది. కాన్సిల్లో కూడా దీర్ఘమైన చర్చ జరిగింది. అప్పుడు రెవెన్యూ మంత్రిగా ఉన్నటువంటి గౌరవనీయులైన కళా వెంకటరావు గారు కొన్ని వాగ్దానాలు కూడా చేశారు. అప్పుడు ఈ బంజరు భూములకు సంబంధించిన సమస్య విషయంలో ఈ బంచరాయి సమస్య అనేది ప్రధానంగా వచ్చింది. ఇక్కడ శాసన సభలోను, అక్కడ కాన్సిల్లోను, చాలా మంది సభ్యులు మాట్లాడినారు. ఇరు పక్షములనుంచి కూడా, కాంగ్రెస్ పక్షమునుంచి, ప్రతి పక్షమునుంచి కూడా సభ్యులు మాట్లాడారు. తెలంగాణాలో ఈ బంచరాయి సమస్య దాన్ని గురించి ప్రభుత్వం యొక్క దృక్పథం చాలా లోపభూయిష్టంగా ఉన్నది. ఇక్కడ చాలామంది పేద ప్రజలు బేదలు అయ్యే ప్రమాదం ఉన్నది. కనుక దాన్ని మార్పుకోవలసిన చాలా వివరంగా చెప్పారు. అప్పుడు ఉన్నటువంటి రెవెన్యూ మంత్రిగారు అది గ్రహించి వాగ్దానం కూడా చేశారు దాని

గురించి ఆలోచిస్తామని, దానిగురించి కౌన్సిల్ సమావేశంలో కూడా చాలా వివరంగా చెప్పారు. అప్పుడు వారు చెప్పిన మాటలు నేను చదివి వినిపించదలుచుకొన్నాను.

-From the Council Debates dated 15th December 1958-
“అందుచేత complete గా 10 percent బంచరాయి క్రింద తీసి వేయాలనేది వ్యాయం కాదనుకొంటాను. మొగలుతురు రాజావారి కాలంలో అడవులన్నీ గెజెట్ లో వ్రాశారు. ఇప్పుడు పోలవరం చివరిదాకా జనాభా ఉన్నారు. అయినప్పటికీ, ఇదివరకలాగా అంత పొడవు, అంత వెడల్పు గైరాను వదలి పెట్టడం అంటే కుదరదు. అసలు వద్దనడంకూడా వ్యాయంకాదు.” కనుక ఈ విషయం వారు జాగ్రత్తగా ఆలోచించే దానిని తగ్గించాలనేటటువంటి విధంగా నిర్ణయం తీసుకొంటామని, తగ్గిస్తామని వారు వాగ్దానం చేశారు. ప్రభుత్వం తరపున చేశారు. ఇంతలోకి వారు చనిపోయారు. తరువాత, 1959 జూలై లో ఈ చర్చ పైన కొన్ని నిర్ణయాలు చేశారు. ఒక ఎకరాను మార్చి 2½ ఎకరాలు తరి చేయాలని, కష్టికి కూడా దాని limit పెంచారు. పోరంజోకు విషయంలో ఆ definition కొంత మార్చారు. అది తప్ప, అసలు తెలంగాణాలో ఏదైతే ప్రధాన సమస్యగా వచ్చిందో దానిని యథాతథంగా వెనుకటిదే పునరుద్ధాటించారు. Ten percent బంచరాయి ఉండాలని అంతకుముందు విధంగా ఉండినదో, అదేవిధంగా తీసుకువచ్చి పెట్టారు. కనుక ఇక్కడ ఈ land assignment సమస్య వచ్చేటప్పటికి ఈ తెలంగాణాలో ఈ బంచరాయి సమస్య ప్రధానంగా వచ్చి కూర్చుంటుంది. ప్రభుత్వము ఇప్పుడైనా దీనిని గురించి ఆలోచించి దానిని మార్పుచేయాలని కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే, తెలంగాణాలో ఈ బంచరాయి సమస్య మొదట ఎట్లావచ్చింది అని దానిచరిత్రనుకూడా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. 1333 ఫస్ట్ లో 25 per cent బంచరాయి ఉండాలని ఒక నియమం ఉండేది. 25 per cent కంటే తక్కువ వుండకూడదని నియమం ఉండేది. మరల 1336 ఫస్ట్ వచ్చే టప్పటికి, అది 10 per cent కు మార్చారు. అంటే దాదాపు 35 సంవత్సరములక్రింద చేసినటువంటి నిర్ణయం అది. అందువల్ల అప్పుడు వ్యవసాయం చేసుకునేవాళ్లు కూడ ఈ పన్నులను భరించలేక భూములను వదలిపెట్టేసినటువంటి భూమి దాదాపు పోరంజోకుక్రింద కొన్ని లక్షల ఎకరాలు చేరిపోయింది. ఆ భూమి చేయలేనటువంటి పరిస్థితులు ఉండేవి. కాని ఆ పరిస్థితులలో చాలా మార్పులు వచ్చినాయి. కృషిమేపి మళ్ళీ భూమిపై నుంచి వొత్తిడి వస్తున్నకొద్దీ ఆ బంచరాయి భూమియొక్క limit ను తగ్గిస్తూ వచ్చారు. గత 3 4 సంవత్సరాలలో చాలా విపరీతమైన మార్పులు వచ్చినాయి. భూదాహం ఎక్కువైంది. 1939-40 సంవత్సరంనుంచి చాలా మార్పులు వచ్చాయి. ఉన్నటువంటి భూములను అమ్ముకోవడం, పెద్ద పెద్ద

భూస్వాములు కౌలుదార్లను తొలగించివేరుడం, ఇటువంటి మార్పులు వచ్చినాయి. ఈ మార్పులు వచ్చిన తరువాత 34 సంవత్సరాలక్రింద ఉన్న లిమిట్ ఎంతో ఆ లిమిట్ యిప్పుడు ఉంచుదామనే ప్రభుత్వ సిద్ధాంతం వ్యాయమైనది కాదు. ఆచరణలో అటువంటి భూమి లేదు. ప్రభుత్వం తెక్కలుచూస్తే తెలుస్తుంది. తెలంగాణాలో 1/3 జాగీర్లు ఉన్నవి. ఇప్పుడు యివన్నీ పట్టా భూములు అయినవి. ఎక్కడా ఒక్క సెంటుభూమి బంజరులేదు. ప్రభుత్వం యిచ్చిన తెక్కలప్రకారం ధూచినా చాల తక్కువ ఉన్నది. వరంగల్ తాలూకాలో మొత్తంమీద చూస్తే 10% బంజరుభూమి ఉన్నది. కరీంనగర్ జిల్లాలో కూడ మంత్రిగారు చెప్పిన 10% ప్రకారం బంజరు ఏ తాలూకాలోను లేవు. 4%, 5% కూడ ఉండదు. ఎందుకనగా గత 8, 10 సంవత్సరాలనాడు పేద ప్రజలు భూస్వాములనుండి తప్పించుకొని భూములు దున్నుకొనేందుకు పోరాడారు. 1946, 47 సం॥ లో రజాకార్ల గందరగోళం తరువాత వచ్చిన general elections లో కాంగ్రెస్ పార్టీ అన్ని పార్టీలు పేదలను భూమి దున్నుకోమని చెప్పారు. దాని తరువాత 4%, 5% కూడ బంజరు లేకుండా దున్ను వేశారు. 1952 జనరల్ ఎలక్షన్ లో కాంగ్రెసువారు చెప్పారు, మంత్రులు చెప్పారు, బుద్ధుల రామకృష్ణారావుగారు చెప్పారు. ఆ బంజరు భూములు దున్నుకోమని చెప్పారు, అన్ని పార్టీలవారు చెప్పారు. అందువల్లనే యీ భూములను అత్యధిక భాగం ప్రజలు దున్నుకుంటున్నారు. వాళ్లందరినీ ప్రభుత్వం బేదఖలు చేయాలనిచూస్తే 1954 లో 10 వేలమందివరకు అటువంటి భూములను చేసుకుంటున్నవారు ప్రాదరాబాదుకువచ్చి ప్రభుత్వానికి చెప్పకొన్నారు. అప్పుడు ప్రభుత్వం ఒక సర్క్యులర్ జారీచేశారు. 55 కు పూర్వం బంచరాయిలు చేసుకొంటూ కట్టా కలిగిఉన్న పేదప్రజలకు పట్టాయివ్వాలని ప్రభుత్వం చెప్పింది. అందువల్ల 10% భూమిని వదలాలనే సిద్ధాంతం ఆచరణలో లేదు. అది మార్పుచేయడానికి కళా వెంకటరావుగారు ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వం తరపున అంగీకరించారు. ఇప్పుడు అది తీసేసి 10% ఉండాలనే సిద్ధాంతం పెట్టడం సరైనదికాదు. దీనిని మార్పు చేయాలి. అసలు యీ బంచరాయి ఎవరికోరకు ఉంచాలి? అక్కడఉండే గొల్లలకు గొర్రెలు, మేకలు తగ్గుతున్నాయి. వీరుకూడ వ్యవసాయంమీదనే ఆధారపడుతున్నారు. ఆ బంచరాయిలను భూస్వాములే ఆకట్టుకొని ఉపయోగించుకుంటున్నారు. పేదప్రజలకు బర్రెలు, అవులు, ఎవరికీలేవు. అందువల్ల భూస్వాములే వాటిని కాపాడుకుంటున్నారు. దీనితోబాటు తెలంగాణాలో రాజకీయభాధితులకు భూముల సమస్య ప్రారంభమైనది. వరంగల్ జిల్లాలో లక్కారం చెరువుక్రింద, పాకాల్ చెరువు

క్రింద భూములు కావాలని దరఖాస్తులు వస్తున్నవి. లక్కారంలో 3 వేల ఎకరాల ప్రభుత్వ భూములు మనిషికి 3 ఎకరాలు చొ॥ యిచ్చారు. వారిని బేదఖలు చేస్తారా? అదేవిధంగా తెలంగాణాలో అనేకచోట్ల దురాక్రమణ చేశారని, illegal occupation అని వారందరినీ బేదఖలు చేయాలని, ఆంధ్రలో చేసినట్లు ఇక్కడకూడ అదేవిధానం repeat చేయబోతున్నారు. ఇది సరైనదికాదు. రాజకీయబాధితులకు కావాలంటే డబ్బు యివ్వండి. ఆంధ్రలోమారిది యిక్కడ కూడ చేయడానికి పూనుకుంటే యిది తీవ్ర సమస్యగా పరిణమిస్తుంది. ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచో భూమిని కజ్జాలో పెట్టుకొని సాగుచేసుకొంటున్నవారిని తేవగొట్టడం సరైనదికాదు. వందల ఎకరాలు భూస్వాములు ఆకట్టుకొని ఉంటే వారిని తొలగిస్తున్నారా? వరంగల్ జిల్లాలో ములుగ్ తాలూకాలో చక్రవర్తి గారు అనే భూస్వాముల కుటుంబం ఉన్నది. వారు 1200 ఎకరాల ప్రభుత్వ భూమిని కజ్జాలో పెట్టుకొని సాగుచేస్తున్నారు. అది ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చినా తొలగించుటలేదు. 16 రెట్లు (సోలాగుడా) పెద్దభూస్వామి ఆక్రమించుకుంటే వట్టా యిస్తామన్నారు అక్రమంగా ఆక్రమించుకొన్న విలువగల మాగాణి భూమికి వట్టాయిస్తారా? ఇది ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఫారెస్టు బంజర్లు చాల ఉన్నవి. ములుగ్ తాలూకాలో వెంకటాపురం గ్రామం ప్రక్క మంచి భూమిని ఫారెస్టులో కలుపుకొన్నారు. ఆ గ్రామం ప్రజలు చేసుకొంటామంటే యివ్వడంలేదు. మానుకోట తాలూకాలో ఫారెస్టు పెరగడానికి వీలులేని భూములు వేల ఎకరాలు రైతులు సాగుచేస్తున్నారు. తిమ్మారెడ్డిగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు అక్కడ చెట్లు లేకపోతే సాగుచేసుకొనుటకు యిస్తామన్నారు. కాని యింతవరకు యివ్వలేదు. సాగుచేస్తున్నవారిపైన తావాల్లు వేయడం, వెళ్లగొట్టడం, పోలీసుకేసులు పెట్టడం చేస్తున్నారు. ఈ ఫారెస్టు బంజరుల విషయం తప్పక ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. సిలింగ్ చట్టంవల్ల భూములు మిగలవని మంత్రిగారే చెబుతున్నారు. రక్షితకాలుదార్లుకూడ ఎగిరి పోయేట్లున్నారు. పెద్ద ఆందోళన జరుగుతుంది. ఈ విషయాలన్నీ ప్రభుత్వం బాగా ఆలోచించి, యీ భూముల విషయమై ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానాల దృక్పథం మార్చుకోవాలని కోరుతున్నాను.

* శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు (పాతపట్నం-జనరల్): ఆధ్యక్షా, ఒకసంవత్సరంలోగా బంజరు భూములు పంచిపెడతామని ముఖ్యమంత్రిగారు, రెవిన్యూ మంత్రిగారు చెప్పినప్పుడు కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు యీతిర్పానమును తీసుకు రావడంలో ఉద్దేశం తాము, పేదలకు భూములు పంచిపెట్టడానికి ఎంతో

ప్రయత్నం చేస్తున్నామని చెప్పకొనుటకేగాని మరియొకండుకాదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నది. ఈ తీర్మానంలో 'anti-people' అన్నారు. 'Anti-people' అయినట్లయితే ఈ వశాసులోని 300 సభ్యులలో 250 మంది సభ్యులం యీ ప్రకృత ఉండేవారమా? కనుక యిది ప్రతిపక్ష సభ్యులు వారి ప్రచారంకొరకు తెచ్చిన తీర్మానమేగాని మరియొకటి కాదు. ప్రభుత్వం ఈ భూముల పంపకం విషయంలో శ్రద్ధతీసుకొని చేస్తామని చెప్పారు. కేరళలో కమ్యూనిస్టు గవర్నమెంటు ఉన్నప్పుడు వారు మాత్రం ఏమైనా చేయగలిగారా? భూములు పంచాలనికాదు, అందరిభూములు తీసుకొని కొరడా పట్టుకొని వ్యవసాయం చేయిద్దామనే పద్ధతివారిది. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వానికి ఒక విషయం మనవి చేస్తున్నాను : మొన్న తెలంగాణచెప్పడంలో దేశంలో యీ భూములు ఒక కోటి ఎకరాలు ఉన్నవని చెప్పారు. పంచడానికి పిల్లల యీ భూములన్నీ మళ్ళీ వచ్చేసంవత్సరం యీనెలనరిలోగా ఆలస్యం చేయకుండా పంచవలెనని కోరుతున్నాను. ఈ కార్యక్రమం రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు అప్పజెప్పితే జరగదని నాకు అనుమానం వున్నది. అందుచేత ప్రత్యేకంగా ఒక డిపార్టుమెంటును ఏర్పరచి ఒక ఆఫీసర్‌ను ఏ R. D. O. గా ఉన్నవారినో వేసి దానికి అడ్వైజరీ కమిటీనికూడ వేయాలి. మంత్రిగారు చెప్పినట్లు ఒక్కొక్కరికి రెండెకరాలో రెండున్నర ఎకరాలో యిచ్చి పట్టాలు యివ్వడం, పాచ్చుగా అటువంటి భూములను ఎవరైనా తమస్వాధీనములో పెట్టుకొని ఉంటే వాటిని తీసుకొని ఆ ప్రకారం పంచుటకు కార్యక్రమం ప్రారంభించితే ఆరుమాసాల లోనో, సంవత్సరంలోనో యీ పని పూర్తిచేయవచ్చును. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు భూసంస్కరణలు తీసుకువచ్చి, ఇతర కార్యక్రమములు అమలు జరిపి, పేదలకు భూమి పంచటానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నవి. ఆ విషయాన్ని ఎవరూ కాదనటానికి అవకాశము లేదు. కమ్యూనిస్టు సోదరుడు నాగిరెడ్డిగారు పొలిటికల్ సఫరర్స్ గురించి చాలా హేళనగా మాట్లాడుతూ, వారి మెడలో ఏవో వేయండి అన్నారు. మన దేశ స్వాతంత్ర్యంకొరకు ఎన్నో కష్టాలుపడి, త్యాగాలుచేసిన యోధులను గురించి వారు అంత హేళనగా మాట్లాడటం ఉచితంకాదు, నాగిరెడ్డిగారికి భారత స్వతంత్ర సమరం విషయం బాగా తెలియక పోవచ్చు. వారికి ఆ విషయం తెలిసినట్లయితే స్వాతంత్ర్య యోధుల పట్ల ఆ విధంగా ప్రవర్తించి మాట్లాడి ఉండరని నేను అనుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి (మాచెర్ల):— స్వాతంత్ర్య సమరం విషయం నాకు తెలుసు. నన్ను మునసబు ఉద్యోగం నుండి సస్పెండ్ చేశారు.

*శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు : పాలిటిక్స్ సభరన్స్ గురించి, రాజకీయ యోధులను గురించి వారు అంత అవహేళనగా మాట్లాడితమి. మనదేశం యొక్క గౌరవాన్ని భంగ పరిచినట్లు అవుతుంది. మనం ఇచ్చే ఐదు, పది ఎకరాలకు ఆశించి వారు ఆ నాడు స్వాతంత్ర్య సమరంలో పాల్గొనలేదు. మనం ఇచ్చే కొద్ది భూమి కొరకు వారంతటి త్యాగాలు చేయలేదు. వారంతటి త్యాగము చేయకపోతే, యీ నాడు మనము యీ సభలో కూర్చుని ఇంత ప్వేచ్ఛగా మాట్లాడి ఉండేవారమా? అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. వారు మహాత్తరమైన త్యాగాలు చేశారు. మనం కేవలం ఐదు ఎకరాలు ఇచ్చివంశమాత్రాన వారి త్యాగాలకు తగిన ఫలితం లభించిందని కాదు. అంతటి వీరులకు కేవలం పుష్పాంజలి మాదిరిగా మన ప్రభుత్వము యీ మాత్రము భూమి ఇవ్వటము న్యాయము, ధర్మము. కాబట్టి ఆ స్వాతంత్ర్య సమర యోధులను గురించి, పాలిటిక్స్ సభరన్స్ గురించి పోషనగా మాట్లాడటం మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము అనుకొన్న సమయం నాటికి ఒక సంవత్సరంలో వల యీ బంజరు భూముల పంపకం కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేయాలంటే, ఉద్యోగస్థులకూడ సంపూర్ణంగా సహకరించాలి. ప్రభుత్వ ఉద్యోగము ఎంతటి మహాత్తరమైనది అయినా, కార్యాచరణలో, దురదృష్టవశాత్తు ఉద్యోగస్థులు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాన్ని సక్రమంగా అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నారేమో, లేదా, ఎన్నో సమస్యలు చేయవలసి ఉన్న ఉద్యోగస్థులకు యీ కార్యక్రమం (బంజరు భూముల పంపకం కార్యక్రమం) అప్పగించటంకూడ పొరపాటేమో, అందువల్ల ప్రతిజిల్లాకు ఒక స్పెషల్ ఆఫీసరును ఎపాయింట్ చేసి, వారికి సలహా ఇచ్చుటకు ఒక సలహా సంఘాన్ని నియమించి, ఏ జిల్లాలోని కార్యక్రమం ఆ జిల్లాలో అమలు జరిపే ఏర్పాట్లు చేస్తే, ప్రభుత్వం అనుకొన్న సమయానికి యీ బంజరుభూముల పంపకం కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేయవచ్చును.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : పాలిటిక్స్ సభరన్స్ కొరకు ఏర్పాట్లు చేసిన కమిటీవారు తమ ఇష్టం వచ్చినట్లు పాలిటిక్స్ సభరన్స్ పేర్లు వ్రాయటం వల్ల, నిజంగా జైలుకు వెళ్లి వచ్చిన వారు ఏడుస్తున్నారు, మళ్ళీ అటువంటి కమిటీనే చేయమంటారా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు : అట్లాంటి విషయాలలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ వహించ వచ్చును. రెండు మూడు ఎకరాలు బంజరుభూమి సాగు చేసుకొంటున్న పేదవాళ్లు ఎవరైనా ఉంటే, వారికి ఆ భూమిపై పట్టా ఇవ్వటానికి ఎవరికి అభ్యంతరం ఉండదు, పెద్ద భూస్వాముల చేతుల్లో బంజరు భూమి ఉన్నట్లయితే, వేనాల్సీలు వసూలు చేసే పద్ధతి లేకుండా, వారినుండి భూమి

స్వాధీనం చేసుకొని ఇతరులకు భూమిలేనివారికి పంచటానికి ఏర్పాటు చేయవలెను. ప్రభుత్వం ఒక సంవత్సరములో యీ బంజరుభూమినంతా భూమిలేని వారికి పంచటానికి నిర్ణయం తీసుకొన్నది. కాబట్టి వెంటనే యీ తీర్మానాన్ని ఉపనామించుకో వలసిందిగా శిర్సాను ప్రవేశపెట్టిన వారిని కోరుతున్నాను. బంజరు భూముల పంపకం కార్యక్రమాన్ని వెంటనే పూర్తి చేయడానికి నిర్ణయం తీసుకున్న ప్రభుత్వానికి నా అభినందనలు తెలియజేస్తూ వెంటనే యీ తీర్మానాన్ని ఏజ్ డ్రా చేసుకోవలసిందిగా కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ వి. కూర్మయ్య (గుడివాడ-రిజర్వుడు) : అధ్యక్షా, ఈ తీర్మానమును ఇదివరలో మనము కర్నూలులో ఉన్నప్పుడు కమ్యూనిస్టుపార్టీవారు తీసుకువచ్చారు. ఆ తీర్మానమును యాక్సెప్ట్ చేశారు. ఈ రోజున మళ్ళీ యీ తీర్మానం ఎందుకు తీసుకురావాలి? తీసుకురావటం మంచిదా? లేదా? తీర్మానము తీసుకువచ్చిన తర్వాత దానికి ఏజ్ డ్రా చేసుకోమనటం మంచిదా? అన్న విషయాలు మనం జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. నా ముందు మాట్లాడిన లక్ష్మణదాసుగారు యీ తీర్మానాన్ని ఏజ్ డ్రా చేసుకోమన్నారు. బంజరు భూములను ప్రభుత్వం నిర్ణయించుకొన్న పాలసీ ప్రకారంగా పంచిపెట్టి ఉన్నట్లయితే, యీ రోజున యీ తీర్మానాన్ని ఇక్కడ ప్రవేశ పెట్టటానికి సావకాశం ఉండేది కాదు. ప్రభుత్వం ఇంతవరకు బంజరు భూములను పంచిపెట్టలేదు కాబట్టి, యీ తీర్మానము మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తున్నది. ఈ తీర్మానము ఇంకా ఎంతకాలము వస్తుందో చెప్పలేకుండా ఉన్నాము. బంజరుభూముల పంపకం విషయములో 1947 లో మద్రాసు ప్రభుత్వము ఒక డెసిషన్ తీసుకొంది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం డెసిషన్ తీసుకొని ఇప్పటికీ 13 సంవత్సరాలు అయినది. ఇంతవరకు ఎన్ని భూములు పేద ప్రజలకు ఇవ్వబడినవి? అన్నది మనం చూసుకొంటే ఇంతవరకూ ఏమీ ఇవ్వలేదని చెప్పవచ్చును. బంజరు భూముల పంపకం గురించి ఇక్కడ ప్రశ్నలు వేస్తూంటే ప్రభుత్వం కొన్ని తెఖలు చెబుతుంది. “మేము ఇన్ని వేల ఎకరాలు ఇక్కడ ఇచ్చాము; ఇన్ని వేల ఎకరాలు అక్కడ ఇచ్చాము” అని చెబుతూ ఉంటారు. కాని అవన్నీ సాతత్యము జస్టిస్ పార్టీ ప్రభుత్వం ఉండగా, డిప్లెడ్ క్లాస్సెస్ ఈ బంజరు భూములను రిజర్వు చేసి అన్ని జిల్లాలలో ఉంచారు. అప్పుడప్పుడు ఆ భూములను ఇస్తూ వచ్చారు. ఆ భూములను తెఖలోకి తీసుకొని చెప్పటం జరుగుతున్నది. ఎప్పుడో 20 సంవత్సరాల నుండి ఉన్న తెఖలను తీసుకొని యీ రోజున “ఇన్ని వేల ఎకరాలు ఈ జిల్లాలో ఇచ్చామని చెప్పి,” చెప్పకోవటం ప్రభుత్వానికి ఫిరీపాటి అయిపోయింది. తెలంగాణాలో రామకృష్ణారావుగారి ప్రభుత్వములో చాల వరకు బంజరుభూములు పేద ప్రజలకు పంచిపెట్టారు. అలా వెంటరావుగారు చెప్పినట్లు మంత్రి అయిన

తత్వాత, తిరిగి ఆ భూములను లాక్కువచానికి అనేకమైన జి. ఒలు చేసి, వారికి ఆ భూములు దక్కకుండా చేశారు. నేను ఒకటి ప్రభుత్వాన్ని సూటిగా సమన్వయం అడిగి చలచుకొన్నాను. జంజలు భూముల వివరం సమన్వయ పార్టీ సమన్వయ కాదు గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లుగా, కమ్యూనిస్టు పార్టీలో చేదవారు ఉన్నారు, కాంగ్రెస్ పార్టీలో చేదవారు ఉన్నారు. స్వతంత్ర పార్టీలో ఉన్నారు ఇది పార్టీ ప్రశ్న కాదు. దేశంలో ఉన్న జంజలుభూమిని బీదవారికి పంచిపెట్టాలి అని ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్న తర్వాత, ఆ నిర్ణయాన్ని అమలు జరపటం ప్రభుత్వము యొక్క పర్యవసానం. ఇందుకు ఎవరో కరణాలు. రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్స్, సహకార దారులు అడ్డు పడుతున్నారని పున్నయ్యగారు చెప్పారు. అది నిజమైనప్పటికీ, గవర్నమెంట్ యొక్క నిర్ణయాలను అమలు జరపకుండా, క్రింది ఉద్యోగస్థులు అడ్డు పడుతుంటే, ఆ అవమానం ప్రభుత్వానికిగాని కరణానికి కాదు. రెవిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లకు కాదు. నిజానికి— ప్రభుత్వము తనయొక్క నిర్ణయాలను సరిగా అమలు పరచటానికి ప్రయత్నించటంలేదనేది నా స్వంత అభిప్రాయం. “ఏదో గాంధీగారు చెప్పారు. జస్టిస్ పార్టీమెంట్లో ప్రభుత్వంవారు ఒక పాలసీ అవలంబించారు. ఆ పాలసీని మనంకూడ అనుసరించాలి” అనే ఉద్దేశంతో చేసినటువంటి జి. ఒ లే గాని. “నిజంగా బీదవారికి భూములిద్దాం; వారి ఆర్థిక దుస్థితి బాగు చేద్దామని” అనే ఉద్దేశం మాత్రం ప్రభుత్వానికి లేదని గట్టిగా చెబుతున్నాను. ప్రభుత్వం ఒక జి. ఒ చేసినప్పుడు, ఒక చట్టాన్ని చేసినప్పుడు, ఆ జి. ఒ ను, ఆ చట్టాన్ని అమలు పరచవలసిన బాధ్యత ఆ ప్రభుత్వముపైన ఉన్నది ఈ ప్రభుత్వము ఆ పని ఎందుకు చేయదు? అదికూడ మనం ప్రశ్నించ వలసినదే.

భూస్వాముల చేతులలో, వాళ్ళ grip లో ఉన్న ప్రభుత్వం కాబట్టి భూస్వాములు ఆ భూమి యివ్వకూడదు. ఈ భూమి యివ్వకూడదు. ఈ భూమి యిచ్చినట్లయితే మాకు నష్టం వస్తుంది. లేకపోతే భూమి యిచ్చినట్లయితే పాలేరు తనం చేయడు, కూలి చేయడు అనే భావాలు కలిగి వారు మంత్రాల దగ్గరకు వచ్చి చెప్పినట్లయితే 20 సంవత్సరాల నుంచి చేసుకుంటున్న భూములను కూడ రద్దుపరుస్తూ orders పంపిస్తున్నారు. అటువంటి ఆర్డర్లను చూపించమంటే వందలకొలది orders ను చూపిస్తాను. అప్పుడు మంత్రి గారు ఏమి చేస్తారు? డెంబలూరులో 11 ప. పత్తరముల నుంచి వాళ్ళు భూములను చేసుకుంటున్నారు. వాకు స్వయంగా తెలుసును. క్రిందటి సంవత్సరం వాళ్ళను evict చేయమని Deputy Collector గారు order ఇచ్చే మిగ్గురు మంత్రిగారి సహకారం గారు, రెవిన్యూ మంత్రి గారు, బ్రహ్మనంద రెడ్డిగారు దానిని విచారణ చేసి decide చేశారు. సహకారం గారు దానిపైన మళ్ళీ report తెప్పించారు ప్రత్యవారానుగా రాజు గారు వచ్చిన తరువాత.

వాటిని **political sufferers** కు యివ్వబోతున్నారు అనుకుంటాను. ఇటువంటి విషయాలు చూస్తూ ఉంటే దుఃఖం వస్తుంది నిజంగా బీదనారికి యివ్వాలనే భావం ప్రభుత్వానికి లేదు ఉన్నట్లయితే ఈ భూములు ఎప్పుడో పంపకం జరిగి ఉండేవి. దీనికి 13 సంవత్సరాలు పట్టవలసిన అవసరం లేదు. మొన్నను ఎవరో మాట్లాడుతూ గుంటూరు జిల్లాలో 14 వేల ఎకరాలు ప్రభుత్వ పోరంబోకు భూములు భూస్వాముల ఆక్రమణలో ఉన్నవని చెప్పారు. అది ఎందుకు యింత వరకు యివ్వలేదు. నిజంగా **political sufferers** కు అయినా యిస్తున్నారా అంటే అదీ చేయడం లేదు జైలులోకి వెళ్ళిన వారికి భూములు యిచ్చారు. వారికి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ **certificate** యిస్తుంది. నిజమైన రాజకీయ వాధిపతి, హింసలకు భూమి రా లేదని నేను గట్టిగా చెప్పుకున్నాను. మంత్రుల చుట్టూ, కలెక్టరు చుట్టూ, మాస్టరు చుట్టూ తిరిగి లంచాలు యిచ్చి రాజకీయ వైదిలు భూములు పుచ్చుకోవడం అవమానం. అంతకంటే అవమానకరమైనది యింకొకటి లేదని కూడ నేను చెప్పుతున్నాను. ఎప్పుడో 10 సంవత్సరాల క్రితం **political sufferers** కు భూమి యిచ్చిన మాట నిజమే. ఇక్కడ ఉన్న **M.L.A.** లు చాలా మంది మంత్రుల దగ్గరకు వెళ్ళి హరిజనులు చేసుకునే భూములకు **orders** వేయించు కున్నారు ఆ వివరాలన్నీ మంత్రిగారు అడిగితే నేను యిస్తాను. **Depressed classes** కు ప్రెసిడెంటుగా ఉన్నాను. కాబట్టి నా దగ్గర ఆ వివరాలన్నీ ఉన్నాయి. ప్రభుత్వము బంజరు భూములను పంచి పెట్టదు. పంచిపెట్టబోదు అని తమ ద్వారా సభకు తెలియ జేస్తున్నాను. అది నా యొక్క నిశ్చలమైన నమ్మకం. లేకపోతే 13 సంవత్సరాలు పట్టదు. కళా వెంకటరావు పంచి పెడతాడు అని అనుకుంటే పొరబాటు. ఆయన హరిజనులకు, భూమి లేని వారికి ప్రజల విరోధి అని ఆరోజునే చెప్పాను ఇదంతా నీ కాల సొమ్మా మాల మార్గిల వాళ్ళ కాల సొమ్మా అని ఈ అసెంబ్లీలోనే అడిగారు. ప్రభుత్వంలో సంచీవయ్య గారు ఉన్నా, సత్యనారాయణరాజు గారు ఉన్నా, లేక పి. రంగారెడ్డి గారు ఉన్నా భూమి మాత్రం పంచి పెట్టబడదు. నాకు ముగ్గురు మంత్రుల మీద నమ్మకం ఉన్నది. సంచీవయ్య గారు హరిజనుడు అయినా మంత్రులన్నీ కాదని ఏమీ చేయలేదు. సత్యనారాయణరాజు గారు పీఠతల రంగారెడ్డి గారు, **Backward classes** కు చెందిన కొండా లక్ష్మణ్ గారు ముగ్గురు కలుసుకుని భూములను పంచిపెట్టాలని తక్షణమే నిర్ణయం తీసుకున్నట్లయితే యిది అమలు జరుగుతుంది లేకపోతే జరుగదు. ఇంతవరకు జరుగలేదు అంటే ఈ ముగ్గురు నిర్ణయం తీసుకో లేదనే అనుకుంటాను. రంగారెడ్డి గారి విషయంలో నాకు నమ్మకం లేదు. నేను స్పష్టంగా చెప్పుతున్నాను, ఆయన

మొన్ననే చెప్పారు. భూసంస్కరణలు, సీలింగ్ తీసుకు వచ్చేది భూములను పంచి పెట్టేందుకు తాడు అని న్యాయంగా దాచి పెట్టుకోకుండా చెప్పారు. భూస్వాముల హక్కులను రక్షించడానికి ఈ చట్టాన్ని తీసుకువస్తున్నాం గాని మిగిలిన భూములను బీదలకు పంచిపెట్టడానికి కాదు అని సత్యం చెప్పినందుకు ఆయనకు నేను వందనములు చేస్తున్నాను. కళా వెంకటరావు మాదిరిగా తిమ్మిని బమ్మిని, బమ్మిని తిమ్మిని చేయలేదు. నిజంగా భూస్వాముల యొక్క హక్కులను రక్షించడానికే సీలింగ్ చట్టం తీసుకు వచ్చారు. మాబోటి వాళ్ళు అందులో పాల్గొన్నా ఒకటే పాల్గొనక పోయినా ఒకటే. అందుచేతనే మేము, హరిజనులము ఈ సీలింగ్ చట్టంలో పాల్గొనవద్దు అనుకున్నాము. పాల్గొంటే ప్రయోజనం ఏమిటి? గవర్న మెంటుకు ధైర్యం ఉండి బీదవాడిని బాగు చేయాలి అని అనుకుంటే క్లిరి లక్షల ఎకరాలను వెంటనే పంచి పెట్టండి. భూసంస్కరణలతో మాకు పని లేదు. మా జాతికి పని లేదు. Justice party ప్రభుత్వం ఉండగా, బ్రిటిష్ వాళ్ళ ప్రభుత్వం ఉండగా భూముల విషయంలో హరిజనులకు preference యిస్తాము అన్నారు. ఇది కాంగ్రెసు పార్టీ ప్రభుత్వం అయి ఉండి, త్యాగంతో కూడిన ప్రభుత్వం heroes తో కూడిన ప్రభుత్వం దేశానికి స్వతంత్రం తెచ్చామని లక్ష్యధాను గారు చెబుతున్న ప్రభుత్వం యిదివరకు ఉన్నటువంటి G.O. ల ప్రకారం హరిజనులకు preference యివ్వడంలేదు. Landless labour అని కమ్యూనిస్టులు కూడ మోసమే చేస్తున్నారు. ఈ తీర్మానంలో peasants అని అన్నారు. Peasants అనే పేరుతో భూస్వామికే యింకా కొంచెం యిప్పించాలని అనుకుంటున్నారేమో ఆచార్యుని మాకు అర్థం కాలేదు. Landless labour కు భూమి లేదు, పట్టాలేదు, ఏమీ లేదు. హరిజనుడు కూడ భూమి లేని వాడే Landless labour అంటే బ్రాహ్మణుడు కూడ, లాండ్ లెస్ లేబరే. కోమటి కూడ భూమి లేని కార్మికుడే. వానికి వర్తకం ఉన్నది Landless labour అంటే agricultural landless labour అని స్పష్టంగా చెప్పాలి. కమ్మరి వాడికి, మగ్గం నేనే వాడికి వృత్తి ఉన్న వాడికి భూమి ఎందుకు? Landless labour అంటే agricultural labour. భూమి మీద ఆధారపడి, భూమిని దున్ని రైతులకు అప్పజెప్పి దేశానికి తిండి పెట్టేటటువంటి agricultural landless labour అని ఉన్నట్లయితే చాలా బాగుండేది. Landless labour అనే పేరుతో ఎవరెవరో వచ్చి దేశం అంతా ఎవరి యొక్క కష్టమీద ఆధారపడి ఉన్నదో, ఏ హరిజనుని యొక్క కష్టం మీద ఆధారపడి ఉన్నదో, నిజంగా ఎవరిచేత దేశమంతా ఉద్ధరింప బడుతుందో అటువంటి వారికి రాకుండా చేసే అగ్రజాతుల వారు అనేక

మంది ఉన్నారు. వారు యిటువంటి చట్టాలు, గవర్నమెంటు ద్వారా చేయిస్తున్నారు. Landless labour అన్నప్పుడు వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి వ్యవసాయ వృద్ధి చేసే landless labour కు, హరిజనులకు preference యిచ్చి వెంటనే పంపకం చేయాలని తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తూ యింతటితో శిలవు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ వి. ధర్మబిక్షం (నక్కాకల్): అధ్యక్షా, బంచరాయి సమస్యమీద ప్రవేశ పెట్టబడిన తీర్మానం యొక్క పొందుపాటుతనము గురించి యివ్వాలి పాల్గొన్న శాసన సభ్యులు చాల వివరంగా చెప్పారు. ఇదివరకు Hyderabad Assembly లో బంచరాయి సమస్య చర్చకు వచ్చినప్పుడు “ఇది పశువులకు కావాలి, దానికి కావాలి దీనికి కావాలి” అని చెబుతూ ఉండే వారు. ఇప్పుడు ఆ వాదన పూర్తిగా లేకుండా పోయి పంచాలనే సమస్య వచ్చింది. మన proceedings లో మంత్రుల వాగ్దానాలు వారిచేతలు చూస్తే నిజంగా వారు మంత్రీవర్గంలో ఉండాలా, వద్దా, ప్రజలకు జవాబు చెప్పేస్థితిలో వారు ఉన్నారా, లేరా అని అనిపిస్తుంది. పంచాయితీ కమిటీ ఎన్నికలు వచ్చినా, జనరల్ ఎన్నికలు వచ్చినా బంచరాయి భూములు పంచుతున్నాం; అన్నీ లెక్కలు వేశారు. ఇన్నీ లక్షల ఎకరాలు కష్టాలో ఉన్నాయి. యిన్ని పంచుతున్నాం” అని యిదివరకు రంగారెడ్డిగారు ఒక move తీసుకున్నారు. పంచుతాం, పంచుతాం అని ఒక circular వేశారు. అది అయినతరువాత లావునీ కమిటీలు అని తెలంగాణా ప్రాంతంలో వేశారు భూములు పంచడానికి. కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందినవాళ్ళకు తప్ప మిగతా వాళ్ళకు పంచే అర్హత లేదు అని గ్రామ గ్రామాన కాంగ్రెసు కార్యకర్తలను సమీకరించి పంచడం మొదలుపెట్టారు. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు వాళ్ళ రాజకీయ పార్టీ ప్రయోజనంకొరకు పంచినా బీదలకు భూమి దొరుకుతుంది గదా అని సంతోషపడ్డాము. కాని వాళ్ళు గాగితాలమీద వేసుకోవడం తప్ప నిజంగా పంచినది ఏమీలేదు. ఆ records అట్లాగే ఉన్నాయి. ఆ సమస్య యింత వరకు అపరిష్కృతంగానే ఉన్నది. దానిగురించి ఆలోచించడంలేదు, ఇప్పుడు కొత్తగా రాజకీయ బాధితుల సమస్య వచ్చినది. బంచరాయి సమస్య రాజకీయ బాధితుల సమస్యగా మారిపోతున్నదని చెప్పటకు విచారంగా ఉన్నది. బంచరాయి భూములు landless agricultural labour కు, పేదజనానికి పంచాలనే విషయం వచ్చినప్పుడు రాజకీయాలలో వీరోచిత పోరాటాలలో పోరాడినవారు, జీవితం అంతా అర్పించి త్యాగాలు చేసినవారు ఈ భూములకు అర్హత కలిగి ఉంటారనే పేరుతో వారికి యివ్వడం జరుగుతోంది. నిజంగా మంచి చరిత్ర కలిగిన వారు అయితే వారి చరిత్ర, పుస్తకాలలో అచ్చువేసి పంచడమో లేక

వారి బొమ్మలు బజారులలో నిలిపెట్టడమో చేస్తే బాగుంటుంది. పేదలకు పంచ వలసిన బంచరాయి భూములను వారికి పంచాలని, కబ్జాలు ఉన్న వారిని ఎట్లా తొలగించాలని, ఈ కార్యకర్తలకు, జనానికి ఎట్లా తగాదాలు తీసుకురావాలనే ఆలోచనలకు దిగడం జరుగుతున్నది. ఇది చాల తీవ్రమైన సమస్య. రాజకీయ బాధితుల సమస్యకు బంచరాయి సమస్యకు ముడిపెట్టడం, దానిని అదేవిధంగా పరిష్కారానికి పూనుకొనడం చాల విచారకరం. ప్రభుత్వం దీనిని ఆలోచించాల్సిన అవసరం ఉన్నది. రాజకీయ బాధితులకు పంచే విధానం కూడ చాల ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నది. రాజకీయ బాధితులు ఎవరు? కాంగ్రెసుపార్టీవారు. తెలంగాణాలో కాంగ్రెసుపార్టీ అనేది ఏమిటి? ఎన్నికలముందు జండాలను పట్టుకుని నిలబడగల పార్టీ. అనాడు త్యాగాలు చేసినవాటిలో అన్నిపార్టీలూ వున్నవి. ఆ విషయం అందరికీ తెలుసు. కాని, రాష్ట్ర కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, మండలి కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు సూచించినవారికి మాత్రమే యీ భూములు దొరుకుతున్నవి. అనేక త్యాగాలుచేసి, కైతళ్ళకు అనేకసార్లు వెళ్ళిన యితర పార్టీలవారికి మాత్రం దొరకడంలేదు. కాంగ్రెసు పార్టీ certify చేస్తేనేగాని యివ్వరు. నేను కొన్నిచోట్ల యింకొక విషయమును కూడా గమనించాను. 'నువ్వు కమ్యూనిస్టు పార్టీలోకి పోననిచెలితే నీపేరు recommend చేస్తాం' అంటున్నారు. ఏమిటి దీని అర్థం? బంజరు భూముల సమస్యను, రాజకీయ బాధితులకు ముడిపెట్టడం సమంజసంకాదు. శాసనసభలోకి వచ్చినప్పుడు క్యాబినెట్ లో స్థానాలకొరకు పోట్లాడినట్లుగా క్రిందిలెవెల్ లో ఏదో ఒకటి ఆహారంగా వుండాలని యిటువంటివన్నీ కల్పిస్తున్నారు. దీనిని గమనించవలసిందిగా ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

అదృష్టా, ఈ సమయములో నా నియోజకవర్గమునకు సంబంధించి రెండు విషయాలు చెబుతాను. నల్లగొండ జిల్లాలో కొన్ని లక్షల ఎకరాల బంచరాయి ఖజ్జాలోవున్నది. యితవరకు ప్రభుత్వం దానిని పట్టాకు యివ్వడానికి పూనుకొనలేదు. ఆ విషయం మంత్రిగారు కూడా ప్రశ్నావళి సందర్భంలో అనేకసార్లు చెప్పారు. కొన్ని పేలమంది కలెక్టరువద్దకువచ్చి మొమొరాండములు, వాగిత పూర్వకమైన దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యీ నాడు 40 లక్షల ఎకరాలు యీ విధమైనభూమి వున్నదని అంటున్నారు. కాని ఆ అంకెలో నాకు సమ్మతం లేదు. అంతకంటే ఎక్కువభూమి వుంటుందని నేను అనుకుంటున్నాను. ఈ విషయం ప్రభుత్వం వేస్తున్న పెనాల్టీలయొక్క లెక్కలనుబట్టే తెలుస్తుంది. ఈనాడు గ్రామాలలో అనేకమంది భూస్వాములు సంధల వేల ఎకరాలు, తమ భూములపక్కనేవున్న బంచరాయి భూములను

తమ పశువులను మేపుకొనడానికి అట్టి పెట్టుకున్నారు. అధికార్లు వచ్చినప్పుడు అది సర్కారు భూములుగాను, వారు తేనెపప్పుడు తమ స్వంతభూములుగాను వారు పునయోగించుకుంటున్నారు. అటువంటివి లక్షల ఎకరాలు తెలంగాణాలో కూడ నున్నవి. నేను అందుకు అనేక పుదాహరణలను యివ్వగలను. పెద్దచేవుల పల్లి, చలసాపేట, తిరిపురాం, తుంగపాడు మొదలైన గ్రామాలలో ఇటువంటి భూములున్నవి. యస్. యస్. రెడ్డిగూడ, హైదరాబాదు సిటీ మాజీ కమిషనర్, ఊరు అది. అక్కడ ఆయన 200 ఎకరాల బంచరాయి భూమిని తన స్వంత పశువులు మేపుకొనడానికి పునయోగించుకుంటున్నారు. కొంతమంది రైతులు దైర్యంగా కొంత మిని అక్కడ దున్నుకుంటుంటే, మరల రాజకీయపాధితుల సమస్య తయారైంది. రాజకీయ పాధితులు ఎవరు? ఆ విషయం నేను యిదివరకు చెప్పాను. పావుకార్లు అయినవారు, బట్టలవర్తకులు అక్కడ రాజకీయపాధితులుగా భూములను సంపాదించుకుంటున్నారు. రంగారెడ్డిగారికికూడా వారెవరో తెలుసు. సానిక కాంగ్రెసు నాయకుల సర్టిఫికేట్లు దొరికితే భూములు దొరుకుతున్నవి. అట్లనే ఆనగల్లులోని మండలికాంగ్రెసు అధ్యక్షులు తమ చేతిలో 30 ఎకరాలు పశువులను మేపుకొనడానికి పెట్టుకున్నారు. అలాగే చినకాపేటలో తిమ్మారెడ్డిగారనే ఆయన 30 ఎకరాలు అట్టి పెట్టుకున్నారు. ఆలేరులో 40 ఎకరాలు ఆ విధంగావుంది. ఈ విధంగావున్న భూములగురించి నేను ఒక పెద్ద లిస్టు యివ్వగలను.

నా నియోజకవర్గంలోని చాలుగారం అనే ఊరిలో ఒక పెద్ద చెరువువుంది. దానికింద 800 ఎకరాల తరిభూమివుంది. ఆ భూమిని అక్కడి భూమిలేని హరిజనులు, రజకులు, గవల్లు, మాదిగవారు సాగుచేసుకుంటున్నారు. ఇప్పుడు ఆయా కలాలవారిమధ్య విభేదాలు కల్పించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆ విధంగా ఎన్నికలకొరకు వారిని తమ చేతులలోకి తీసుకొనడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఈ విధంగా, యిందాక మన వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు రావణాసురుని కౌష్ఠంవలె యీ సమస్య తయారుజేసి యిప్పుడు భూమి పంచిపెడతాం అంటున్నారు. అందులో నాకు ఏ మాత్రం సమ్మతం లేదు. ఈ విధంగా ఆనలు సమస్యనుండి దాటవేసే వైఖరి మంచిదికాదని ఘనవిజేస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ (నాగర్ కర్నూల్-రిజర్వుడు):-అధ్యక్షా, మొదట నేను గౌరవనీయులైన మంత్రిగారి దృష్టికి percentage విషయం తీసుకురాదలచుకున్నాను. పేదప్రజలకు బంజరుభూములు యివ్వవలయు ననే సమస్య తెలంగాణాలో గత పది సంవత్సరాలనుండి వున్నది. 1954 వ సంవత్సరం

రములో, బూర్గుల రామకృష్ణరావుగారి ప్రభుత్వములో నెం. 14 జి.ఓ. ఒకటి జారీ చేయబడినది. అందులో స్పష్టంగా ఒక విషయం వ్రాయబడి వుంది. 'గవర్న మెంటు భూములలో హరిజనులుగాని లేక భూమిలేని యితర రైతు లేవరై నా దున్నుకుంటుంటే, పశువుల మేతకొరకు వారు పదివంతులు వుంచవలయుననే నియమం వుంది, కాని ఆ నియమాన్ని పాటించకుండా ఈనాడు దానికి విరుద్ధంగా కొన్ని ఆర్డర్లు జారీచేయబడినవని తెలుస్తున్నది. అది నిజమే అయితే నేను రెవిన్యూ మంత్రిగారిని.....

ఉప ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ కె. వి. రంగారెడ్డి) :- నిజంకాదు,

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :- గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు అది నిజం కాదు అంటున్నారు, అందుకు వారిని నేను అభినందించవలసి వుంటుంది.

ఈ సందర్భంలో యింకొక విషయంకూడా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు రావలసిన అవసరమున్నది. చాలా తక్కువ ప్రభుత్వ భూమి కొన్ని గ్రామాలలో వుంది. అటువంటి చోట్లకూడ యిన్నివంతులు ప్రత్యేకించడం సరికాదేమో ఆలోచించవలసిందిగా రెవిన్యూ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

తెలంగాణాలో చాలాచోట్ల లావారసు భూములున్నవి. వాటి గురించి యితవరకు ప్రభుత్వం ఒక పద్ధతిలో ఏ ఒక్క G.O. కూడా జారీ చేయలేదు. ఈ లావారసు భూములుకూడా పంచడానికి అవకాశముంది. అయితే లావుని విధానం వీటికి వర్తింపజేయనంతకాలం వీటిని రైతులకు యివ్వడానికి వీలులేదు. కనుక ఆ విధానమును దీనికి వర్తింపజేయవలసిందిగా రెవిన్యూ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఈ మధ్యన ఒక విషయం తెలంగాణాలో హడావిడికి కారణభూతమైనది. ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ ఫ్రాగ్నం చేషన్ అండ్ కన్సర్వేషన్ ఆఫ్ హోల్డింగ్స్ చట్టము అమలులో వున్నది. దాని ననుసరించి కొంతమంది భూములుగలవారు హరిజనులు దున్నుకొనే గైరాను భూములు తమ భూముల మధ్యన ఉన్నాయని, అవి తమకు పట్టామీద ఇచ్చినట్లయితే పనికిరాని భూములు ప్రభుత్వానికి వదులుతామని చెబుతున్నారు. ఈ విధంగా బీదలు దున్నుకొనే భూములు తమ పనికిరాని భూములకు మావిజాగా ఇవ్వమని కారువాయిలు వస్తున్నాయి. ఈ విషయానికి సంబంధించి న్నా దగ్గర రికార్డుకూడా వున్నది. మంత్రిగారి దృష్టికి ఇదివరకే తెచ్చాము. దీని వలన బీదలకు చాల అన్యాయం జరుగుతోంది. భూస్వాములకు ప్రభుత్వం తమ భూములను మావిజాగా ఇవ్వదలచుకుంటే ఏ బీదరైతుగాని, హరిజనుడుగాని

దున్నని భూములను ఇస్తే ఎవరికి ఆతేవణ ఉండదు. 10, 12, సంవత్సరముల నుంచి బీదలు సాగు చేసుకుంటున్న భూములనుండి వారిని తొలగించి పట్టాలకు ఇవ్వడం న్యాయం కాదు. మంత్రిగారు యీ విషయమును సానుభూతితో, ఆలోచించాలని మనవిచేస్తూ నేనింతటితో ముగిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎన్. పెద్దన్న (ఖమ్మం-రిజర్వుడు): అధ్యక్షా, బంజరుభూముల పంపకం సమస్య ఉన్నది. అయితే, బంజరుభూములను పేదలకు పంచుతారా, లేక భూస్వాములకు పంచుతారాయనేది అర్థంకాకండావున్నది. ఖమ్మం జిల్లాలో గోగారం అనే గ్రామం ఉన్నది. అచ్చట, దాదాపు 22 మంది హరిజనులు బంజరాయి భూమిని సుమారు 10 సంవత్సరములనుంచి సాగుచేసుకుంటున్నారు. వారు శిస్తులు చెల్లించి రకీదులు తీసుకుంటున్నారు. ఆ రకీదులు ప్రభుత్వం నుంచి ఇవ్వబడవు. పట్వారీలు చిత్తుకాగితాలమీద వ్రాసి ఇస్తారన్నమాట. ఆ సొమ్ము ప్రభుత్వ ప్రెజిరీకిపోదు. వారి స్వంత ప్రెజిరీలోనే ఉంటుంది. చాల కాలంనుంచి యీ విధంగానే జరుగుతున్నది. ఈ 22 మంది హరిజనులను బంజరాయి భూములనుంచి వెళ్ళగొట్టగా మేము మంత్రిగారిదగ్గరకు రిప్రజెంటేషను వచ్చినాము. మంత్రిగారు బేదఖలు చేయకండావుంటే, ఇక బేదఖలు చేయవద్దు అని వ్రాశారు. అక్కడ ఒక తహశీల్దారు గొప్ప మహానుభావుడు. వారు అచ్చంగా కాంగ్రెసు వాలంటీరు. ప్రభుత్వం పక్షముననున్న తహశీల్దారువలె ప్రవర్తించడు. ప్రతి పంచాయితీగ్రామానికికూడ జీవులో వెళ్ళి ఎవరెవరు బంజరాయిభూములు చేసుకుంటున్నారో చెప్పండి, వెంటనే పట్టాలు ఇస్తాము అని చెబుతూవుంటాడు. కాంగ్రెసుకు ఓట్లు ఇవ్వండి, మీకు పట్టాలు ఇస్తాము అని కబుర్లుచెప్పి వస్తూంటాడు. ఆ తహశీల్దారుగారు మంత్రిగారు వ్రాసినదానిపైనే ఎప్పుడో బేదఖలు చేయడం అయిపోయింది అని వ్రాసారు. కాని, వారింకా ఆ భూమిని సాగుచేసుకుంటూనే ఉన్నారు. హరిజనులు, యిటువంటి విధానంవలన, చాల అవస్థలు పడుతున్నారు. ఏడుస్తున్నారు. ప్రభుత్వానికికూడ అటువంటి ఏడుపు తప్పకండా కలుగుతుంది. బంజరాయి భూములను సాగుచేసుకుంటున్న హరిజనులను, పేదలను ఏడిపించాలనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి, మంత్రిగారికికూడ ఉన్నదేమో. సుదీర్ఘ అనే గ్రామంలో 3/4 ఎకరముల భూమిని ఒక హరిజనుడు సాగుచేసుకుంటున్నాడు. కలెక్టరుగారు ఆ భూమిని ఆతనికి పట్టామీద ఇవ్వవలెనని వ్రాశారు. పట్టా ఇవ్వలేదుకాని, ఆతనిని భూమినుంచి వెళ్ళగొట్టడానికి తయారయినది యీ ప్రభుత్వం. పాపటపల్లి అనే గ్రామంలో దాదాపు 15 మంది హరిజనులు కొంత భూమిని సాగుచేసుకుంటున్నారు. పట్టాలు ఇవ్వడానికి అభ్యంతరంలేదని కలెక్టరుగారు వ్రాస్తే తహశీల్దారుగారు ఇవ్వడానికివీలులేదు అని వ్యతిరేకంగా వ్రాశారు. ఆ ప్రజలు

కమ్యూనిస్టులకు ఓటుచేశారనే యీర్ష్య వారికివున్నది. ఎక్కడచూచినా యీర్ష్య ఈ సమస్యను ఇంకా పొడిగించడానికే అవకాశం కలుగుతోంది. హరిజనులు బిందెలతోనహా కడువజెట్టుకొని ప్రాదరాబాదువచ్చి మంత్రిగారికి రిప్రజెంటు చేసుకోవలసిన పరిస్థితివచ్చింది. బంచరాయి సమస్య లేనటువంటి గ్రామంలేదు. ఈ గవర్నమెంటు ఉండగా యీ సమస్య పరిష్కారం అవుతుందా, లేక ఇది తోకలా ఇలా వుండవలసిందేనా? అసలు యీ సమస్యకు తెంపు తేటా ఉన్నదా? శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లుగా కమిటీనివేసిగాని, మరేవిధంగాగాని యీ సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి ప్రభుత్వం ఖచ్చితంగా పూనుకోవాలి. శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగావుండగానే కాంగ్రెసువారైన పెడ్యూల్లు క్లాస్ ఎం. ఎల్. ఏస్ అంతా పట్టుపట్టి యీ సమస్యను పరిష్కారం చేయించాలి. ముఖ్యమంత్రిగారిొక్కరూ యీపనిచేయాలన్నా అవతల పెద్దపెద్ద మంత్రులు, భూస్వాములు ఉన్నారు. అట్లాచేయడానికి వీలులేదని బెత్తాలు ఝుళిపించేవారున్నారు. హరిజన, వెనుకబడ్డతరగతుల, పెడ్యూల్లు తరగతులకు చెందిన కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు గట్టిగా నిలబడితేనే యీపని అవుతుంది. హరిజన కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు ఉన్నవైపుననే మొగ్గు చూపుతుందనిమాత్రం ప్రభుత్వం గుర్తించుకోవలసియున్నది. శ్రీ కూర్మయ్యగారు చెప్పినది అతరాలా వాస్తవం. ఏమీ సందేహంలేదు. ఈమంత్రికాదు, ఎవరు రెవిన్యూ మంత్రిగా వచ్చినాకూడ నమ్మడానికి వీలులేదు. హరిజనులకు భూములు దక్కుతాయని కలలోకూడ అనుకోకూడదు. బంజరుభూముల సమస్యను పరిష్కారం చేయక పోతే హరిజనులు, పేదప్రజలు బ్రతకడం కష్టం. పైగా, ప్రభుత్వం వారిమీద పెనాల్టీలు వేస్తున్నది. ప్రభుత్వంవారు 5 వంతులు, పదివంతులు పెంచితే అక్కడ 90 వంతులు పెరిగిపోతున్నాయి. ఆ సొమ్ము డి. టి. బి. కు చేరదు. ఇతరులే కాజేయడం జరుగుతున్నది. ఒక అర ఎకరం భూమివుంటే అందులో పండిన ధాన్యాన్ని అమ్మి పెనాల్టీలు కట్టడం జరుగుతోంది. అది ప్రభుత్వానికి కూడ చేరదు. వారు పండించుకున్నది తినడానికి ఉండదు. పట్వారీలు, గిర్దావారు, తహశీల్దార్లు తినడానికే చేరుతుంది. బంచరాయి సమస్యను పరిష్కారంచేసే వరకు అయినా పెనాల్టీలు వేయకుండా చూడాలి. ప్రస్తుతం సాగుచేసుకోనే వారికే బంచరాయిభూములు ఇవ్వాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. స్వాతంత్ర్యపోరాట సందర్భంలో నాయకులువచ్చి వేదికలమీద ఉపన్యాసాలిచ్చేవారు. సోదరులారా, పేదలారా, మీకు భూములెందుకులేవో తెలుసునా? ఇప్పుడు బ్రిటిషువారిచేతిలో భూమి అంతావున్నది. కనుక మీకు భూమిలేదు. ఆక్రమించుకున్న బ్రిటిషువారిని మన భరతభూమినుంచి వెళ్లగొట్టినట్లయితే భరతభూమి అంతా మనచేతిలోనేఉంటుంది. అధికారమంతా మనకే ఉంటుంది.

అప్పుడు భూములు ఇస్తాము. మీరుకూడ రైతులమీదిరిగనే భూములు సాగుచేసుకొని, తిని బ్రతకవచ్చు అని చెబుతుండేవారు. మరి ఇప్పుడు భూములు ఎవరి చేతిలోవున్నాయి? పెద్ద పెద్ద భూస్వాములచేతిలోవున్నాయి. వీరిచేతులనుంచి విడిపించేరోజుమాత్రం ఇంకొకరాలేదు. ఈ ప్రభుత్వం ఉన్నంతవరకు పెద్దభూస్వాముల చేతులలోను, ధనికులచేతులలోను ఉన్న భూములు పేదప్రజలకు దక్కవని నేననుకుంటున్నాను. ఏ గవర్నమెంటు వచ్చినా ఇంతే. బ్రిటిష్ వారి సంతకముంచి భరతభూమి విడివడింది. ఆ భూములను భూస్వాములు గట్టిగా పట్టుకున్నారు. రేపోమాపో తెనెన్సీ బిల్లు రాబోతున్నది. మున్సిల్స్ ఆండ్రప్రదేశ్ అంటే వారి భాషలో అంధేరా ప్రదేశ్ అని అనుకుంటూవుంటారు. ఈ గవర్నమెంటు అంధేరా గవర్నమెంటు అనిపించుకోకుండా అదర్బంగావుండి, ఆండ్రప్రదేశ్ అనిపించుకోవాలని కోరుతున్నాను. బంజరుభూములసమస్యను తొందరగా పరిష్కారంచేసి హరిజనులకు, పేదవారికి భూములివ్వాలని కోరుతూ నేనింతటితో ముగిస్తున్నాను.

ఔంపొరరి ఛైర్మన్ (శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు): ఈ సభను రేపు ఉదయం ఎనిమిదిన్నర గంటలవరకు వాయిదావేయడమైనది. రేపు చర్చ కొనసాగుతుంది.

The House then adjourned.